

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΟΠΕΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

La
Bohème

Giacomo Puccini

ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Νίκος Μακραντωνάκης

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Σπύρος Παγιατάκης

ΜΕΛΗ

Ρούλα Αλαβέρα

Ρήγας Αξελός

Τιτίκα Βλαχοπούλου

Θανάσης Μπίντας

Γιάννης Χρυσούλης

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Νικήτας Τσακίρογλου

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Κωνσταντίνος Οικονόμου

ΟΠΕΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΦΟΡΕΙΑ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ελένη Κατσούλη-Κάτου

Αν. Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Μακεδονίας

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Πηνελόπη Σερδάρη

*Σύμβουλος Οργάνωσης Πολιτιστικών Εκδηλώσεων
Πολιτιστικό Management*

ΜΕΛΗ

Σπύρος Σακκάς

Βαρύτονος

Αλεξάνδρα Ματθαιουδάκη

Υψίφωνος

Σολίστ Εθνικής Λυρικής Σκηνής

Νίκος Αβδελλάς

Δικηγόρος

Νομικός Σύμβουλος Δήμου Πανοράματος Θεσ/νίκης

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

Λίζα Ξανθοπούλου

Αρχιμουσικός

· 12 · 15 · 16 · 17 · 18
ΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ '06

θέατρο Εταιρείας
μακεδονικών Σπουδών

La
Bohème
Giacomo Puccini

ΟΠΕΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Το 1997 με πρωτοβουλία του Οργανισμού "Θεσσαλονίκη, Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 1997" ιδρύθηκε η Όπερα Δωματίου Θεσσαλονίκης, που στη συνέχεια θεσμοθετήθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού ως αυτοτελές τμήμα του Κ.Θ.Β.Ε. με την τεχνική και διοικητική κάλυψη του ιδίου και από το 2002 μετονομάστηκε σε Όπερα Θεσσαλονίκης.

Έως και την καλλιτεχνική περίοδο 2004-2005 πραγματοποίησε σημαντικό έργο παρουσιάζοντας διάφορες μικρές, αλλά και μεγάλες παραγωγές, όπως οι *Ορφείας και Ευρυδίκη* του Gluck, *Ο Αμάλ* και οι *Νυχτερινοί Επισκέπτες* καθώς και *Το Μέντιουμ* του Menotti, *Gianni Schicchi* του Puccini, *Ο Κουρέας της Σεβίλλης* του Rossini, *Fidelio* του Beethoven, *Tosca* του Puccini, *Don Giovanni* του Mozart, *Χορός Μεταμορφωμένων* του Verdi, *Ο Μαγικός Αυλός* του Mozart και *Τα Ελληνικά Πάθη* του Martinu.

Με την Όπερα Θεσσαλονίκης συνεργάστηκαν διακεκριμένοι ξένοι ερμηνευτές όπως οι Nelly Miricioiu, Cheryl Studer, Delores Ziegler, Vladimir Chernov, Robert Hymen, Jean Luc Chaignaud, Carlo Barricelli, καθώς και καταξιωμένοι έλληνες τραγουδιστές με διεθνή αναγνώριση.

Η Όπερα Θεσσαλονίκης, συνεχίζοντας ανανεωμένη την πορεία της οραματίζεται ένα δημιουργικό μέλλον με έντονη παρουσία στο καλλιτεχνικό γίγνεσθαι, τόσο της πόλης της Θεσσαλονίκης όσο και της υπόλοιπης χώρας.

Από την καλλιτεχνική περίοδο 2005 - 2006 αναλαμβάνει τα καθήκοντά της η νέα διοίκηση με πρόεδρο την κ. Ελένη Κατσούλη - Κάτου, αν. καθηγήτρια Πανεπιστημίου Μακεδονίας, αντιπρόεδρο την κ. Πηνελόπη Σερδάρη, σύμβουλο οργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων -πολιτιστικό management- και μέλη τον κ. Σπύρο Σακκά, βαρύτονο, την κ. Αλεξάνδρα Ματθαιουδάκη, υψίφωνο και τον κ. Νίκο Αβδελλά, δικηγόρο και νομικό σύμβουλο Δήμου Πανοράματος, πρ. αντιπρόεδρο του νομαρχιακού συμβουλίου Θεσσαλονίκης. Προσφάτως, πληρώθηκε για πρώτη φορά και η θέση της καλλιτεχνικής διεύθυνσης από την αρχιμουσικό Λίζα Ξανθοπούλου.

Στις πρώτες προτεραιότητες της νέας διοίκησης περιλαμβάνονται η διεύθυνση των οικονομικών εκκρεμοτήτων, η στελέχωση και ορθολογική οργάνωση της λειτουργίας του οργανισμού, η επέκταση των χώρων εργασίας, ο προγραμματισμός εκδηλώσεων υψηλού επιπέδου με ευρύτερη απήχηση, η δημιουργία ιστοσελίδας με σκοπό την συστηματική προβο-

λή και παρουσία του Οργανισμού στο διαδίκτυο, καθώς και την αποτελεσματική διάδοση του γοητευτικού κόσμου της όπερας και του κλασικού τραγουδιού γενικότερα στο απαιτητικό κοινό της Θεσσαλονίκης.

Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στο παιδαγωγικό έργο, καθώς θέλει να υπαγορεύσει την πίστη της στον ηθοπλαστικό και μουσικοπαιδαγωγικό ρόλο που μπορεί και πρέπει να διαδραματίσει το λυρικό θέατρο στην πνευματική ανάπτυξη των παιδιών και των νέων. Το έργο αυτό θα δημοσιοποιηθεί από το επόμενο σχολικό έτος σε μια σειρά ειδικών προγραμμάτων, που θα πραγματοποιηθούν σε συνεργασία με την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και θα αποσκοπούν στην εξοικείωση του αυριανού κοινού με το λυρικό θέατρο.

Στο πλαίσιο των προσπαθειών της για την υποστήριξη των νέων καλλιτεχνών προβλέπεται η διοργάνωση σεμιναρίων μονωδίας με διαπρεπείς δασκάλους. Εκτός αυτού η Όπερα Θεσσαλονίκης προσκαλεί καλλιτέχνες που βρίσκονται στα πρώτα τους βήματα να αποκτήσουν τις πρώτες επαγγελματικές εμπειρίες τους κοντά της και να εμπλουτίσουν το καλλιτεχνικό δυναμικό της.

Προβλέπεται τέλος η πραγματοποίηση ρεσιτάλ με έργα νέων Ελληνίδων συνθετριών και Ελλήνων συνθετών για φωνές και οργανικό σύνολο με στόχο την καθιέρωσή τους. Παράλληλα θα οργανωθούν διαλέξεις για την Όπερα ή εισαγωγικές παρουσιάσεις για συγκεκριμένα λυρικά έργα ή με θεματική από τον κόσμο της Όπερας με την συμμετοχή μουσικών ερευνητών και σπουδαστών μουσικολογίας.

Η πρώτη εκδήλωση της Όπερας Θεσσαλονίκης στην καλλιτεχνική περίοδο 2005-2006 σε συνεργασία με το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, ήταν ένα πρώτο δείγμα της επιδίωξής της να ενώσει τις δυνάμεις της με πολιτιστικούς φορείς της πόλης, της χώρας, της ελληνικής διασποράς, καθώς και με φορείς του λυρικού θεάτρου στην Ευρώπη.

Το όραμα της Όπερας Θεσσαλονίκης για ανεξαρτητοποίησή της ως αυτόνομο λυρικό θέατρο, γίνεται πιο απτό, καθώς κινητοποιείται για την εξασφάλιση μιας επαρκούς κρατικής επιχορήγησης που της αξίζει τουλάχιστον της αναλογεί, προσελκύοντας και την ιδιωτική χορηγία.

Η Όπερα Θεσσαλονίκης, δίνοντας πνευματικό και καλλιτεχνικό "παράδειγμα" φιλοδοξεί να φέρει κοντά της τους Θεσσαλονικείς, οι οποίοι φημίζονται για το υψηλό τους καλλιτεχνικό κριτήριο και ξέρουν να στηρίζουν τις προσπάθειες, τις οποίες και αξίζουν να απολαμβάνουν.

Αγαπητοί μου φίλοι,

η Εφορεία της Όπερας Θεσσαλονίκης, οι ακούραστοι συνεργάτες μου και εγώ προσωπικά σας καλωσορίζουμε στην πρώτη μεγάλη παραγωγή της Όπερας Θεσσαλονίκης υπό την νέα Διοίκηση και Καλλιτεχνική Διεύθυνση, της οποίας τα καθήκοντα είχα την τιμή πρόσφατα να αναλάβω.

Συνεχίζοντας την προσπάθεια των ανθρώπων που την θεμελίωσαν, προχωρούμε με πείσμα, όραμα, δύναμη, γνώση και προγραμματισμό.

Διακεκριμένοι Έλληνες και ξένοι καλλιτέχνες ανταποκρίνονται στην πρόσκλησή μας.

Ταλαντούχοι νέοι θα ανανεώσουν το καλλιτεχνικό μας δυναμικό.

Έλληνες δημιουργοί θα συνθέσουν για εμάς.

Στα παιδιά, τους μελλοντικούς ακροατές και πιθανούς συνεχιστές του λυρικού θεάτρου, θα εμφυσήσουμε τις γνώσεις και την αγάπη μας για αυτό.

Εθνική Ορχήστρα της πόλης μας, μία από τις καλύτερες ορχήστρες της χώρας, συμμετέχει για πρώτη φορά στις παραγωγές μας.

Πολιτεία ενδιαφέρεται και υπόσχεται.

Είστε οι συνοδοιπόροι μας στον δρόμο μιας αυτονομής, που προορίζεται για εσάς.

Προσδοκώ οι βοηήτες να διασκεδάσουν τις έγνοιες, με τον μοναδικό τρόπο που οι ίδιοι το καταφέρνουν, την τέχνη στην τέχνη και την ζωή.

Λίζα Ξανθοπούλου

Καλλιτεχνική Διευθύντρια της Όπερας Θεσσαλονίκης

ΟΠΕΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Το 1997 με πρωτοβουλία του Οργανισμού "Θεσσαλονίκη, Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 1997" ιδρύθηκε η Όπερα Δωματίου Θεσσαλονίκης, που στη συνέχεια θεσμοθετήθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού ως αυτοτελές τμήμα του Κ.Θ.Β.Ε. με την τεχνική και διοικητική κάλυψη του ίδιου και από το 2002 μετονομάστηκε σε Όπερα Θεσσαλονίκης.

Έως και την καλλιτεχνική περίοδο 2004-2005 πραγματοποίησε σημαντικό έργο παρουσιάζοντας διάφορες μικρές, αλλά και μεγάλες παραγωγές, όπως οι *Ορφέας και Ευρυδίκη* του Gluck, *Ο Αμάλ* και οι *Νυχτερινοί Επισκέπτες* καθώς και *Το Μέντιουμ* του Menotti, *Gianni Schicchi* του Puccini, *Ο Κουρέας της Σεβίλλης* του Rossini, *Fidelio* του Beethoven, *Tosca* του Puccini, *Don Giovanni* του Mozart, *Χορός Μεταμορφωσμένων* του Verdi, *Ο Μαγικός Αυλός* του Mozart και *Τα Ελληνικά Πάθη* του Martinu.

Με την Όπερα Θεσσαλονίκης συνεργάστηκαν διακεκριμένοι ξένοι ερμηνευτές όπως οι Nelly Miricioiu, Cheryl Studer, Delores Ziegler, Vladimir Chernov, Robert Hymen, Jean Luc Chaignaud, Carlo Barricelli, καθώς και καταξιωμένοι έλληνες τραγουδιστές με διεθνή αναγνώριση.

Η Όπερα Θεσσαλονίκης, συνεχίζοντας ανανεωμένη την πορεία της οραματίζεται ένα δημιουργικό μέλλον με έντονη παρουσία στο καλλιτεχνικό γίγνεσθαι, τόσο της πόλης της Θεσσαλονίκης όσο και της υπόλοιπης χώρας.

Από την καλλιτεχνική περίοδο 2005 - 2006 αναλαμβάνει τα καθήκοντά της η νέα διοίκηση με πρόεδρο την κ. Ελένη Κατσούλη - Κάτου, αν. καθηγήτρια Πανεπιστημίου Μακεδονίας, αντιπρόεδρο την κ. Πηνελόπη Σερδάρη, σύμβουλο οργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων -πολιτιστικό management- και μέλη τον κ. Σπύρο Σακκά, βαρύτονο, την κ. Αλεξάνδρα Ματθαιουδάκη, υψίφωνο και τον κ. Νίκο Αβδελλά, δικηγόρο και νομικό σύμβουλο Δήμου Πανοράματος, πρ. αντιπρόεδρο του νομαρχιακού συμβουλίου Θεσσαλονίκης. Προσφάτως, πληρώθηκε για πρώτη φορά και η θέση της καλλιτεχνικής διεύθυνσης από την αρχιμουσικό Λίζα Ξανθοπούλου.

Στις πρώτες προτεραιότητες της νέας διοίκησης περιλαμβάνονται η διεύθυνση των οικονομικών εκκρεμοτήτων, η στελέχωση και ορθολογική οργάνωση της λειτουργίας του οργανισμού, η επέκταση των χώρων εργασίας, ο προγραμματισμός εκδηλώσεων υψηλού επιπέδου με ευρύτερη απήχηση, η δημιουργία ιστοσελίδας με σκοπό την συστηματική προβο-

λή και παρουσία του Οργανισμού στο διαδίκτυο, καθώς και την αποτελεσματική διάδοση του γοητευτικού κόσμου της όπερας και του κλασικού τραγουδιού γενικότερα στο απαιτητικό κοινό της Θεσσαλονίκης.

Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στο παιδαγωγικό έργο, καθώς θέλει να υπογραμμίσει την πίστη της στον ηθοπλαστικό και μουσικοπαιδαγωγικό ρόλο που μπορεί και πρέπει να διαδραματίσει το λυρικό θέατρο στην πνευματική ανάπτυξη των παιδιών και των νέων. Το έργο αυτό θα δρομολογηθεί από το επόμενο σχολικό έτος σε μια σειρά ειδικών προγραμμάτων, που θα πραγματοποιηθούν σε συνεργασία με την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και θα αποσκοπούν στην εξοικείωση του αυριανού κοινού με το λυρικό θέατρο.

Στο πλαίσιο των προσπαθειών της για την υποστήριξη των νέων καλλιτεχνών προβλέπεται η διοργάνωση σεμιναρίων μονωδίας με διαπρεπείς δασκάλους. Εκτός αυτού η Όπερα Θεσσαλονίκης προσκαλεί καλλιτέχνες που βρίσκονται στα πρώτα τους βήματα να αποκτήσουν τις πρώτες επαγγελματικές εμπειρίες τους κοντά της και να εμπλουτίσουν το καλλιτεχνικό δυναμικό της.

Προβλέπεται τέλος η πραγματοποίηση ρεσιτάλ με έργα νέων Ελληνίδων συνθετριών και Ελλήνων συνθετών για φωνές και οργανικό σύνολο με στόχο την καθιέρωσή τους. Παράλληλα θα οργανωθούν διαλέξεις για την Όπερα ή εισαγωγικές παρουσιάσεις για συγκεκριμένα λυρικά έργα ή με θεματική από τον κόσμο της Όπερας με την συμμετοχή μουσικών ερευνητών και σπουδαστών μουσικολογίας.

Η πρώτη εκδήλωση της Όπερας Θεσσαλονίκης στην καλλιτεχνική περίοδο 2005-2006 σε συνεργασία με το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, ήταν ένα πρώτο δείγμα της επιδίωξής της να ενώσει τις δυνάμεις της με πολιτιστικούς φορείς της πόλης, της χώρας, της ελληνικής διασποράς, καθώς και με φορείς του λυρικού θεάτρου στην Ευρώπη.

Το όραμα της Όπερας Θεσσαλονίκης για ανεξαρτητοποίησή της ως αυτόνομο λυρικό θέατρο, γίνεται πιο απτό, καθώς κινητοποιείται για την εξασφάλιση μιας επαρκούς κρατικής επιχορήγησης που της αξίζει ή τουλάχιστον της αναλογεί, προσελκύνοντας και την ιδιωτική χορηγία.

Η Όπερα Θεσσαλονίκης, δίνοντας πνευματικό και καλλιτεχνικό "παρών" φιλοδοξεί να φέρει κοντά της τους Θεσσαλονικείς, οι οποίοι φημίζονται για το υψηλό τους καλλιτεχνικό κριτήριο και ξέρουν να στηρίζουν τις προσπάθειες, τις οποίες και αξίζουν να απολαμβάνουν.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Μουσική Διεύθυνση
Άλκης Μπαλτάς

Σκηνοθεσία
Bruno Berger-Gorski

Σκηνικά
Daniel Dvorak

Επιμέλεια κοστούμιών
Bruno Berger-Gorski
Daniel Dvorak

Διδασκαλία χορωδίας
Florian-George Zamfir

Διδασκαλία παιδικής χορωδίας
Αγγελική Κρίσιλα

Φωτισμοί
Γιώργος Ταρκάσης

Βοηθός Διευθυντή Ορχήστρας
Σίμος Ιωαννίδης

Βοηθός Σκηνοθέτη
Τατιάνα Μύρκου

Βοηθός Σκηνογράφου/Ενδυματολόγου
Κατερίνα Παπαγεωργίου

Μουσική Προετοιμασία
Κατερίνα Σακέττα

Συντονισμός Παραγωγής
Άννα Καρατσιουμπάνη

διανομή

Mimi

Αλεξία Βουλγαρίδου (11,15,17,18 /2/2006)

Αντωνία Καλογήρου (12,16 /2/2006)

Musetta

Σιρανούς Τσαλικιάν

Rodolfo

Andrea Cesare Coronella (11,16,18 /2/2006)

Edgardo Zayas (12,15,17 /2/2006)

Marcello

Adrian Marcan

Colline

Γιάννης Γιαννίσης

Schaunard

Τάσος Αποστόλου

Benoit -Alcindoro

Παύλος Μαρόπουλος

Parpignol

Γιώργος Αργυράτος

Sergente

Cristian Talinga

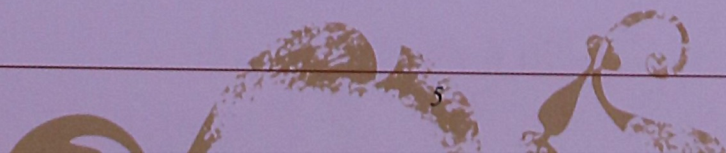
Doganiera

Valentin Iordache

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΧΟΡΩΔΙΕΣ ΤΗΣ ΟΠΕΡΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ ΤΗΣ ΚΡΑΙΟΝΑ

ΧΟΡΩΔΙΑ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

"LA BOHÈME", ΛΙΓΟ ΠΡΙΝ ΤΗΝ... ΑΥΛΑΙΑ

(Τι πρέπει να γνωρίζει ο θεατής πριν την έναρξη της παράστασης)

Όταν ο γάλλος λογοτέχνης Ανρί Μυρζέ παρουσίαζε με επιτυχία στο Παρίσι το 1849, το θεατρικό του, "Σκηνές από τη ζωή των Μποέμ", σίγουρα δεν θα μπορούσε να φανταστεί πως το έργο του αυτό με τα πολλά αυτοβιογραφικά στοιχεία, θα διεκδικούσε μία θέση στην αιωνιότητα ως οπερατικό θέμα. Της ομώνυμης, δημοφιλούς όπερας του Πουτσίνι, "La Bohème".

Ο Τζάκομο Πουτσίνι (1858-1924), είναι ίσως ο γνωστότερος ιταλός συνθέτης μετά τον Βέρντι, και δικαιολογημένα. Οι όπερες που έγραψε, η "Τουραντότ", η "Μαντάμ Μπάτερφλάου", η "Τόσκα", η "Μανόν Λεσκώ" και βέβαια η ... "Μποέμ", αποτελούν ξεχωριστά και εύοσμα άνθη σ' ένα μπουκέτο μουσικής δημιουργίας, κοντά σε άλλα ίσως λιγότερο γνωστά έργα, συμβάλλοντας με τον καλύτερο τρόπο στην υστεροφημία του συνθέτη-δημιουργού.

Ο συνθέτης άρχισε να δουλεύει τις πρώτες του μουσικές ιδέες, αμέσως μετά το θρίαμβο της "Μανόν Λεσκώ" και με αφορμή τη νουβέλα του Μυρζέ, "Scenes de la vie de Bohème".

Το λιμπρέτο του έργου (δηλαδή το θεατρικό κείμενο, οι διάλογοι) γράφτηκε από δύο πολύτιμους και μόνιμους συνεργάτες του συνθέτη, τον Λουίτζι Ίλλικα και τον Τζοβάννι Τζακόζα.

Η "Μποέμ", που διαρθρώνεται σε τέσσερις πράξεις, μας μεταφέρει στο περιβάλλον του Παρισιού, κάπου κοντά στα 1830. Εκεί, μία συντροφιά νεαρών καλλιτεχνών, ζει, διασκεδάζει, δημιουργεί και ερωτεύεται, ζώντας την κάθε στιγμή. Είναι οι ξέγνοιαστοι μποέμ, αστοί καλλιτέχνες, που προβάλλουν μία διαφορετική, πιο ρομαντική και σίγουρα αντισυμβατική αντίληψη για τη ζωή, αντιδρώντας στα δεδομένα, αντιστεκόμενοι στα κομφορμιστικά πρότυπα και σε κάθε περίπτωση αδιαφορώντας για οτιδήποτε άλλο εκτός από τον έρωτα και την τέχνη τους.

Είναι ο Ροντόλφο ο ποιητής, ο Μαρτσέλο ο ζωγράφος, η ασθενική Μιμή, ο Σονάρ ο μουσικός, ο Κολίνε ο φιλόσοφος, και η άστατη

αλλά ερωτική Μουζέτα.

Το έργο παρουσιάστηκε σε πρώτη εκτέλεση το 1896, την 1η Φεβρουαρίου στο θέατρο "Ρέτζο" του Τορίνο, υπό τη διεύθυνση του Αρτούρο Τοσκανίνι, γνωρίζοντας επιτυχία στο κοινό παρά την ψυχρή υποδοχή από μέρους των μουσικοκριτικών.

Η μουσική της όπερας, διακρίνεται για την αριστοτεχνική επιμέλειά της, τη λεπτεπίλεπτη επεξεργασία, τις επινοητικές ενορχηστρώσεις και το λυρισμό των μελωδιών, αναδεικνύοντας στο σύνολό της τη σκηνική δράση, μέσα από μία κινηματογραφική οπτική.

Καλή ακρόαση!

Αντώνης Ι. Κωνσταντινίδης
Μουσικολόγος Α.Π.Θ., Κριτικός Μουσικής

"LA BOHÈME"

Giacomo Puccini

Λυρικό δράμα σε τέσσερις πράξεις,

βασισμένο στη νουβέλα του Henry Mürger

"Scenes de la vie de Bohème"

και σε λιμπρέτο των Giuseppe Giacosa και Luigi Illica.

Πρώτη παράσταση, Teatro Regio, Τορίνο, 1η Φεβρουαρίου 1896.

Mimi/Μιμή, υψίφωνος

Rodolfo/Ροντόλφο, τενόρος

Musetta/Μουζέτα, υψίφωνος

Marcello/Μαρτσέλο, βαρύτονος

Schaunard/Σονάρ, βαρύτονος

Colline/Κολίν, βαθύφωνος

Benoit/Μπενουά, βαθύφωνος

Alcindoro/Αλτσιντόρο, βαθύφωνος

Parpignol/Παρπινιόλ, τενόρος

Τελωνειακός/ βαθύφωνος

Λοχίας/ βαθύφωνος

ΧΟΡΩΔΙΑ

Αγόρια και κορίτσια, μαγαζάτορες και έμποροι, πωλητές, μοδίστρες, σερβιτόροι, μαθητές, στρατιώτες, αστυνομικοί, υπηρέτες, ζητιάνοι, αχθοφόροι, χωρικοί, περαστικοί.

"ΜΠΟΕΜ...ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ"

Μποέμ, ο, η, (ετυμολ.) : φτωχός, συνήθως λόγιος ή καλλιτέχνης, που ζει λιτά αλλά ανέμελα, και εύθυμα, ο άνθρωπος που ζει ξέγνοιαστα και αμέριμνα αδιαφορώντας για το αύριο.

Ο 19ος αιώνας οριοθετεί στην τέχνη, στη μουσική, στη ζωγραφική, στην ποίηση και στη λογοτεχνία, μία εποχή πολύμορφων και έντονων αμφισβητήσεων, αντιθέσεων αλλά και δραστικών αλλαγών. Είναι η εποχή του "Ρομαντισμού". Οι κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις, παράλληλα με την ισχυροποίηση της αστικής τάξης και την αφύπνιση της εθνικής συνείδησης που οδηγεί στο σχηματισμό των εθνικών κρατών, συσσωρεύουν μέσα από την έντονη βιομηχανοποίηση και τις μακροχρόνιες διαμάχες, την αθλιότητα των λαϊκών μαζών και την απομόνωση του ανώνυμου ατόμου.

Το καλλιτεχνικό κίνημα του Ρομαντισμού, όπως εκφράζεται στη μουσική, αντιπροσωπεύει την απελευθέρωση της έμπνευσης και την κυριαρχία της φαντασίας, την επικράτηση του συναισθήματος στη λογική και την αντίδραση στην κλασική τάξη και συμμετρία. Οι αισθητικές αναζητήσεις του νέου ρεύματος απαιτούν τον απαγκλωβισμό του δημιουργού από την εσωστρέφεια του αυστηρού φορμαλισμού και οδηγούν τις διεξόδους του στη διεύρυνση, μέσα από την ηχητική πλαστική και τον συμβολισμό.

Σ' αυτό το καμίνι των έντονων κοινωνικών και πολιτικών ζυμώσεων, των ραγδαίων καλλιτεχνικών αλλαγών και φιλοσοφικών αναζητήσεων, πρέπει να αναζητηθεί η σκιαγράφηση της φυσιογνωμίας και ο προσδιορισμός των χαρακτηριστικών των "Μποέμ".

Στο δικό τους κόσμο, κυριαρχεί η τέχνη και μαζί της η αμφισβήτηση. Η στέρηση και η φτώχεια δεν αποτελούν μόνο καύχημα για τον μποέμ καλλιτέχνη, αλλά και μία φιλοσοφημένη επιλογή που έρχεται να διαταράξει τις καθεστηκυίες όσο και γήινες αντιλήψεις των αστών. Η γενικευμένη και ενσυνείδητη αντικοινομορφιστική τους στάση, μπολιάζει ταυτόχρονα μια ευρύτερη κριτική διάθεση απέναντι στο κοινωνικό σύστημα,

συγκροτώντας έναν κώδικα συμπεριφοράς που απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, τα ιδεώδη και την ηθική των αστών.

Τα σημεία συνάντησης των "Μποέμ" καλλιτεχνών, βρίσκονται στα café του Quartier Latin, συχνάζουν στο Voltaire, στο Reynolds, στο Weber, ενώ το ιδιότυπο "στρατηγείο", του κινήματός τους είναι ένα καμπαρέ, το "Gatto Nero", κοντά στο "Barriere d' Enfer" (γ' πράξη). Από 'κεί εκπορεύεται και πλανάται στην ατμόσφαιρα της παρισινής πρωτεύουσας ένας επαναστατικός αέρας που συμπλέει ιστορικά με τα γεγονότα της εποχής, είναι όμως απολιτικός για τους πρωταγωνιστές καλλιτέχνες. Δεν τους οδηγεί στη δράση, σε κοινωνικές αντιπαραθέσεις ή συγκρούσεις, αλλά διοχετεύεται δημιουργικά στη τέχνη τους, μεθά από τη ζωή και ξεχνιέται στις αγκάλες του έρωτα, αδιαφορώντας επιδεικτικά για το αύριο.

Μεταξύ των γάλλων Μποέμ θα φιγουράρουν μέχρι το τέλος του αιώνα, διάσημα ονόματα της μουσικής και της τέχνης γενικότερα. Ο Debussy, ο Erik Satie, ο Chabrier, η τραγουδίστρια Yvette Guilbert, ο ποιητής Gustave Khan και ο ζωγράφος Gauguin είναι μερικοί μόνο από αυτούς.

Οι μποέμ του Παρισιού, συναντώνται και συνδέονται ιδεολογικά με το αδελφό κίνημα των ιταλών scapigliati. Είναι οι "αναμαλλιασμένοι" λογοτέχνες, που κοντά στην ομορφιά και την αλήθεια, αποζητούν την θεωρητική ολοκλήρωση, με τρόπο περισσότερο ρεαλιστικό αλλά και πολιτικοποιημένο, συμμετέχοντας στη δράση, μην αποφεύγοντας τη σύγκρουση, ζητώντας διέξοδο στην επανάσταση. Στο κίνημά τους υφέρπουν με τρόπο απτό, πολιτικά και εθνικά χαρακτηριστικά, που εκπορεύονται από το risorgimento, την διεκδίκηση της ελευθερίας των Ιταλών καθώς και της εθνικής ενοποίησης, κυριαρχίας και κρατικής οντότητας, για το σύνολο των εδαφών της ιταλικής χερσονήσου.

"ΟΙ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ"

όπως τους σκιαγράφησε ο Henri Mürger

Γραμμένη μεταξύ 1845 και 1848, η νουβέλα του Ανρί Μυρζέ "Σκηνές από τη ζωή των Μποέμ" περιγράφει με εύστοχο και παραστατικό τρόπο τον παρισινό κόσμο των νέων καλλιτεχνών της εποχής.

Βρισκόμαστε στην πόλη του φωτός και των τεχνών γύρω στα 1830. Οι επαναστατικές εκδηλώσεις οδηγούν εκτός θρόνου τον Κάρολο Ι΄ και ο Μυρζέ παρατηρεί τα πολιτικά τεκταινόμενα και το καλλιτεχνικό πνεύμα της εποχής, καταγράφοντας σε μία σειρά μικρών ιστοριών μια γοητευτική όσο και ιδιόμορφη πτυχή της, μαζί με πολλά αυτοβιογραφικά στοιχεία.

Ο τίτλος του έργου προετοιμάζει ήδη κατάλληλα τον αναγνώστη για το περιεχόμενο. Η Βοημία αποτελούσε την αφετηρία των τσιγγάνων που στις αρχές του 15ου αιώνα διώκονται και αναζητούν μία νέα τύχη προς τη δυτική Ευρώπη και τη Γαλλία. Οι τέσσερις νεαροί καλλιτέχνες, που παρουσιάζει μέσα από τις σελίδες του ο Μυρζέ, εκπροσωπούν, εξιδανικευμένα ίσως, το ελεύθερο και ασυμβίβαστο πνεύμα αυτών των νομάδων με τη γνωστή καλλιτεχνική φλέβα.

Ο Ροδόλφος είναι ποιητής, θεατρικός συγγραφέας και δημοσιογράφος. "Μονίμως αφηρημένος, με δασώδες μούσι αλλά και μ' ένα φαλακρό κεφάλι που στολίζεται από λίγες συστάδες ατίθασων τριχών".

Ο Μαρτσέλο, είναι ζωγράφος. Η χαρακτηριστική του φυσιογνωμία συμπληρώνεται απ' ένα "πλατύγυρο καπέλο που παραπέμπει στους παλαιούς γάλλους βασιλείς". Πρότασή του για την πινακοθήκη του Λούβρου αποτελεί ο "ίδιος πάντα καμβάς που φέρει όμως κάθε φορά διαφορετικό τίτλο" και ο οποίος βεβαίως "πάντοτε απορρίπτεται".

Ο Σονάρ είναι μουσικός, και μαζί ποιητής και ζωγράφος. "Η μεγαλειώδης, αετίσια του μύτη θα μπορούσε ίσως να διηγηθεί από μόνη της ένα ιπποτικό παραμύθι".

"LA BOHÈME"... Η ΜΟΥΣΙΚΗ

"...Θριαμβευτής του βερισμού στάθηκε τελικά ένας αυθεντικός μουσικός, προικισμένος με μια τεχνική ευέλικτη και στέρεη, ένας καλλιτέχνης εκλεκτής ράτσας που ονομαζόταν Τζάκομο Πουτσίνι. Ο άξιος αυτός άνθρωπος, το ίδιο προικισμένος αλλά και το ίδιο λαίμαργος με το γάλλο Μασσνέ, μοίρασε επιδέξια σε σωστές δόσεις τα στοιχεία ενός λυρισμού αρκετά άμεσου για να αρέσει στους απλοϊκότερους ακροατές και αρκετά "περιποιημένου" για να ικανοποιήσει τους απαιτητικότερους μουσικούς. Αποφασισμένος να διαφυλάξει τη φωνητική υπεροχή των τραγουδιστών, όπως απαιτούσαν οι συμπατριώτες του, την άφησε να λάμψει σ' ένα πρώτο πλάνο, αλλά ταυτόχρονα η ορχήστρα που τους συνόδευε τους τύλιγε σ' ένα διάφανο ενόργανο πέπλο κεντημένο και πλουμισμένο με την κομψότερη επιδεξιότητα. Η ενορχήστρωση της Μποέμ, έχει μιαν ευφυΐα και μια δεξιοτεχνία που προκαλούσαν την απορία και το θαυμασμό του Μωρίς Ραβέλ, αυστηρότατου κριτή, που ξεσκέπαζε αδυναμίες στις περιφημότερες ενορχηστρώσεις του Ντεμπυσσύ αλλά διαδήλωνε το θαυμασμό του για την υπεροχή του Πουτσίνι. Είναι σίγουρο πως η ορχηστρική συνοδεία της πρώτης πράξης της Μποέμ έχει περάσει από την πιο λεπτολογημένη επεξεργασία. Είναι δουλεμένη τόσο φίνα, όσο και τα ασημένια κοσμήματα των βενετσιάνων τεχνιτών. Αστράφτει με αναρίθμητες έδρες. Προσαρμόζεται σε όλα τα συναισθήματα και σε όλες τις καταστάσεις. Στρέφει την προσοχή της στο κάθε τι που συμβαίνει πάνω στη σκηνή και το υπογραμμίζει με μια πινελιά επιδέξια και αλάθητη. Τα αντανακλαστικά της έχουν τη ζωντάνια, την ελαφράδα, την ευστοχία και τη σβελτάδα μιας φράσης του Σκαρλάτι. Όχι μόνο δεν βαραίνει το έργο, αλλά του δίνει φτερά..."

Με αυτό το χαρακτηριστικά γλαφυρό τρόπο έκφρασης και τα ιδιαίτερα θερμά λόγια, περιέγραφε ο γάλλος μουσικοκριτικός Εμίλ Βυλερμόζ, τον Πουτσίνι και την τέχνη του, όπως αυτή φανερώθηκε μέσα από τη "Μποέμ", και όχι άδικα.

Ο Πουτσίνι, θεωρείται σήμερα ως ο σημαντικότερος συνθέτης όπερας της "νέας" γενιάς των ιταλών συνθετών του βερισμού και αναμφισβήτητα μία κυρίαρχη μορφή της μουσικής του όψιμου ρομαντισμού γενικότερα.

Η στροφή που έχει ήδη προς τα τέλη του 19ου αιώνα σημειωθεί, στην οπερατική θεματολογία,

Ο Γκουστάβ Κολλίν είναι ο φιλόσοφος της παρέας και σίγουρα ο πιο γραφικός της τετρανδρίας. Τα "μεγάλα γαλάζια του μάτια" συνταιριάζονται "σ' ένα ήρεμο πρόσωπο, που' χει το χρώμα του παλιού ελεφαντόδοντου, με διπλό σαγόνι και ένα στραβά ζωγραφισμένο στόμα, με χοντρά προεξέχοντα χείλια που καλύπτουν μια σειρά από μακριά και δυνατά δόντια".

Η αίσθηση που σε κάθε περίπτωση βγαίνει είναι χιουμοριστική. Ακόμη και οι ερωμένες τους σκισάρονται από τον συγγραφέα όχι με τρόπο αισθησιακό αλλά μάλλον γκροτέσκ.

Η Μουζέτα, η ερωμένη του Μαρσέλ είναι "η αγαπημένη τραγουδίστρια του "Quartier Latin". Άστατη, αλλά και πάντοτε "διαθέσιμη ερωτικά" δεν έχει δισταγμούς να δοθεί σε κάθε άνδρα που θα την γοητεύσει". Η φωνή της, "φρέσκια και νεανική, όμως όχι πάντοτε, τονικά σωστή".

Η Μιμή, η αγαπημένη του Ροδόλφου, είναι "μικροκαμωμένη, γαλανομάτα και ζωηρή". Αλλά, όπως μαθαίνουμε σε στιγμές ανίας ή κακοκεφιάς τα "χαρακτηριστικά της αγριεύουν και γίνονται σκληρά, εμφανίζοντας παντελή έλλειψη ευαισθησίας".

με την εγκατάλειψη της μυθολογίας και του ιστορικού δράματος, θα πρέπει να αποδοθεί στη γενικότερη επιρροή που ασκεί ο ρεαλισμός στη τέχνη και ειδικότερα ο λογοτεχνικός νατουραλισμός. Οι επιρροές αυτές που μεταφέρονται στα λιμπρέττι, στοχεύουν στην απεικόνιση της καθημερινότητας με ρεαλιστικά μέσα, χωρίς εξιδανικεύσεις ή ψευδαισθήσεις, έστω και με τρόπο ακραίο, πάντοτε όμως αληθοφανή και ικανό να συγκλονίσει τον θεατή.

Η μουσική γλώσσα του Πουτσίνι έχει αποκτήσει πλέον μία έντονη ενορατική διάσταση, αφού προλέγει με χαρακτηριστικό τρόπο την κινηματογραφική νεορεαλιστική οπτική των ιταλών σκηνοθετών του 20ου αιώνα (Ροσελίνι, Ντε Σίκα, και ο πρώιμος Βισκόντι). Είναι χαρακτηριστικό όσο και άμεσο το πλάνο με το οποίο ανοίγει η αυλαία στην α' πράξη. Βρισκόμαστε αμέσως πάνω στη σκηνή και μετά από λίγα μουσικά μέτρα, χωρίς ουβερούρα, κατευθείαν στη δράση των διαλόγων της μποέμικης σοφίτας. Η εξέλιξη των σκηνών θα είναι γοργή, μουσικά καλοσκηνοθετημένη, χωρίς πλατειασμούς ή καθυστερήσεις φέροντας παράλληλα το δραματικό βάρος και τη φόρτιση της εξέλιξης, με επιτυχία.

Για την επίτευξη αυτών των στόχων, το λυρικό θέατρο του Πουτσίνι κινείται μουσικά σε αδρές γραμμές και σε κάθε περίπτωση απομακρύνεται από το δεξιότεχνικό belcanto. Η φωνητική επίδειξη δεν είναι πλέον αυτοσκοπός αλλά ένα πολύτιμο εργαλείο έκφρασης εικόνων, ψυχικών καταστάσεων και διεργασιών και βέβαια συναισθημάτων. Με αυτόν τον τρόπο ο λυρισμός αναδεικνύεται φυσικότερα, ως ένα ομοούσιο στοιχείο της υποκριτικής όπου κυριαρχούν μουσικά οι ρέουσες και απλές, μελωδικές γραμμές.

Σ' αυτό το ευρύτερο αισθητικό και ιδεολογικό περίγραμμα κινείται η "Μποέμ" του Πουτσίνι, απεικονίζοντας μελωδικά εντυπωσιακές σκηνές, περιγράφοντας, τυποποιημένα ίσως, χαρακτήρες και χώρους και υποστηρίζοντας τις αισθηματικές μεταπτώσεις των πρωταγωνιστών της. Θέμα έχει μια κεντρική ιστορία αγάπης και μια γυναικεία μορφή που λαμβάνει διαστάσεις τραγικής φιγούρας στην δραματική της κατάληξη. "Όποιος έζησε από έρωτα, πέθανε και από έρωτα."

Το θεματικό περιεχόμενο μιας ερωτικής ιστορίας, αν και φαινομενικά απλό, μεταμορφώνεται μέσα από τη μουσική, τη δράση, την κίνηση, τις συγκρούσεις, τα έξυπνα επεισόδια, τις εξομολογητικές άριες και τις περίτεχνες φωνητικές συμπράξεις, διαρθρώνοντας εκ

παράλληλου δομικά, ένα μουσικά βαρύτιμο έργο.

Το μελωδικό ύφος της "Μποέμ", πρωτότυπο και ζωντανό, ισορροπεί το δράμα με το πάθος, αφήνοντας όμως μία υφέρπουσα αίσθηση μελαγχολίας να πλανάται, για την μοιραία τύχη που επιφυλάσσεται στην ασθενική πρωταγωνίστρια. Οι μελωδίες ευφάνταστες και ευκολομνημόνευτες τραγουδιστικά, για τον ακροατή, συνετέλεσαν τα μέγιστα όχι μόνο στην επιτυχία αλλά και στην υστεροφημία της όπερας ως ένα πετυχημένο λυρικό έργο.

Ορχηστρικά, η επεξεργασία του Πουτσίνι παραμένει κομψή, και διάφανη, μεταχειριζόμενη με μαεστρία θεματικούς απόηχους, και συνδεδεμένη στενά τόσο με τη δυναμική του λόγου όσο και φωτογραφικά με τη σκηνική εικόνα. Επιτυγχάνεται μ' αυτόν τον τρόπο, η δημιουργία ενός ιδιαίτερου και σαφώς αναγνωρίσιμου ηχητικού περιβάλλοντος (έναρξη γ' πράξης, παράλληλες πέμπτες) που συμβάλλει θετικά στην εναλλαγή σκηνών και διαθέσεων, στη δραματουργική εξέλιξη.

Σε κάθε περίπτωση, διαφαίνεται η ενστικτώδης προσπάθεια του δημιουργού για τη διατήρηση ισορροπίας μεταξύ των φωνών που επωμίζονται το κύριο βάρος, αλλά και μιας ευκίνητης και δραστήριας ορχήστρας. Το ορχηστρικό ηχόχρωμα πλάθεται μαζί με ιμπρεσιονιστικές επιρροές, ενώ κυρίαρχη δεσπόζει ως υπόβαθρο αναφοράς, η διατονική αρμονική αντίληψη.

Στην "Μποέμ", ένα έργο που χωρίς δισταγμό μπορούμε να κατατάξουμε στις κορυφαίες διαχρονικά οπερατικές δημιουργίες, υπήρξε μία πετυχημένη μουσική όσμωση, σε πολύ συγκεκριμένους άξονες. Είναι η μεγάλη ιταλική παράδοση που μετουσιώνεται, ανανεώνεται και μπολιάζεται εποικοδομητικά από τις καλλιτεχνικές αναζητήσεις μιας άλλης εποχής αλλά και τη δραματουργική ευφυΐα ενός ταλαντούχου συνθέτη.

Το αποτέλεσμα, που ξεπερνά το καθαυτό μουσικό γεγονός, υπήρξε ακόμη μία νίκη του πνεύματος επί της φθαρτής ύλης, οδηγώντας έργο και δημιουργό σε μία άλλη, αθάνατη διάσταση. Είναι, η "Μποέμ" του Πουτσίνι.

"TOSCANINI - PUCCINI" ΜΙΑ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Το φθινόπωρο του 1895, ένας φέρελπις 28χρονος μαέστρος τοποθετείται καλλιτεχνικός διευθυντής στο "Βασιλικό Θέατρο" του Τορίνο, μία από τις σημαντικότερες λυρικές σκηνές της Ιταλίας. Ήταν ο Αρτούρο Τοσκανίνι. Η δημοτική αρχή στηρίζει οικονομικά το νέο ξεκίνημα και το φημισμένο λυρικό θέατρο παίρνει ζωή. Γίνονται επεμβάσεις και ανακατασκευές στο κτίριο, σε μηχανισμούς, στο φωτισμό και στη σκηνή και το κυριότερο ίσως, πραγματοποιούνται νέες ακροάσεις και νέες προσλήψεις, υπό την επίβλεψη του νέου μαέστρου, σε ορχήστρα και χορωδία που φιλοδοξούν να μεταφέρουν ένα πνεύμα ποιότητας και μαζί ανανέωσης στην 150χρονη πορεία του ιστορικού θεάτρου.

Λίγο αργότερα, η πρώτη παράσταση του ανανεωμένου "Teatro Regio" είναι ήδη γεγονός. Ο Τοσκανίνι ανεβάζει με επιτυχία, σε πρώτη παρουσίαση στην Ιταλία, την όπερα του Βάγκνερ, "Götterdämmerung - Το Λυκόφως των Θεών", αποσπώντας το ενδιαφέρον και τον ενθουσιασμό του μουσικόφιλου κόσμου και μαζί κριτικές θριάμβου.

Λίγες βδομάδες μετά το κοινό επιστρέφει στη πλατεία του θεάτρου για την νέα παραγωγή του θεάτρου. Ήταν 1η Φεβρουαρίου του 1896 και μια ιστορική πρεμιέρα πραγματοποιούνταν στο Βασιλικό Θέατρο του Τορίνο. Ήταν η νέα όπερα του Πουτσίνι, "Λα Μποέμ". Ο Τοσκανίνι είχε ήδη διευθύνει στο παρελθόν τις όπερες "Το ξωτικό" και "Μανόν Λεσκώ" του συνθέτη σε μικρότερες όμως παραγωγές επαρχιακών πόλεων και είναι αλήθεια πως ο Πουτσίνι ανησυχούσε αρκετά για την πορεία της νέας του όπερας. Οι ανησυχίες που διατύπωνε στον εκδότη και φίλο του Τζούλιο Ρικόντι αφορούσαν τόσο την επιλογή του συγκεκριμένου θεάτρου όσο και το πρόσωπο του νεαρού μαέστρου. "Είναι ένας δυσάρεστος άνθρωπος", έγραφε.

Το κλίμα μεταξύ των δύο ανδρών άλλαξε όταν ο συνθέτης άρχισε να παρακολουθεί τον τρόπο με τον οποίο ο μαέστρος διεξήγαγε τις δοκιμές για το νέο του έργο, κερδίζοντας αρχικά την εμπιστοσύνη και κατόπιν το θαυμασμό του δημιουργού που αναγκάζεται να ανασκευάσει τις πρώτες του απόψεις. "Είναι πολύ ευγενικός και βρίσκω την ορχήστρα καταπληκτική".

Ο Τοσκανίνι εργάζεται ακάματα. Πολύωρες τακτικές δοκιμές με

την ορχήστρα και ξεχωριστά με τους τραγουδιστές με τον μαέστρο στο πιάνο, δίνουν ένα στίγμα μόνο της τελειομανίας του. Και κοντά στα καθαρώς μουσικά του καθήκοντα, δεν ήθελε να αφήσει τίποτε στην τύχη, επιβλέποντας και έχοντας λόγο στο σύνολο της παραγωγής.

Την πρεμιέρα, παρά το γεγονός ότι ο Τοσκανίνι εισπράττει θερμές κριτικές, δεν ακολουθούν κολακευτικά σχόλια από μέρους των ειδικών. Η απάντηση-διαφωνία όμως του κοινού, είναι ενδεικτική. Ο Τοσκανίνι διευθύνει καθ' όλη την περίοδο 23 κατάμεστες παραστάσεις.

Ήταν απλά η αρχή. Ο Τοσκανίνι θα ανεβάσει ακόμη άλλες δύο "πρώτες" έργων του Πουτσίνι. Το βασιλικό θέατρο του Τορίνο, θα ακολουθήσουν το 1910, "Το κορίτσι της Δύσης" στη Μετροπόλιταν και το 1926 μία δραματική "Τουραντότ" στην Σκάλα, όπου ο μαέστρος ανακοινώνει στο ημιτελές έργο το θάνατο του συνθέτη. Ακόμη ο Τοσκανίνι θα ανεβάσει την "Τόσκα" στο Μιλάνο και την "Μπάπτερφλάου" στην Ν. Αμερική και πάμπολλες παραστάσεις της "Μποέμ" σε διάφορα θέατρα (Μιλάνο, Τορίνο, Μπουένος Άϊρες, Νέα Υόρκη) με μυθικά πρόσωπα του λυρικού τραγουδιού. Μεταξύ αυτών ξεχωρίζουν, η Rosina Storchio, η Geraldine Farrar, ο Caruso, ο Aureliano Pertile και ο Antonio Scotti.

Την 1η Φεβρουαρίου του 1946, ο 78χρονος πλέον Τοσκανίνι, διήυθνε, μισό αιώνα μετά την πρώτη παρουσίαση της όπερας στο Τορίνο, και 22 χρόνια μετά το θάνατο του συνθέτη, μία επετειακή και ασφαλώς συγκινητική "Μποέμ" στην Νέα Υόρκη, με τη Συμφωνική Ορχήστρα του NBC. Η ιστορική αυτή παράσταση που έφερε τη γνωστή καλλιτεχνική επιμέλεια και φροντίδα του ιταλού μαέστρου, υπήρξε ίσως το καλύτερο μνημόσυνο προς τον εκλιπόντα φίλο και παράλληλα μία ένδειξη ιδιαίτερης τιμής και αγάπης στο συνθέτη-δημιουργό.

Και ο Πουτσίνι όμως, που σημάδεψε όσο κανείς με τα έργα του την καριέρα του μεγάλου ιταλού αρχιμουσικού έτρεφε ιδιαίτερη εκτίμηση στο πρόσωπο και στις ικανότητές του μαέστρου. Για τον οπερατικό συνθέτη οι ερμηνείες του Τοσκανίνι υπήρξαν απaráμιλλες. Αφού, όπως έγραψε σχετικά, αυτές χαρακτηρίζονταν από "ψυχή, ποιητικότητα, ευλυγισία, τόλμη, πειθαρχία, αίσθηση του δράματος, τελειότητα. Γι' αυτό αποτελούν αληθινά θαύματα".

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΟΙ...

Giuseppe Giacosa (1847-1906), ο νομικός ποιητής

Κανείς δεν περίμενε ότι ο γιος του γνωστού δικηγόρου από το Τορίνο, μετά τις νομικές του σπουδές δεν θα ακολουθούσε το επάγγελμα του πατέρα του. Κι όμως, η ποίηση και η λογοτεχνία τράβηξαν το νεαρό Τζακόμο πολύ περισσότερο από τους νομικούς κώδικες και η μοναξιά του λογοτέχνη δημιουργού, αντικατέστησε τις αγορεύσεις του στα δικαστήρια, με εξαιρετική μάλιστα επιτυχία. Αρχικά ο Τζακόζα ασχολήθηκε με τη συγγραφή θεατρικών έργων ("La partita a scacchi"-1871), διδάσκοντας παράλληλα την τέχνη του δραματικού λόγου στο Ωδείο του Μιλάνου. Σύντομα ο συγγραφέας εγκαταλείπει τα ιστορικά και ρομαντικά θέματα και στρέφεται στο αστικό περιβάλλον, παραπέμποντας με τη γραφή του σ' έναν ήπιο Ίψεν ("Tristi Amori"-1887 και "Come le foglie"-1900). Το 1888 αρχίζει μία μόνιμη συνεργασία με τον Πουτσίνι αρχικά για την όπερα "Manon Lescaut" και στη συνέχεια μαζί με τον Ίλλικα έχοντας τη γλωσσική και λογοτεχνική ευθύνη των κειμένων στις όπερες του Πουτσίνι, "La Bohème", "Tosca" και "Madama Butterfly".

Luigi Illica (1857-1919), ο ναυτικός συγγραφέας

Τα γεμάτα αυταρχισμό παιδικά χρόνια που έζησε, οδήγησαν τον ανήσυχο Λουίτζι στην απόφαση να παρατήσει το σχολείο του και να μπαρκάρει αναζητώντας την περιπέτεια. Στα 19 του χρόνια βρίσκεται στρατιώτης να πολεμά αντιμέτωπος με τους Τούρκους. Επιστρέφει το 1879 στην Ιταλία, όπου ασχολείται με τη συγγραφή θεατρικών έργων (κάποια εκ των οποίων στη Μιλανέζικη διάλεκτο), που του προσδίδουν φήμη και αναγνώριση, παράλληλα με μία σύντομη δημοσιογραφική δραστηριότητα στην "Corriere della Sera". Σύντομα στρέφεται στη συγγραφή λιμπρέττων όπερας με επιτυχία, ενώ η πετυχημένη συνεργασία του με τον Τζακόζα αποδίδει για τον Πουτσίνι τις όπερες "La Bohème", "Tosca" και "Madama Butterfly", έχοντας την ευθύνη του σεναρίου, της σκηνογραφικής και ιστορικής τοποθέτησης της γενικότερης υπόθεσης. Παράλληλα ο Ίλλικα συνεργάζεται και με άλλους συνθέτες, ενώ

μετά το θάνατο του Τζακόζα αναλαμβάνει την ευθύνη τυχόν άλλων εκδοχών και διορθώσεων, ενώ καμία περαιτέρω συνεργασία του με τον Πουτσίνι δεν απέδωσε καρπούς.

Henry Mürger (1822-1861), ο μποέμ

Φτωχικά υπήρξαν τα νεανικά χρόνια του γάλλου (γερμανικής καταγωγής) συγγραφέα Ανρί Μυρζέ, και κάπου εκεί πρέπει να αναζητηθούν τα πρώτα στοιχεία, η έμπνευση για το έργο του "Scenes de la vie de Bohème", που δημοσιεύθηκε αρχικά σε συνέχειες και στη συνέχεια ως αυτοτελές έργο (1848). Η επιτυχία του θέματος υπήρξε άμεση και η ανταπόκριση του κοινού τέτοια, ώστε ο συγγραφέας το διασκευάζει (1849), σε θεατρικό έργο πέντε πράξεων σε συνεργασία με τον Theodore Barriere. Το έργο αυτό αποτελεί τη βάση για την όπερα "La Bohème" του Πουτσίνι.

Giacomo Puccini, ο συνθέτης

1858, 22 Δεκεμβρίου. Ο Μικέλε Πουτσίνι και η Αλμπίνα Μάζι φέρνουν στον κόσμο, το όγδοο παιδί τους. Είναι ο Giacomo Antonio Domenico Michele Secondo Maria Puccini που θα κλείσει τον προγονικό κύκλο μιας μουσικής οικογένειας της Λούκκα.

1864. Ο πατέρας του πεθαίνει. Ο νεαρός Τζάκομο είναι μόλις 8 ετών.

1867-1874. Ολοκληρώνει τις πρώτες μουσικές του σπουδές.

1874. Αρχίζει συστηματικές σπουδές στο ινστιτούτο Πατσίνι της Λούκκα, με τον Κάρλο Αντζελόνι. Είναι ήδη ένας εξαιρετικός οργανίστας και ένας ταλαντούχος αυτοσχεδιαστής.

1875. Συνθέτει τα πρώτα δείγματα οργανικής μουσικής.

1876. Συνθέτει το ορχηστρικό, "Συμφωνικό Πρελούδιο".

1877. Λαμβάνει ανεπιτυχώς μέρος σε διαγωνισμό σύνθεσης.

1878. Αρχίζει να εργάζεται επαγγελματικά ως οργανίστας εκκλησιών.

1880. Μεταβαίνει στο Μιλάνο με υποτροφία, για σπουδές στο Ωδείο. Δάσκαλός του, ο Αντόνιο Μπατζίνι. Μεταξύ των συμμαθητών του ξεχωρίζει ο Πιέτρο Μασκάνι.

1883. Ολοκληρώνει τις σπουδές του παρουσιάζοντας τη σύνθεσή του, "Συμφωνικό Καπρίτσιο". Επιστρέφει στη γενέτειρά του. Αρχίζει να δουλεύει το έργο του, "Le villi", -τα ξωτικά-, μία μονόπρακτη όπερα-μπαλέτο.

1884. Παρουσιάζει, με επιτυχία, "Τα ξωτικά" στο θέατρο Νταλ Βέρμε του Μιλάνου. Γνωρίζει την Ελβίρα Μποντούρι, από τη Λούκκα με την οποία συζεί. Με την Ελβίρα που είναι παντρεμένη θα παντρευτούν τελικά το 1904.

1885. Παρουσιάζονται "Τα ξωτικά" στο θέατρο αλλα Σκάλα του Μιλάνου, σε 13 παραστάσεις και στη συνέχεια στην πατρίδα του, Λούκκα.

1886. Γεννιέται ο γιος του Αντόνιο στην Μόντζα.

1887-1888. Η πρώτη του όπερα παρουσιάζεται με επιτυχία στην Τριέστη και στη Νάπολι. Αρχίζει να δουλεύει τη δεύτερή του όπερα, "Edgar".

1889. Παρουσίαση του "Edgar" στη Σκάλα του Μιλάνου με πλήρη αποτυχία, παρά την πολύ καλή διανομή και την παρουσία στο πόντιουμ του μαέστρου Φράνκο Φάτσο. Ο Πουτσίνι σκέφτεται να μεταναστεύσει στη Νότιο Αμερική (Μπουένος Άϊρες) όπου ήδη βρίσκεται ο μικρότερος αδελφός του.

1890. Αρχίζει να δουλεύει πάνω στο θέμα της "Manon Lescaut".

1891-1892. Συνεχείς περιοδείες, ανεβάζοντας τις όπερές του, "Le villi" και "Edgar" (Μαδρίτη, Μιλάνο, Αμβούργο).

1893. Πρεμιέρα της "Manon Lescaut" στο θέατρο Ρέτζο του Τορίνο. Είναι ένας θρίαμβος. Γνωρίζει τον Τοσκανίνι. Αρχίζει να δουλεύει πάνω στη νουβέλα του Μυρζέ, "Σκηνές από τη μποέμικη ζωή". Το ίδιο θέμα δουλεύει παράλληλα και ο συνθέτης Ρουτζέρο Λεονκαβάλλο. Η αντιπαράθεση που ακολουθεί, οδηγεί στον τερματισμό της φιλίας τους.

1894-1895. Συνεχείς παραστάσεις της "Μανόν". Νάπολη, Μιλάνο, Βουδαπέστη, Λονδίνο.

1896, 1η Φεβρουαρίου. Στο θέατρο Regio του Τορίνο παρουσιάζει σε παγκόσμια πρώτη την όπερά του "La Bohème" σε διεύθυνση του 29χρονου τότε, Αρτούρο Τοσκανίνι. Η υποδοχή του νέου του έργου είναι θερμή από το κοινό, χλιαρή όμως από τους κριτικούς και τον τύπο. Ακολουθούν 24 παραστάσεις και πρεμιέρες στη Ρώμη και στο Μπουένος Άϊρες.

"La Bohème"

-η Α' διανομή-

1η Φεβρουαρίου 1896, Βασιλικό Θέατρο, Τορίνο

Διεύθυνση	Arturo Toscanini
Mimi	Cesira Ferrari
Rodolfo	Evan Gorga
Musetta	Camilla Pasini
Marcello	Tieste Wilmant
Schaunard	Antonio Pini-Corsi
Colline	Michele Mazzara
Benoit & Alcindoro	Alessandro Polonini

1897-1899. Συνεχείς παραστάσεις της "Μποέμ". Λονδίνο - Κόβεντ Γκάρντεν και Μάντσεστερ, σε αγγλική εκδοχή, Βιέννη και Παρίσι. Συζητά με τον Σαρντού για το λιμπρέτο της "Τόσκα".

1900. Μεγάλη επιτυχία σημειώνει η πρεμιέρα της "Τόσκα" στην Ρώμη. Ενθουσιώδης είναι η υποδοχή της από κοινό και κριτικούς. Ακολουθούν 12 παραστάσεις στη Σκάλα του Μιλάνου και η Κόβεντ Γκάρντεν στο Λονδίνο. Ο Πουτσίνι παρακολουθεί το θεατρικό "Madama Butterfly". Αναζητά το θέμα για την επόμενη όπερά του.

Ο απόηχος της "Μποέμ" φτάνει στην Ελλάδα. Ο Διονύσιος Λαυράγκας επιθυμώντας να παρακολουθήσει στενά τις εξελίξεις στην μουσικά προηγμένη Ευρώπη, επιλέγει την όπερα ως εναρκτήριο έργο της τρίτης καλλιτεχνικής περιόδου του "Ελληνικού Μελοδράματος". Ο κόσμος και ο τύπος της εποχής την υποδέχεται με ενθουσιασμό.

"Γ' Ελληνικό Μελόδραμα"

"La Μποέμ"

14 Απριλίου 1900, Δημοτικό Θέατρο Αθηνών

Διεύθυνση	Λουδοβίκος Σπινέλλης
Mimi	Λίνα Μόντι
Rodolfo	Γιώργος Χατζηλουκάς
Musetta	Μαρία Ταντολίνι
Marcello	Κώστας Βακαρέλλης

1901. Πεθαίνει ο Βέρντι στο Μιλάνο. Ο συνθέτης ακολουθεί στην κηδεία. Αρχίζει τη συνεργασία του με τον Ίλλικα πάνω στο λιμπρέτο της "Μπάτερφλάου".

1902-1903. Μετά από ένα αυτοκινητιστικό ατύχημα και κατάγμα στο πόδι παραμένει κλινήρης. Συνεχίζει με σκληρή δουλειά πάνω στη νέα του όπερα, την οποία ολοκληρώνει στις 28 Δεκεμβρίου του 1903.

1904. Η παγκόσμια πρώτη της "Madama Butterfly", στο θέατρο αλλά Σκάλα του Μιλάνου, εξελίσσεται σε φιάσκο. Η όπερα διορθώνεται και παρουσιάζεται στο θέατρο Γκράντε της Μπρέσσια όπου το κοινό την υποδέχεται με ενθουσιασμό. Νυμφεύεται την Ελβίρα. Η "Madama Butterfly" παρουσιάζεται με επιτυχία στο Μπουένος Άϊρες.

1905. Μεταβαίνει στο Μπουένος Άϊρες όπου παρουσιάζονται τα έργα του, "Manon Lescaut", "La Bohème", "Tosca", "Madama Butterfly" και "Edgar". Η "Μπάτερφλάου" ανεβαίνει στο Κόβεντ Γκάρντεν και στη Μπολόνια υπό την διεύθυνση του Τοσκανίνι. Το "Ελληνικό Μελόδραμα" σε περιοδεία του στην Κωνσταντινούπολη και Θεσσαλονίκη παρουσιάζει μια σειρά οπερατικών έργων. Μεταξύ τους περιλαμβάνεται και η "Μποέμ".

1906. Εβδομάδα "Πουτσίνι" στη Βουδαπέστη και η "Μπάτερφλάου" στο Παρίσι.

1907. Ο Πουτσίνι πηγαίνει στη Νέα Υόρκη όπου ανεβάζουν τη "Manon Lescaut" στην Μετροπόλιταν Όπερα. Συλλαμβάνει την

ιδέα για το "Κορίτσι της Δύσης".

1908. Η "Μπάτερφλάου", στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου.

1909. Οικογενειακή τραγωδία. Η νεαρή υπηρέτρια Ντόρια Μανφρέντι, αυτοκτονεί εξαιτίας της ζηλοτυπίας και των κατηγοριών της Ελβίρα.

1910. Η "Manon Lescaut" στο Παρίσι υπό τον Τοσκανίνι. Ο Πουτσίνι φεύγει για την Αμερική με τον γιο του για την πρεμιέρα στη Μετροπόλιταν της όπερας που μόλις έχει τελειώσει. Είναι η "La fanciulla del West" σε διεύθυνση Τοσκανίνι και με τη συμμετοχή τριών μεγάλων καλλιτεχνών, Enrico Caruso, Pasquale Amato, Emmy Destinn. Για μια ακόμη φορά η γνώμη του κοινού συγκρούεται μ' αυτή των κριτικών.

1911-1912. "Το κορίτσι της Δύσης" ανεβαίνει σε Ρώμη, Βουδαπέστη, Μόντε Κάρλο, Παρίσι, Μιλάνο. Πεθαίνει ο εκδότης του Πουτσίνι, Giulio Ricordi.

1913. Ο συνθέτης αρχίζει να δουλεύει το "Τρίπτυχο" και το σχέδιο της οπερέτας "La Rondine"- το χελιδόνι.

1914-1916. Ολοκληρώνει "το Χελιδόνι" ως μια κωμωδία σε τρεις πράξεις και το πρώτο μέρος του "Τρίπτυχου", "Il Tabarro".

1917. Παρουσιάζεται "το Χελιδόνι" στο Μόντε Κάρλο και ολοκληρώνεται το δεύτερο μέρος του "Τριπτύχου", "Suor Angelica"- η "Αδελφή Αγγελική".

1918. Ολοκληρώνεται το "Τρίπτυχο": Il Tabarro, Suor Angelica και Gianni Schicchi και παρουσιάζεται στη Μετροπόλιταν, γνωρίζοντας επιτυχία.

1919-1920. Το "Τρίπτυχο" ανεβαίνει σε Ρώμη, Λονδίνο και Βιέννη. Πεθαίνει ο λιμπρετίστας Luigi Illica. Ο Πουτσίνι συνεργάζεται με τον Ρενάτο Σιμόνι για το κείμενο της "Τουραντότ".

1921-1922. Το "Τρίπτυχο" παρουσιάζεται σε Μόντε Κάρλο, Ρώμη και Μιλάνο. Ο συνθέτης ολοκληρώνει την α' πράξη της "Turandot". Πραγματοποιεί με αυτοκίνητο το γύρο της Ευρώπης.

1923-1924. Μεταβαίνει στη Βιέννη για τις παραστάσεις των έργων του, "La Bohème", "Madama Butterfly" και "Manon Lescaut". Δουλεύει πυρετωδώς πάνω στην "Turandot". Η κατάσταση της υγείας του είναι άσχημη και επιδεινώνεται με πόνους στο λάρυγγα. Ο Πουτσίνι χειρουργείται στις Βρυξέλλες και πεθαίνει στις 24 Νοεμβρίου, εγκαταλείποντας την "Τουραντότ" με ημιτελή την γ' πράξη. Η ταφή του γίνεται στο Μιλάνο ενώ ο Τοσκανίνι με την ορχήστρα της Σκάλας συνοδεύει στο ρυθμό του "Funeral March" από τον "Edgar".

1926. Πρώτη παρουσίαση της ημιτελούς "Τουραντότ" από τον Τοσκανίνι στην Σκάλα του Μιλάνου. Η σωρός του Πουτσίνι μεταφέρεται και θάβεται σε οικογενειακό παρεκκλήσιο στο αγαπημένο του "Torre del Lago".

1948, 4 Απριλίου. Η "Μποέμ" παρουσιάζεται σε α' εκτέλεση, από την Εθνική Λυρική Σκηνή. Η διεύθυνση είναι του Αντίοχου Ευαγγελάτου. Τους κεντρικούς ρόλους ερμήνευσαν οι Μ. Φλερύ, Ζ. Βλαχοπούλου, Λ. Μαυράκης, Τ. Τσουμπής, Σ. Καλογεράς και Γ. Μουλάς.

2006, 11 Φεβρουαρίου. Η "Μποέμ" παρουσιάζεται για πρώτη φορά στη Θεσσαλονίκη ως μία αυτοτελής και ολοκληρωμένη παραγωγή, από την "Όπερα Θεσσαλονίκης".

Η "ΜΠΟΕΜ" ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

από τον "Όμιλο Φιλομούσων" στην
"Όπερα Θεσσαλονίκης"

Το 1905 και ενώ ο Μακεδονικός Αγώνας ήδη μαίνεται στην ευρύτερη περιοχή, η πολιτιστική ζωή της Θεσσαλονίκης χαρακτηρίζεται από ένα πλήθος καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, με επισκέψεις ελληνικών, εξ Αθηνών κυρίως, θιάσων.

Σημείο αναφοράς στην κοινοτική ζωή των Ελλήνων, αποτελεί το καλλιτεχνικό σωματείο "Όμιλος Φιλομούσων", στο οποίο πίσω από την αδιάφορη προσωπίδα ενός ψυχαγωγικού εντευκτηρίου για την ελληνική κοινότητα, κρύβεται επιμελώς η εθνική του δράση.

Ο "Όμιλος" προσκαλεί το "Ελληνικό Μελόδραμα", του Διονυσίου Λαυράγκα, το οποίο μετά την περιοδεία του στην Κωνσταντινούπολη, επισκέπτεται και τη Θεσσαλονίκη. Ο σκοπός των εμφανίσεων είναι όπως πληροφορούμαστε από τα "Απομνημονεύματα" του Λαυράγκα "...αφενός προς ψυχαγωγίαν των ομογενών", αλλά κυρίως "...προς ενίσχυσιν της εθνικής ιδεολογίας και από καλλιτεχνικής απόψεως...".

Στις 23 Νοεμβρίου του 1905, η "Μποέμ" του Πουτσίνι πρωτοπαρουσιάζεται στη Θεσσαλονίκη, από το "Γ' Ελληνικό Μελόδραμα" του Διονυσίου Λαυράγκα, πέντε χρόνια μετά την πρώτη παρουσίαση της όπερας, στο Δημοτικό Θέατρο Αθηνών προφανώς σε επανάληψη εκείνης της πρώτης παράστασης.

Ο θίασος του Λαυράγκα δίνει στη Θεσσαλονίκη οκτώ παραστάσεις, στο θέατρο "Έντεν" της παραλίας, σε επανάληψη του προγράμματος της Πόλης οι οποίες σημειώνουν μεγάλη καλλιτεχνική και εισπρακτική επιτυχία. Μαζί με την "Μποέμ" παρουσιάζονται ακόμη οι όπερες "Φάουστ" του Γκουνώ, ο "Υποψήφιος Βουλευτής" του Ξύνδα και η "Μάγισσα" του Λαυράγκα.

Την ορχήστρα που αποτελούνταν από θεσσαλονικιούς αλλά και ιταλούς μουσικούς διευθύνουν ο συνθέτης Διονύσιος Λαυράγκας και ο μαέστρος Μάρκος Μαστρεκίνης, ενώ στον θίασο ξεχωρίζουν

οι παρουσίες των μόνιμων συντελεστών του λυρικού θιάσου. Είναι ο βαρύτονος Κώστας Βακαρέλλης, ο βαθύφωνος Μιχάλης Βλαχόπουλος, ο τενόρος Νίκος Μωραΐτης και οι καλλιτέχνιδες Βικτωρία Θεοδωρίδου, Σωσώ Κανδύλη, Ελένη Θεοδωρίδου.

Μεσολαμβάνουν είκοσι οκτώ χρόνια από το πρώτο ανέβασμα της όπερας του Πουτσίνι στη Θεσσαλονίκη για να ξαναβρεί η "Μποέμ" φιλοξενία στην πόλη μας. Βέβαια, τίποτε πλέον δεν είναι όπως πριν.

Στις 21 Σεπτεμβρίου του 1933, στο θέατρο του "Λευκού Πύργου", ο "Εθνικός Μελοδραματικός Όμιλος" του Μανώλη Καλομοίρη, απ' ό,τι πληροφορούμαστε από φύλλα της "Εφημερίδος των Βαλκανίων", εντάσσει την "Μποέμ" στο πρόγραμμα των πυκνών και πολυάριθμων εμφανίσεων του και παρουσιάζει την όπερα σε τρεις παραστάσεις, 21, 23 & 24/9.

Οι παραστάσεις αυτές βέβαια, πολύ μικρή σχέση έχουν με τις σύγχρονες παραγωγές. Με υποτυπώδεις συνθήκες σκηνικών, κουστουμιών και σκηνοθεσίας, παίζονται καθημερινά δύο όπερες, σε μία "λαϊκή" και μία "βραδινή" παράσταση. Οι αριθμοί είναι ενδεικτικοί. Σε σαράντα πέντε παραστάσεις ανεβαίνουν δώδεκα διαφορετικά έργα !!!

Μεταξύ άλλων, στη διανομή της "Μποέμ" μετέχουν ο μετέπειτα διάσημος βαθύφωνος Νίκος Μοσχονάς και οι Μιχάλης Βλαχόπουλος, Άλκης Παπακωνσταντίνου, Ελένη Κουράκου, Σωσώ Κανδύλη και Αντώνης Δελένδας. Η χορωδία απαρτίζεται από θεσσαλονικείς ενώ την ευθύνη διεύθυνσης της ορχήστρας έχουν οι Τότης Καραλίβανος και Λεωνίδας Ζώρας.

Γράφει σχετικά ο Καλομοίρης αξιολογώντας γενικότερα τις εν Θεσσαλονίκη παραστάσεις του "Εθνικού Μελοδραματικού Ομίλου", "...ύστερα από τετράμηνη εργασία ξεκίνησαν για τη Θεσσαλονίκη και εδοκίμασαν εκεί τη δύναμή τους, και το κοινό της Θεσσαλονίκης και το πολύμορφο Κοινό της Διεθνούς Εκθέσεως τους edικαίωσε και ανεγνώρισε την προσπάθειά τους..."

Από τις πρωτόλειες εκείνες παραστάσεις του 1905 και του 1933, από το "Μελόδραμα" του Λαυράγκα και τον "Μελοδραματικό Όμιλο" του Καλομοίρη, η όπερα "Μποέμ" του Πουτσίνι δεν έχει πα-

ρουσιαστεί έκτοτε στη Θεσσαλονίκη μέχρι την παρούσα σύγχρονη και ολοκληρωμένη τεχνικά παραγωγή της "Όπερας Θεσσαλονίκης".

Από αυτή τη σύντομη αναδρομή στην ειδικότερη ιστορία και παρουσίαση μιας όπερας στην πόλη της Θεσσαλονίκης οδηγούμαστε καταληκτικά σε κάποιες ακόμη απαραίτητες παρατηρήσεις.

Η όπερα είναι ένα ελκυστικό όσο και σύνθετο μουσικό είδος γραφής και μαζί ένα εργαστήρι μουσικού πολιτισμού, ένας καλλιτεχνικός κόσμος δημιουργίας, όπου συντίθενται ολοκληρωμένα οι τέχνες και μαζί μ' αυτές παρασύρεται και εξελίσσεται η μουσική ζωή ενός τόπου στο σύνολό της, πρωτότυπα και δυναμικά.

Το θεσμικό κενό που αφορά το Λυρικό Θέατρο στην πόλη μας μετά από αρκετές δεκαετίες ήρθε να καλυφθεί με τη θεσμοθέτηση και τη λειτουργία το 1997 της "Όπερας Δωματίου Θεσσαλονίκης", που μετονομάστηκε το 2001 σε "Όπερα Θεσσαλονίκης" και η οποία αποτελεί αυτοτελές τμήμα του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος.

Θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντική την σταθερή έκφραση ενός ευρύτερου προβληματισμού για την ειδικότερη θέση της όπερας ως πολιτιστικής συνιστώσας στην καλλιτεχνική και πνευματική ζωή της Θεσσαλονίκης και μαζί την εξέταση ενός ώριμου πλέον αιτήματος.

Τη θεσμοθέτηση και υποστήριξη στην πόλη της Θεσσαλονίκης, μιας αυτόνομης και αυτάρκους Λυρικής Σκηνης.

Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος 2005,

Αντώνης Ι. Κωνσταντινίδης

Μουσικολόγος Α.Π.Θ., Κριτικός Μουσικής.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ

1. Η "Ιστορική"

BMG, (ADD) GD60288, Arturo Toscanini Collection, vol.55, Lucia Albanese -Μιμή, Jan Peerce -Ροντόλφο, Anne McKnight -Μουζέτα, Francesco Valentino -Μαρτσέλο, Συμφωνική Ορχήστρα και Χορωδία του NBC, Διεύθυνση: Arturo Toscanini (1946).

2. Μαρία Κάλλας, "η δική μας Μιμή"

EMI, (ADD) 7474758-5, Μαρία Κάλλας -Μιμή, Giuseppe di Stefano -Ροντόλφο, Anna Moffo -Μουζέτα, Rolando Panerai -Μαρτσέλο, Ορχήστρα και Χορωδία της Σκάλας του Μιλάνου, Διεύθυνση: Antonino Votto (1957).

3. Η "διαχρονική"

Decca (ADD) 421049-2, Luciano Pavarotti-Ροντόλφο, Mirella Freni-Μιμή, Elisabeth Harwood- Μουζέτα, Rolando Panerai-Μαρτσέλο, Παιδική χορωδία του Schoneberg, Χορωδία της Γερμανικής Όπερας του Βερολίνου, Φιλαρμονική Ορχήστρα του Βερολίνου, Διεύθυνση: Herbert von Karajan (1972).

Βιβλιογραφία

Budden, J.: Puccini, his life and works, Oxford 2002.

The Puccini Companion, Norton 1994.

Forman, D.: The Good Opera Guide, Phoenix 1994.

Sadie, S.: The grove dictionary of Opera, Mac Millan 1997.

Carner, M.: Puccini, Insel 1996.

Neff, K.: Ιστορία της Μουσικής, 1956

Βιλερμόζ, Ε.: Ιστορία της Μουσικής τομ. Β', Υποδομή 1980.

Michels, Ul.: Ο Άτλας της Μουσικής τ. Β', Νάκας 1995.

Γιάννου, Δ.: Θέματα Μουσικολογίας, University Studio Press 1994.

Τομανά, Κ.: Το Θέατρο στην παλιά Θεσσαλονίκη, Νησίδες 1996.

Λαυράγκας, Δ.: Τα απομνημονεύματά μου, Γκοβόστης χ.χ.

Ευχαριστίες,

στους κ. Νίκο Δοντά και Αντώνη Σαραγιώτη.

Φασόλια με φασκόμηλο μια συνταγή του G. Puccini

Απόσπασμα επιστολής τού Puccini προς τον γνωστό εκδότη Giulio Ricordi, η οποία συνόδευε την αποστολή εκλεκτών αγροτικών προϊόντων.

Πηγή: η ανώνυμη μετάφραση του ποιήματος "Ricettario dei Musicisti", η οποία εκδόθηκε χωρίς χρονολογία στην Τεργέστη από τον εκδοτικό οίκο των Α. Τένθου-Β. Ματτυολιχού υπό τον τίτλο "Συνταγολόγιον των μεγάλων μουσουργών".

"Pescia, Οκτώβριος 1895

Αγαπητέ κύριε Ιούλιε,

προσεχώς θα λάβητε ολίγα χιλιόγραμμα φασιόλων και δύο κανίσκια πλήρη σταφυλών. Οι φασιόλοι είναι αρίστης ποιότητας και δέον όπως μαγειρευθώσιν ως εξής. Ρίψατε αυτούς εντός ψυχρού ύδατος και τοποθετήσατε την χύτραν επί της φωτίας. Το ύδωρ δέον όπως ήναι εις την κατάλληλον ποσότητα, ούτε πολύ ούτε ολίγον. Βράσατε επί μετρίου πυρός επί δύο ώρας. Όταν αποβράσωσιν, δεν επιτρέπεται να έχωσιν περισσεύση εντός της χύτρας παρά τρία ή τέσσαρα κοχλιάρια ζωμού, δήλα δη χρειάζεται μεγάλη προσοχή εις την ποσότητα του ύδατος. Προσέξατε: όταν τοποθετήτε τους φασιόλους επί του πυρός δέον όπως προστεθώσιν τέσσαρα ή πέντε φύλλα φασκομηλέας, δύο ή τρεις ολόκληροι βολβοί σκορόδου, άλας και πέπερι. Εις τα μέσα του βρασμού καλόν είναι να προστεθή μικρά ποσότης ελαιού, ήτις θα βράση ομού. (...)"

Μετάφραση:

Ζάχος Καρατσιουμπάνης

"LA BOHÈME"...

ΕΝ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙ

Πράξη I

Είναι παραμονές Χριστουγέννων του 1830 και κάπου κοντά στο κοσμικό Quartier Latin, σε μια φτωχική σοφίτα, ο Ροντόλφο προσπαθεί να γράψει ένα ποίημα και ο Μαρτσέλο να ζωγραφίσει. Το κρύο είναι τόσο τσουχτερό που τους αναγκάζει να κάψουν στη σόμπα κάτι παλιά χειρόγραφα, για να ζεσταθούν. Σε λίγο φθάνει ο Κολίν, ο φιλόσοφος της παρέας και μαζί του δυο νέοι. Φέρνουν φαγητό, κρασί, πούρα, αλλά και ξύλα για τη σόμπα. Τους ακολουθεί ο Σονάρ, ο τέταρτος συγκατοικος, ο μουσικός, που μόλις έχει κερδίσει κάτι χρήματα και καλεί τους φίλους του να βγουν έξω να γιορτάσουν τη νύχτα των Χριστουγέννων. Ο ιδιοκτήτης της σοφίτας ο Μπενουά, εισέρχεται για να ζητήσει τα καθυστερούμενα νοίκια. Οι φίλοι καταφέρνουν να τον μεθύσουν και τότε ξεχνά το σκοπό της επισκέψεώς του διηγούμενος ιστορίες. Οι μποέμ, με το πρόσχημα ότι αυτές τους έχουν σοκάρει, τον πετάνε έξω και ξεκινούν για το βραδινό τους γλέντι. Αφήνουν πίσω τους τον Ροντόλφο που παραμένει μέχρι να τελειώσει την εργασία του. Ακούγεται ένα αδύναμο χτύπημα στην πόρτα και εμφανίζεται η Μιμή, η χαριτωμένη αλλά άρρωστη γειτόνισσά τους που ζητά φωτιά να ανάψει το κερί της. Λιποθυμά και ο Ροντόλφο τη συνεφέρει. Τον χαιρετά και φεύγει, επιστρέφει όμως πολύ γρήγορα πίσω, αφού έχει ξεχάσει το κλειδί της. Ένα ρεύμα αέρα σβήνει τη φλόγα και το σκοτάδι ενώνει τα χέρια τους, ενώ οι δύο νέοι εξομολογούνται τον έρωτά τους.

Πράξη II

Το ερωτευμένο ζευγάρι, η Μιμή και ο Ροντόλφο κατευθύνονται προς το Café Momus να βρουν τους φίλους τους και να δειπνήσουν μαζί τους. Εκεί συναντούν την Μουζέτα, έναν παλιό έρωτα του Μαρτσέλο, που συνοδεύεται από έναν ηλικιωμένο πλούσιο κύριο, τον Αλτσιντόρο. Ο έρωτας ξυπνά και πάλι για τους παλιούς εραστές, ενώ η πονηρή Μουζέτα καταφέρνει να ξεφορτωθεί τον συνοδό της στέλνοντάς τον να της αγοράσει παπούτσια. Το γλέντι συνεχίζεται, τα λεφτά όμως δεν φθάνουν για την πληρωμή. Φεύγουν όλοι μαζί και η Μουζέτα αφήνει ενθύμιο το λογαριασμό στον πρώην προστάτη της. Αυτός που σε λίγο έρχεται με το δώρο του

για την προστατευόμενη του, καταρρέει στη θέα του ποσού.

Πράξη III

Είναι νωρίς το πρωί στην Barriere d'Enfer, στο παλιό τελωνείο του Παρισιού. Η Μιμή αναζητά τον Μαρτσέλο που εργάζεται εκεί και ζητά την βοήθειά του. Αγαπά αληθινά τον Ροντόλφο, αλλά αυτός δεν συμπεριφέρεται όπως πρώτα. Έχουν μαλώσει και την εγκατέλειψε. Ο Ροντόλφο εμφανίζεται στη σκηνή και η Μιμή κρύβεται πίσω από μία κουρτίνα για να μην τη δει. Εκεί μαθαίνει το μυστικό του. Ο αγαπημένος της γνωρίζει πως είναι βαριά άρρωστη. Ο δυνατός της βήχας την προδίδει και αναγκάζεται να εμφανιστεί. Ενώ οι ερωτευμένοι ξανασμίγουν, αποφασίζοντας να είναι μαζί ως την άνοιξη, ο ζηλιάρης Μαρτσέλο καυγαδίζει με τη Μουζέτα κατηγορώντας την ότι δεν του είναι πιστή.

Πράξη IV

Πίσω στη φτωχική σοφίτα ο Μαρτσέλο και ο Ροντόλφο προσπαθούν να εργαστούν, σκέφτονται όμως τις ερωμένες τους και τραγουδούν νοσταλγικά. Ο Σονάρ και ο Κολίν φέρνουν φαγητό και διασκεδάζοντας τη φτώχεια τους οι μποέμ χορεύουν και τραγουδούν. Ξαφνικά εμφανίζεται η Μουζέτα πολύ αναστατωμένη και τους ανακοινώνει ότι η Μιμή είναι βαριά άρρωστη, αδύναμη και περιμένει κάτω. Ο Ροντόλφο την βοηθά να ανέβει ενώ η Μουζέτα διηγείται στους μποέμ το παρελθόν της Μιμής. Η φίλη τους χρειάζεται επείγοντως ιατρική βοήθεια, ενώ χρήματα δεν υπάρχουν. Τα σκουλαρίκια της Μουζέτ, το πανωφόρι του Κολίν, προσφέρονται ενέχυρο για την εξεύρεση των αναγκαίων. Η Μιμή και ο Ροντόλφο μόνοι, θυμούνται στιγμές ευτυχίας από το παρελθόν. Η Μιμή έχει ήδη αποκοιμηθεί. Όταν επιστρέφουν οι μποέμ, η Μιμή πεθαίνει, η Μουζέτα προσεύχεται και ο Ροντόλφο σπαράζει πάνω από την αγαπημένη του. Η Μιμή, είναι... νεκρή.

Libretto

ΠΡΩΤΗ ΠΡΑΞΗ

(Μια σοφίτα μ' ένα μεγάλο παράθυρο που βλέπει στις χιονισμένες σκεπές του Παρισιού. Στ' αριστερά ένα τζάκι. Ένα τραπέζι, ένα ντουλάπι, μια μικρή βιβλιοθήκη, τέσσερις καρέκλες, ένα καβαλέτο, ένα κρεβάτι: σκόρπια βιβλία, πολλά χαρτιά, δυο κηροπήγια. Είναι παραμονή Χριστουγέννων).

Μαρτσέλο (προσπαθώντας να ζωγραφίσει)
Αυτή η Ερυθρά Θάλασσα μού φέρνει ρίγη.
Νιώθω σαν να πέφτει πάνω μου σταλαματιά-σταλαματιά.
Για εκδίκηση, θα πνίξω έναν Φαραώ.
Τι κάνεις;

Ροντόλφο
Βλέπω πυκνό καπνό να βγαίνει απ' τις μύριες καμινάδες του Παρισιού...
και σκέφτομαι το δικό μας το άτιμο το τζάκι...
που ζει ξεκούραστα σαν άρχοντας!

Μαρτσέλο
Έχει αρκετό καιρό να πάρει τα όσα του οφείλουμε.

Ροντόλφο
Τι κάνουν αυτά τα χαζοδάση κάτω απ' το χιόνι;

Μαρτσέλο
Ροντόλφο, θα σου εξομολογηθώ μια κρυφή μου σκέψη.
Έχω ξυλιάσει!

Ροντόλφο
Κι εγώ, Μαρτσέλο, δεν πιστεύω
πια στον ιδρώτα του προσώπου!

Μαρτσέλο
Τα δάχτυλά μου είναι παγωμένα...
λες και βούτηξα στην παγωνιέρα της καρδιάς της Μουζέτα.

Ροντόλφο
Ο έρωτας είναι ένα τζάκι που καίει πολλά...

Μαρτσέλο
Και πολύ γρήγορα!

Ροντόλφο
Ο άντρας είναι το προσάναμμα...

Μαρτσέλο
Και η γυναίκα η σπίθα.

Libretto

QUADRO PRIMO

(Una soffitta con una grande finestra che guarda sui tetti coperti di neve di Parigi. A sinistra un camino. Una tavola, un armadietto, una piccola libreria, quattro sedie, un cavaletto da pittore, un letto: libri sparsi, molti fasci di carte, due candelieri. E la notte di Natale)

Marcello (che sta cercando di dipingere)
Questo Mar Rosso mi ammollisce e assidera
come se addosso mi piovesse in stille,
Per vendicarmi, affogo un Faraon!
Che fai?

Rodolfo
Nei cieli bigi guardo fumar dai mille comignoli Parigi
e penso a quel poltrone di un vecchio
caminetto ingannatore
che vive in ozio come un gran signore!

Marcello
Le sue rendite oneste da un pezzo non riceve.

Rodolfo
Quelle sciocche foreste che fan sotto la neve?

Marcello
Rodolfo, io voglio dirti un mio pensier profondo:
ho un freddo cane.

Rodolfo
Ed io, Marcel, non ti nascondo che non credo al sudore della fronte.

Marcello
Ho diacciate le dita quasi ancora se le tenessi
immollate giu in quella gran ghiacciaia che e il cuore di Musetta.

Rodolfo
L'amore e un caminetto che sciupa troppo...

Marcello
...e in fretta!

Rodolfo
...dove l'uomo e fascino..

Marcello
...e la donna e l'alare.

Ροντόλφο
Ο ένας καίγεται μονομιάς...

Μαρτσέλο
Κι η άλλη κάθεται και κοιτάει.

Ροντόλφο
Εδώ όμως, παγώσαμε.

Μαρτσέλο
Και ψοφάμε της πείνας!

Ροντόλφο
Θέλουμε φωτιά.

Μαρτσέλο (αρπάζοντας μια καρέκλα και προσπαθώντας να τη σπάσει)
Στάσου. Ας θυσιάσουμε την καρέκλα.

Ροντόλφο (σταματώντας τον και πιάνοντας ένα ογκώδες χειρόγραφο)
Εύρηκα!

Μαρτσέλο
Βρήκες κάτι;

Ροντόλφο
Ναι!
Όξυνη το πνεύμα σου. Ας φλογιστεί η σκέψη σου!

Μαρτσέλο (δείχνοντας τον πίνακά του)
Να κάψουμε την Ερυθρά Θάλασσα;

Ροντόλφο
Μπα, ο βαμμένος μουσαμάς βρωμάει.
Αλλά το φλογερό μου δράμα θα μας ζεστάνει.

Μαρτσέλο
Θέλεις να το διαβάσεις; Με πάγωσες!

Ροντόλφο
Όχι. Το χαρτί θα γίνει στάχτη και ο οίστρος μου θ' ανέλθει στους ουρανούς.
Τι απειλή για τον πολιτισμό μας! Η Ρώμη κινδυνεύει!

Μαρτσέλο
Μεγαλόφυχε!

Ροντόλφο
Πάρε την πρώτη πράξη!

Μαρτσέλο
Δώσε!

Ροντόλφο
Σκίσε!

Rodolfo
...l'una brucia in un soffio...

Marcello
...e l'altro sta a guardare.

Rodolfo
Ma intanto qui si gela...

Marcello
...e si muore d'inedia!...

Rodolfo
Fuoco ci vuole...

Marcello
(afferrando una sedia e facendo atto di spezzarla)
Aspetta... sacrificiam la sedia!

Rodolfo (fermandolo e impadronendosi di un voluminoso manoscritto)
Eureka!

Marcello
Trovasti?

Rodolfo
Sì!
Aguzza l'ingegno. L'idea vampi in fiamma.

Marcello (additando suo quadro)
Bruciamo il Mar Rosso?

Rodolfo
No. Puzza la tela dipinta.
Il mio dramma, l'ardente mio dramma ci scaldi.

Marcello
Vuoi leggerlo forse? Mi geli.

Rodolfo
No, in cener la carta si sfaldi e l'estro rivoli ai suoi cieli.
Al secol gran danno minaccia...
E Roma in periglio!

Marcello
Gran cor!

Rodolfo
A te l'atto primo!

Marcello
Qua!

Rodolfo
Straccia!

Μαρτσέλο
Άναψε!

(Ο Ροντόλφο βάζει φωτιά σε ένα μέρος του χειρόγραφου κι ύστερα κάθονται κι οι δυο και ζεσταίνονται με λαχτάρα).

Ροντόλφο
Τι ζοηρή λάμψη!

Μαρτσέλο
Τι ζοηρή λάμψη!

(Η πόρτα ανοίγει με πάταγο και μπαίνει ο Κολίνε, παγωμένος και εκνευρισμένος, ρίχνει στο τραπέζι οργισμένος ένα μάτσο βιβλία).

Κολίνε
Φάνηκαν τα σημάδια της Αποκάλυψης!
Παραμονές Χριστουγέννων δεν δέχονται ενέχυρα!
(βλέποντας έκπληκτος τη φωτιά)
Φωτιά!

Ροντόλφο
Σώπα, είναι το έργο μου!

Κολίνε
Στην πυρά!
Το βρίσκω σπινθηροβόλο!

Ροντόλφο
Φλογερό!

Κολίνε
Μα κάπως σύντομο!

Ροντόλφο
Μέγα προσόν η συντομία!

Κολίνε *(παίρνοντας την καρέκλα του Ροντόλφο)*
Συγγραφέα, εδώ την καρέκλα!

Μαρτσέλο
Τα διαλείμματα είναι πληκτικά. Βιαστείτε!

Ροντόλφο *(ρίχνοντας κι άλλες σελίδες του χειρόγραφου στη φωτιά)*
Δεύτερη πράξη.

Μαρτσέλο
Μη θορυβείτε!

Κολίνε
Τι βαθυστόχαστο!

Μαρτσέλο
Και με ωραίο χρώμα!

Marcello
Accendi.

(Rodolfo da fuoco a parte del manoscritto, poi entrambi prendono delle sedie e seggono, riscaldandosi voluttuosamente.)

Rodolfo
Che lieto baglior!

Marcello
Che lieto baglior!

(Si apre con fracasso la porta ed entra Colline gelato, intinzito, battendo i piedi, gettando con ira sul tavolo un fascio di libri.)

Colline
Gia dell'Apocalisse appariscono i segni.
In giorno di vigilia non si accettano pegni!
(avvistando il fuoco stupito)
Una fiammata!

Rodolfo
Zitto, si da il mio dramma...

Colline
...al fuoco.
Lo trovo scintillante!

Rodolfo
Vivo!

Colline
Ma dura poco!

Rodolfo
La brevità, gran pregio

Colline *(portando via la sedia a Rodolfo)*
Autore, a me la sedia!

Marcello
Questi intermezzi fan morire d'inedia! Presto.

Rodolfo
(gettando ancora delle pagine del manoscritto nel fuoco)
Atto secondo.

Marcello
Non far sussurro.

Colline
Pensier profondo!

Marcello
Giusto color!

Ροντόλφο

Μ' αυτή τη γαλάζια φλόγα, χάνεται μια φλογερή ερωτική σκηνή!

Κολίνε

Ένα φύλλο έτριξε!

Μαρτσέλο

Εκεί μέσα είχε φιλιά.

Ροντόλφο (ρίχνοντας και το υπόλοιπο χειρόγραφο στη φωτιά)

Ας βάλουμε τώρα τρεις πράξεις μονομιάς.

Κολίνε

Έτσι ενοποιούνται οι τολμηρές απόψεις!

Ροντόλφο, Μαρτσέλο, Κολίνε

Τι ωραία να χάνεσαι με μια χαρωπή αναλαμπή!

Μαρτσέλο

Θεέ μου! Η φλόγα κιόλας σβήνει.

Κολίνε

Τι μάταιο, σαθρό δράμα!

Μαρτσέλο

Τρίζει και ξεθωριάζει, πεθαίνει κιόλας!

(Η φωτιά σβήνει).

Κολίνε και Μαρτσέλο

Κάτω ο συγγραφέας!

(Μπαίνουν δυο αχθοφόροι, ο ένας με τρόφιμα, κρασί και πούρα, ο άλλος μ' ένα δεμάτι ξύλα)

Ροντόλφο

Ξύλα!

Μαρτσέλο

Πούρα!

Κολίνε

Μπορντό!

Ροντόλφο, Μαρτσέλο, Κολίνε

Η μοίρα μάς χάρισε όλα τα καλούδια μιας γιορτής.

Σονάρ (μπαίνοντας θριαμβευτικά και πετώντας νομίσματα στο πάτωμα)

Για χάρη σας, θα χρεοκοπήσει η Τράπεζα της Γαλλίας!

Κολίνε

Μάζεψέ τα, μάζεψέ τα!

Μαρτσέλο (δύσπιστος)

Είναι κομμάτια τσίγκου!

Rodolfo

In quell'azzurro guizzo languente sfuma un'ardente scena d'amor.

Colline

Scoppietta un foglio.

Marcello

La c'eran baci!

Rodolfo (gettando il resto del manoscritto nel fuoco)

Tre atti or voglio d'un colpo udir.

Colline

Tal degli audaci l'idea s'integra.

Rodolfo, Marcello, Colline

Bello in allegra vampa svanir.

Marcello

Oh Dio!... già s'abbassa la fiamma.

Colline

Che vano, che fragile dramma!

Marcello

Già scricchiola, increspasi, muore.

(La fiamma si spegne.)

Colline e Marcello

Abbasso, abbasso l'autore!

(Entrano due fattorini, uno con del cibo, vino e sigari, l'altro con un fascio di legna.)

Rodolfo

Legna!

Marcello

Sigari!

Colline

Bordo!

Rodolfo, Marcello, Colline

Le dovizie d'una fiera il destin ci destino.

Schaunard (entrando con un'aria di trionfo e gettando delle monete sul pavimento)

La Banca di Francia per voi si sbilancia.

Colline

Raccatta, raccatta!

Marcello (incredulo)

Son pezzi di latta!...

Σονάρ
Κουφός είσαι, τυφλός; Αυτός ποιος είναι;

Ροντόλφο
Ο Λουδοβίκος Φίλιππος! Υποκλίνομαι στον βασιλιά μου!

Όλοι μαζί
Ο Λουδοβίκος Φίλιππος στα πόδια μας!

Σονάρ
Αυτό το χρυσάφι ή μάλλον, αυτό το ασήμι έχει μια δική του λαμπρή ιστορία!

Μαρτσέλο
Ας ανάψουμε το τζάκι!

Κολίνε
Πόσα τράβηξε απ' το κρύο!

Σονάρ
Ένας Άγγλος... άρχοντας... λόρδος ή μιλόρδος, ήθελε έναν μουσικό.

Μαρτσέλο
Εμπρός! Ας στρώσουμε τραπέζι.

Σονάρ
Πάω τρέχοντας!

Ροντόλφο
Πού είναι το προσάναμμα;

Κολίνε
Εκεί!

Μαρτσέλο
Εδώ!

Σονάρ
...και με δέχεται. Τον ρωτάω...

Κολίνε
Κρύο ψητό!

Μαρτσέλο
Γλυκό!

Σονάρ
"Πότε αρχίζουμε μάθημα;"
Πάω, με δέχεται και τον ρωτά: "Πότε αρχίζουμε μάθημα;"
Μου απαντά: "Αμέσως!"
Δείχνει έναν παπαγάλο στον πρώτο όροφο και λέει: "Παίξε μέχρι να νοσήσει!"

Schaunard
Sei sordo?... Sei lippo? Quest'uomo chi e'?

Rodolfo
Luigi Filippo! M'inchino al mio Re!

I quattro
Sta Luigi Filippo ai nostri pie'

Schaunard
Or vi diro: quest'oro, o meglio argento, ha la sua brava storia...

Marcello
Riscaldiamo il camino!

Colline
Tanto freddo ha sofferto.

Schaunard
...Un inglese... un signor...
lord o milord che sia, voleva un musicista...

Marcello
Via! Prepariamo la tavola!

Schaunard
...Io? volo!...

Rodolfo
L'esca dov'e'?

Colline
La.

Marcello
Qua.

Schaunard
...e mi presento. M'accetta: gli domando...

Colline
Arrostto freddo!

Marcello
Pasticcio dolce!

Schaunard
...a quando le lezioni?...
Mi presento, m'accetta, e gli domando:
a quando lezioni?
Risponde: "Incominciam!"...
Guardare!" e un pappagallo
m'addita al primo pian, poi soggiunge:
"Voisuonare finche quello morire!"...

Ροντόλφο

Λάμπει εκθαμβωτικά η λαμπρή αίθουσα!

Μαρτσέλο

Τώρα τα κεριά!

Σονάρ

Έπαιξα τρεις ολόκληρες μέρες.

Χρησιμοποίησα τη γοητεία μου και πλάνεψα την υπηρέτρια.

Μαρτσέλο

Θα φάμε χωρίς τραπεζομάντιλο;

Ροντόλφο

Μια ιδέα!

Κολίνε και Μαρτσέλο

Την "Συνταγματική"!

Ροντόλφο

Εξάίρετο χαρτί! Τρώμε και καλοτρώμε...

Σονάρ

Ετοίμασα μαϊντανό...

Ο Λορίτο άνοιξε τα φτερά, ο Λορίτο άνοιξε το ράμφος...

και με λίγο μαϊντανό, πέθανε σαν τον Σωκράτη.

(Βλέποντας ότι κανείς δεν τον προσέχει, αρπάζει τον Κολίνε που περνάει από μπροστά του).

Κολίνε

Ποιος;

Σονάρ

Να πάτε όλοι στο διάβολο!

Μα τι κάνετε; Όχι!

Αυτά τα τρόφιμα είναι για μετά,
για τα σκοτεινά βράδια που έρχονται!

Να τρώμε στο σπίτι, ενώ οι δρόμοι του Καρτιέ Λατέν...

είναι γεμάτοι λουκάνικα και χίλιες νοστιμιές;

Άρωμα από τηγανίτες πλανιέται στα παλιά δρομάκια.

Και οι κοπέλες τραγουδούν χαρούμενα...

Ροντόλφο, Μαρτσέλο, Κολίνε

Για την παραμονή των Χριστουγέννων!

Σονάρ

Και ηχώ της καθεμιάς είναι ένας φοιτητής!

Δείξτε το θρησκευτικό συναίσθημά σας, κύριοι!

Πίνουμε στο σπίτι, αλλά τρώμε έξω!

(Ο Ροντόλφο κλείνει την πόρτα και όλοι μαζεύονται γύρω απ' το τραπέζι).

Rodolfo

Fulgida folgori la sala splendida.

Marcello

Or le candele!

Schaunard...

E fu così: Suonai tre lunghi di...

Allora usai l'incanto di mia presenza bella... Affascinai l'ancella...

Marcello

Mangiar senza tovaglia?

Rodolfo

Un'idea!...

Colline e Marcello

Il Costituzional!

Rodolfo

...Ottima carta... Si mangia e si divora!

Schaunard

...Gli propinai prezzemolo...

Lorito allargo l'ali, Lorito il becco apri,
un pocco di prezzemolo da Socrate mori!

(Vedendo che nessuno gli bada, afferra Colline che gli passa.)

Colline

Chi?!...

Schaunard

Che il diavolo vi porti tutti quanti!

Ed or che fate? No!

Queste cibarie sono la salmeria pei di futuri tenebrosi e oscuri.

Pranzare in casa il di della vigilia mentre il Quartier Latino le sue

vie

addobba di salsicce e leccornie?

Quando un olezzo di frittelle imbalsama

le vecchie strade?

La le ragazze cantano contente.

Marcello, Rodolfo, Colline

La vigilia di Natal!

Schaunard

Ed han per eco ognuna uno studente!

Un po' di religione, o miei signori:

si beva in casa, ma si pranzi fuor.

(Rodolfo chiude la porta a chiave, poi tutti vanno intorno al tavolo e versano il vino.)

Μπενουά (χτυπά την πόρτα)
Επιτρέπεται;

Μαρτσέλο
Ποιος είναι;

Μπενουά
Ο Μπενουά!

Μαρτσέλο
Ο σπιτονοικοκύρης!

Σονάρ
Κλείσ' του την πόρτα κατάμουτρα!

Κολίνε
Δεν είναι κανείς εδώ!

Σονάρ
Είναι κλειδωμένα!

Μπενουά
Μια λέξη μόνο!

Σονάρ (αφήνοντάς τον να μπει μέσα)
Μόνο μία!

Μπενουά
Το νοίκι!

Μαρτσέλο
Δώστε του μια καρέκλα.

Ροντόλφο
Αμέσως!

Μπενουά
Δεν χρειάζεται... Θα ήθελα...

Σονάρ
Καθίστε!

Μαρτσέλο
Θα πιείτε κάτι;

Μπενουά
Ευχαριστώ.
Ροντόλφο και Κολίνε
Ας τσουγκρίσουμε!

Κολίνε
Ας τσουγκρίσουμε!

Μπενουά
Είναι το τελευταίο τρίμηνο.

Benoit (*bussa alla porta*)
Si puo'?

Marcello
Chi e la?

Benoit
Benoit!

Marcello
Il padrone di casa!

Schaunard
Uscio sul muso!

Colline
Non c'e nessuno!

Schaunard
E chiuso.

Benoit
Una parola.

Schaunard (*facendolo entrare*)
Sola!

Benoit
L' affitto.

Marcello
Ola! Date una sedia.

Rodolfo
Presto.

Benoit
Non occorre. Vorrei...

Schaunard
Segga!

Marcello
Vuol bere?

Benoit
Grazie!
Rodolfo e Colline
Tocchiamo!

Colline
Tocchiamo!

Benoit
Questo e l'ultimo trimestre.

Μαρτσέλο
Πόσο χαίρομαι!

Μπενουά
Και λοιπόν...

Σονάρ
Μια γουλιά ακόμα;

Μπενουά
Ευχαριστώ.
Ας τσουγκρίσουμε!

Όλοι μαζί
Στην υγεία σας!

Μπενουά (στον Μαρτσέλο)
Ήρθα να σας δω γιατί μου υποσχεθήκατε...

Μαρτσέλο (δείχνοντας τα χρήματα στο τραπέζι)
Υποσχέθηκα και θα το τηρήσω.

Ροντόλφο
Μα τι κάνεις;

Σονάρ
Παλάβωσες;

Μαρτσέλο
Είδατε; Ελάτε, κάντε μας λίγη παρέα!
Πόσων χρονών είστε, κύριε Μπενουά;

Μπενουά
Πόσων χρονών; Για τον Θεό!

Ροντόλφο
Πάνω-κάτω σαν εμάς.

Μπενουά
Πολύ περισσότερο.

Κολίνε
Είπε "πάνω-κάτω".

(Γεμίζουν αδιάκοπα το ποτήρι του Μπενουά).

Μαρτσέλο
Τις προάλλες σας είδαν στο Μαμπίλ
να αμαρτάνετε ερωτικά!

Μπενουά
Εμένα;

Μαρτσέλο
Σας είδαν στο Μαμπίλ!
Μην το αρνηθείτε!

Marcello
Ne ho piacere.

Benoit
E quindi...

Schaunard
Ancora un sorso.

Benoit
Grazie.
Tocchiamo!

I quattro
Alla sua salute!

Benoit (a Marcello)
A lei ne vengo perche il trimestre scorso mi promise...

Marcello (indicando le monete sulla tavola)
Promisi ed or mantengo.

Rodolfo
Che fai?...

Schaunard
Sei pazzo?

Marcello
Ha visto? Or via, resti un momento in nostra compagnia.
Dica: quant'anni ha, caro signor Benoit?

Benoit
Gli anni?... Per carita!

Rodolfo
Su e giu la nostra eta.

Benoit
Di piu, molto di piu.

Colline
Ha detto su e giu.

(Essi riempono sempre il bicchiere di Benoit.)

Marcello
L'altra sera al Mabil l'han colto in peccato
d'amor!

Benoit
Io?

Marcello
Al Mabil l'altra sera l'han colto.
Neghi!

Μπενουά
Έχετε δίκιο.

Μαρτσέλο
Ωραία γυναίκα!

Μπενουά
Πολύ.

Σονάρ
Κατεργάρη!

Κολίνε
Γόη!

Ροντόλφο
Πονηρούλη!

Μαρτσέλο
Γερός σαν βαλανιδιά! Σωστό κανόνι!

Ροντόλφο
Έχει καλό γούστο!

Μαρτσέλο
Πλούσια και σγουρά καστανά μαλλιά...

Σονάρ
Κατεργάρη!

Μαρτσέλο
Και φούσκωνε σαν το παγόνι!

Μπενουά
Είμαι γέρος, αλλά ακμαίος!

Κολίνε, Σονάρ, Ροντόλφο
Φούσκωνε σαν το παγόνι!

Μαρτσέλο
Κι έτσι υπέκυψε η γυναικεία αρετή.

Μπενουά

Ήμουν ντροπαλός στα νιάτα μου και τώρα το ρίχνω έξω.

Ξέρετε, μια γυναίκα γελαστή και λίγο...

Δεν λέω φάλαινα ή βουνό, ούτε εντελώς φεγγαροπρόσωπη...

αλλά αδύνατη σαν στέκα, όχι!

Οι αδύνατες είναι ζόρικες και συνήθως μεγάλος μπελάς.

Είναι όλο παράπονα.

Πάρτε για παράδειγμα τη γυναίκα μου...

Benoit
Un caso.

Marcello
Bella donna!

Benoit
Ah! molto.

Schaunard
Briccone!

Colline
Seduttore!

Rodolfo
Briccone!

Marcello
Una quercia!... un cannone!

Rodolfo
L'uomo ha buon gusto.

Marcello
il crin ricciuto e fulvo.

Schaunard
Briccone!

Marcello
Ei gongolava arzillo, pettoruto.

Benoit
Son vecchio, ma robusto.

Colline, Schaunard, Rodolfo
Ei gongolava arzuto e pettorillo.

Marcello
E a lui cede la femminil virtù.

Benoit

Timido in gioventu, ora me ne ripago...

Si sa, e uno svago qualche donnetta allegra e un po'...

Non dico una balena, o un mappamondo,

o un viso tondo da luna piena,

ma magra, proprio magra, no, poi no!

Le donne magre sono grattacapi e spesso sopraccapi...

e son piene di doglie, per esempio: mia moglie...

Μαρτσέλο
Με γυναίκα κι έχει άνομες επιθυμίες!

Σονάρ, Κολίνε
Φρίκη!

Ροντόλφο
Μιαίνει το τίμιο σπίτι μας!

Σονάρ, Κολίνε
Έξω!

Μαρτσέλο
Ας κάψουμε ζάχαρη!

Κολίνε
Να φύγει ο έκφυλος!

Σονάρ
Προσβάλλει την ηθική μας!

Μπενουά
Μα, κύριοι...

Μαρτσέλο
Σιωπή!

Μαρτσέλο, Σονάρ, Κολίνε
Σιωπή! Δρόμο, κύριε!

Όλοι μαζί
Έξω από δω!
Καληνυχτούμε την αφεντιά σας!

Μαρτσέλο
Πλήρωσα το τρίμηνο!

Σονάρ
Πάμε στο Μώμος στο Καρτιέ Λατέν!

Μαρτσέλο
Να ζήσουν οι σκορποχέρηδες!

Σονάρ
Ας μοιραστούμε τα λάφυρα!

Ροντόλφο
Ας τα μοιραστούμε!

Κολίνε
Ας τα μοιραστούμε!

(Μοιράζονται τα χρήματα που έφερε ο Σονάρ).

Marcello
Quest'uomo ha moglie e sconce voglie ha nel cor!

Schaunard, Colline
Orror!

Rodolfo
E ammorba, e appesta la nostra onesta magion!

Schaunard, Colline
Fuor!

Marcello
Si abbruci dello zucchero.

Colline
Si discacci il reprobò.

Schaunard
E la morale offesa...

Benoit
Miei signori...

Marcello
Silenzio!

Marcello, Schaunard, Colline
Silenzio! Via signore!

I quattro
Via di qua!
e buona sera a Vostra signoria. Ah! ah! ah! ah!

Marcello
Ho pagato il trimestre!

Schaunard
Al Quartiere Latino ci attende Momus.

Marcello
Viva chi spende!

Schaunard
Dividiamo il bottino!

Rodolfo
Dividiam!

Colline
Dividiam!

(Si dividono il denaro che Scaunard aveva portato.)

Μαρτσέλο

Εκεί έχει ουράνιες καλλονές.
 Τώρα που είσαι πλούσιος, γίνε και ευπρεπής.
 Αρκούδε, τράβα να φτιάξεις τη γούνα σου!

Κολίνε

Ας γνωρίσω για πρώτη φορά έναν μπαρμπέρη.
 Θα υποστώ τη γελοία προσβολή του ξυραφιού.
 Πάμε!

Σονάρ

Πάμε!

Μαρτσέλο, Σονάρ, Κολίνε

Πάμε!

Ροντόλφο

Πρέπει να τελειώσω το άρθρο για τον "Κάστορα".

Μαρτσέλο

Βιάσου!

Ροντόλφο

Σε πέντε λεπτά. Ξέρω τη δουλειά μου.

Κολίνε

Σε περιμένουμε κάτω στο θυρωρείο.

Μαρτσέλο

Αν αργήσεις, θα σ' τα ψάλλουμε.

Ροντόλφο

Σε πέντε λεπτά.

Σονάρ (βγαίνοντας)

Μην τραβήξει μακριά η ουρά του "Κάστορά" σου!

Μαρτσέλο

Προσοχή στα σκαλιά. Κρατήσου από τα κάγκελα.

Ροντόλφο

Σιγά-σιγά!

Κολίνε

Είναι πίσσα σκοτάδι.

Σονάρ

Διαολεμένη θυρωρέ!

(Ακούγεται ένας γδούπος).

Κολίνε

Π' ανάθεμά το!

Ροντόλφο

Κολίνε, πέθανες;

Marcello

La ci sono belta scese dal cielo -
 or che sei ricco, bada alla decenza.
 Orso, ravviati il pelo.

Colline

Faro la conoscenza la prima volta d'un barbitonsore.
 Guidatemi al ridicolo oltraggio d'un rasoio.
 Andiamo!

Schaunard

Andiamo!

Marcello, Schaunard, Colline

Andiamo!

Rodolfo

Io resto per terminar l'articolo di fondo del 'Castoro.'

Marcello

Fa presto!

Rodolfo

Cinque minuti. Conosco il mestiere.

Colline

Ti aspetterem dabbasso dal portiere.

Marcello

Se tardi, udrai che coro!

Rodolfo

Cinque minuti.

Schaunard (uscendo)

Taglia corta la coda al tuo 'Castoro'.

Marcello

Occhio alla scala. Tienti alla ringhiera.

Rodolfo

Adagio!

Colline

E buio pesto.

Schaunard

Maledetto portier!

(Si sente un tonfo.)

Colline

Accidenti!

Rodolfo

Colline, sei morto?

Κολίνε
Όχι ακόμα!

Μαρτσέλο
Κάνε γρήγορα!

*(Ο Ροντόλφο κάθεται στο τραπέζι και αρχίζει να γράφει.
Εκνευρισμένος, σκίζει το κείμενό του και πετάει την πένα του).*

Ροντόλφο
Δεν έχω έμπνευση.

(Ακούγεται ένα δειλό χτύπημα στην πόρτα).

Ποιος είναι;

Η φωνή της Μιμί
Με συγχωρείτε...

Ροντόλφο
Μια γυναίκα!

Η φωνή της Μιμί
Σας παρακαλώ, έσβησε το κερί μου.

Ροντόλφο *(τρέχοντας ν' ανοίξει)*
Ορίστε!

Μιμί
Μπορώ;

Ροντόλφο
Καθίστε ένα λεπτό.

Μιμί
Δεν χρειάζεται.

Ροντόλφο
Παρακαλώ, περάστε.

(Η Μιμί μπαίνει, αλλά αμέσως την πιάνει δύσπνοια)

Ροντόλφο
Δεν νιώθετε καλά;

Μιμί
Όχι, δεν είναι τίποτα...

Ροντόλφο
Χλωμιάσατε!

Μιμί
Η ανάσα μου... Αυτές οι σκάλες...

(Η Μιμί λιποθυμάει και ο Ροντόλφο μόλις και προλαβαίνει να την πιάσει και να την ακουμπήσει σε μια καρέκλα. Το κηροπήγιο και το

Colline
Non ancor!

Marcello
Vien presto!

(Rodolfo si siede alla tavola e si mette a scrivere. Divenuto impaziente, distrugge lo scritto e getta via la penna.)

Rodolfo
Non sono in vena.

(Si bussa timidamente alla porta.)

Chi e la?

La voce di Mimi
Scusi.

Rodolfo
Una donna!

La voce di Mimi
Di grazia, mi si e spento il lume.

Rodolfo *(core ad aprire la porta)*
Ecco.

Mimi
Vorrebbe?

Rodolfo
S'accomodi un momento.

Mimi
Non occorre.

Rodolfo
La prego, entri.

(Entra Mimi, ma subito e prese da soffocazione.)

Rodolfo
Si sente male?

Mimi
No... nulla.

Rodolfo
Impallidisce!

Mimi
Il respir... Quelle scale...

(Mimi sviene e Rodolfo e appena a tempo di sorreggerla e

κλειδί πέφτουν απ' τα χέρια της Μιμί).

Ροντόλφο

Και τώρα τι κάνω;

(Παίρνει νερό και βρέχει το πρόσωπο της Μιμί).

Ναι!

Πόσο άρρωστη φαίνεται!

(Η Μιμί συνέρχεται)

Νιώθετε καλύτερα;

Μιμί

Ναι.

Ροντόλφο

Κάνει πολύ κρύο. Καθίστε κοντά στη φωτιά.
Σταθείτε, λίγο κρασί;

Μιμί

Ευχαριστώ...

Ροντόλφο

Για σας.

Μιμί

Λιγουλάκι μόνο.

Ροντόλφο

Έτσι;

Μιμί

Ευχαριστώ.

Ροντόλφο

Τι όμορφο κορίτσι!

Μιμί

Μου επιτρέπετε ν' ανάψω το κερι μου; Μου πέρασε πια.

Ροντόλφο

Βιάζεστε τόσο;

Μιμί

Ναι.

(Ο Ροντόλφο μαζεύει το κηροπήγιο, το ανάβει και το δίνει στη Μιμί).

Μιμί (βγαίνοντας)

Ευχαριστώ. Καληνύχτα.

adagiarla su di una sedia, mentre delle mani di Mimi cadono e candeliere e chiave.)

Rodolfo

Ed ora come faccio?

(va a prendere dell' acqua e ne spruzza il viso di Mimi.)

Così!

Che viso d'ammalata.

(Mimi inviene.)

Si sente meglio?

Mimi

Si.

Rodolfo

Qui c'è tanto freddo. Segga vicino al fuoco.
Aspetti.. un po' di vino?

Mimi

Grazie...

Rodolfo

A lei.

Mimi

Poco, poco.

Rodolfo

Così?

Mimi

Grazie.

Rodolfo

Che bella bambina!

Mimi

Ora permetta che accenda il lume. E tutto passato.

Rodolfo

Tanta fretta?

Mimi

Si.

(Rodolfo raccoglie il candeliere, accende e lo consegna a Mimi.)

Mimi (uscendo)

Grazie. Buona sera.

Ροντόλφο
Καληνύχτα.

Μιμί (*ζαναμπαίνει*)
Αχ, τι ατυχία! Πού έβαλα το κλειδί του δωματίου μου;

Ροντόλφο
Μη στέκεστε στην πόρτα. Το ρεύμα θα σβήσει το κερί.

(Το κερί της Μιμί σβήνει και πάλι)

Ροντόλφο (*τρέχει με το δικό του κερί, αλλά μόλις πλησιάζει στην πόρτα, σβήνει κι εκείνο*)
Αχ, Θεέ μου, έσβησε και το δικό μου!

Μιμί
Πού μπορεί να 'ναι το κλειδί;

(Ο Ροντόλφο κλείνει την πόρτα.)

Ροντόλφο
Εκοτάδι πίσσα!

Μιμί
Τι ατυχία!

Ροντόλφο
Πού να είναι;

Μιμί
Τι ενοχλητική η γειτόνισσά σας!

Ροντόλφο (*ψάχνει το κλειδί σέρνοντας τα πόδια του*)
Όχι βέβαια!

Μιμί
Τι ενοχλητική η γειτόνισσά σας!

Ροντόλφο
Μα τι λέτε; Όχι βέβαια!

Μιμί
Ψάξτε!

Ροντόλφο
Ψάχνω!

Μιμί
Πού να είναι;

Ροντόλφο (*βρίσκει το κλειδί*)
Αχ!

(Το βάζει στην τσέπη του.)

Rodolfo
Buona sera.

Mimi (*ritornando*)
Oh! sventata, sventata! La chiave della stanza dove l'ho lasciata?

Rodolfo
Non stia sull'uscio; il lume vacilla al vento.

(Il lume di Mimi si spegne di nuovo.)

Rodolfo (*accorre colla sua candela, ma avvicinandosi alla porta, anche il suo lume si spegne.*)
Oh Dio!... Anche il mio s'e spento!

Mimi
E la chiave ove sara?...

(Rodolfo chiude la porta.)

Rodolfo
Buio pesto!

Mimi
Disgraziata!

Rodolfo
Ove sara?

Mimi
Importuna e la vicina...

Rodolfo (*cerca la chiave, strisciando i piedi*)
Ma le pare?...

Mimi
Importuna e la vicina...

Rodolfo
Cosa dice, ma le pare!

Mimi
Cerchi.

Rodolfo
Cerco.

Mimi
Ove sara?...

Rodolfo (*trova la chiave*)
Ah!

(Mette la chiave in tasca.)

Μιμί
Το βρήκατε;

Ροντόλφο
Όχι.

Μιμί
Μου φάνηκε ότι...

Ροντόλφο
Αλήθεια, δεν το βρήκα.

Μιμί
Ψάξτε!

Ροντόλφο
Ψάχνω!

(Ο Ροντόλφο παριστάνει ότι ψάχνει, αλλά οδηγημένος από τη φωνή της Μιμί, προσπαθεί να την πλησιάσει και το χέρι του συναντά το δικό της).

Ροντόλφο
Τι παγωμένο χεράκι.
Ας το ζεστάνω στο δικό μου. Τι νόημα έχει να ψάχνουμε; Είναι θεοσκοτόεινα.
Μα ευτυχώς έχει φεγγάρι απόψε.
Και εδώ η σελήνη είναι γειτόνισσά μας.
Περιμένετε, δεσποινίς, θα σας πω με δυο λόγια...
ποιος είμαι...
και τι κάνω, πώς ζω. Θέλετε;
Ποιος είμαι;
Ποιος είμαι; Ένας ποιητής.
Τι κάνω; Γράφω.
Πώς ζω; Ζω!
Στη χαρούμενη φτώχεια μου, σαν άρχοντας σκαρώνω ύμνους στον έρωτα.
Σε χίμαιρες, όνειρα και κάστρα στον αέρα...
η ψυχή μου είναι εκατομμυριούχος.
Μα μερικές φορές μου κλέβουν τα πετράδια από την κάσα μου...
δυο κλέφτες, δυο όμορφα μάτια.

Μπήκαν κι αυτά μαζί σας και τα παλιά μου όνειρα,
όλα τα ωραία μου όνειρα έγιναν καπνός.
Αλλά δεν με πονάει η κλοπή,
γιατί στη θέση τους μπήκε η γλυκιά ελπίδα.
Τώρα που με ξέρετε, πείτε κι εσείς.
Μιλήστε! Ποια είστε;
Σας παρακαλώ, πείτε μου!

Μιμί
Με φωνάζουν Μιμί, αλλά τ' όνομά μου είναι Λουτσιά.
Η ιστορία μου είναι μικρή: κεντώ σε λινό και μετάξι, στο σπίτι και έξω.
Είμαι ήρεμη και ευτυχισμένη...
και χαίρομαι να φτιάχνω κρίνα και ρόδα.

Mimi
L'ha trovata?...

Rodolfo
No!

Mimi
Mi parve...

Rodolfo
In verita...

Mimi
Cerca.

Rodolfo
Cerco!

(Rodolfo finge di cercare, ma guidato dalla voce di Mimi, tenta avvicinarsi ad essa. Si abbassa e la sua mano incontra quella di Mimi)

Rodolfo
Che gelida manina
Se la lasci riscaldar.
Cercar che giova? Al buio non si trova.
Ma per fortuna e una notte di luna,
e qui la luna l'abbiamo vicina.
Aspetti, signorina, le diro con due parole
chi son,
e che faccio, come vivo. Vuole?
Chi son?
Chi son? Sono un poeta.
Che cosa faccio? Scrivo.
E come vivo? Vivo!
In poverta mia lieta scialo da gran signore
rime ed inni d'amore.
Per sogni e per chimere e per castelli in aria,
l'anima ho millionaria.
Talor dal mio forziere ruban tutti i gioelli
due ladri, gli occhi belli.
V'entrar con voi pur ora, ed i miei sogni usati
e i bei sogni miei, tosto si dileguar!
Ma il furto non m'accora,
poiche, v'ha preso stanza la dolce speranza!
Or che mi conoscete, parlate voi,
deh! Parlate. Chi siete?
Vi piaccia dir!

Mimi
Sì. Mi chiamano Mimi, ma il mio nome è Lucia.
La storia mia è breve: a tela o a seta ricamo in casa e fuori...
Son tranquilla e lieta
ed e mio svago far gigli e rose.
Mi piaccion quelle cose che han sì dolce malia,
che parlano d'amor, di primavera,

Μ' αρέσουν τα πράγματα με τη γλυκιά γοητεία,
όσα μιλούν για έρωτα, για άνοιξη,
για όνειρα και χίμαιρες,
τα πράγματα που λέγονται ποίηση.
Με καταλαβαίνετε;

Ροντόλφο

Ναι.

Μιμί

Με φωνάζουν Μιμί, δεν ξέρω γιατί.
Μόνη μου ετοιμάζω το φαγητό μου.
Δεν πάω συχνά στην εκκλησία, αλλά προσεύχομαι συχνά.
Μένω ολομόναχη σε μια άσπρη καμαρούλα...
βλέπω τις στέγες και τον ουρανό.
Μα σαν λιώσουν τα χιόνια, ο πρώτος ήλιος είναι δικός μου,
το πρώτο φιλί του Απρίλη δικό μου!
Ένα τριαντάφυλλο ανθίζει σε μια γλάστρα. Το βλέπω πέταλο το
πέταλο.
Πόσο γλυκό είναι το άρωμά του!
Μα τα λουλούδια που κεντώ,
αλίμονο, δεν έχουν άρωμα!
Δεν έχω να πω τίποτ' άλλο για μένα.
Είμαι η γειτόνισσα που σας ενοχλεί σε ακατάλληλη ώρα.

Σονάρ

Έι! Ροντόλφο!

Κολίνε

Ροντόλφο!

Μαρτσέλο

Δεν ακούς;
Αργοκίνητε!

Κολίνε

Ποιητή της πεντάρας!

Σονάρ

Π' ανάθεμά σε, τεμπέλη!

Ροντόλφο

Τρεις γραμμές ακόμα κι έρχομαι!

Μιμί

Ποιοι είναι;

Ροντόλφο

Οι φίλοι μου.

Σονάρ

Θα τ' ακούσεις για τα καλά...

Μαρτσέλο

Τι κάνεις εκεί μόνος;

che parlano di sogni e di chimere,
quelle cose che han nome poesia...
Lei m'intende?

Rodolfo

Si.

Mimi

Mi chiamano Mimi, il perche non so.
Sola, mi fo il pranzo da me stessa.
Non vado sempre a messa, ma prego assai
il Signore.
Vivo sola, soletta la in una bianca cameretta:
guardo sui tetti e in cielo;
ma quando vien lo sgelo il primo sole e mio
il primo bacio dell'aprile e mio!
Germogliata in un vaso una rosa... Foglia a foglia la spio!
Cosi gentile il profumo d'un fiore!
Ma i fior ch'io faccio,
Ahime! non hanno odore.
Altro di me non le saprei narrare.
Sono la sua vicina che la vien fuori d'ora a importunare.

Schaunard

Ehi! Rodolfo!

Colline

Rodolfo!

Marcello

Ola! Non senti?
Lumaca!

Colline

Poetucolo!

Schaunard

Accidenti al pigro!

Rodolfo

Scrivo ancor tre righe a volo.

Mimi

Chi sono?

Rodolfo

Amici.

Schaunard

Sentirai le tue...

Marcello

Che te ne fai li solo?

Ροντόλφο

Δεν είμαι μόνος. Είμαστε δύο.

Πηγαίνετε στο Μώμος. Κρατήστε μας θέση, δεν θ' αργήσουμε.

Μαρτσέλο, Σονάρ, Κολίνε

Στο Μώμος, στο Μώμος, πάμε ήσυχα και διακριτικά!

Μαρτσέλο

Βρήκε την ποίησή του!

Σονάρ, Κολίνε

Στο Μώμος, στο Μώμος!

Ροντόλφο

Αχ, γλυκιά κοπέλα...

Γλυκό που είναι το πρόσωπό σου, όπως το φιλά το φεγγαρόφωτο.

Βλέπω σε σένα το όνειρο που πάντα ήθελα να ονειρευτώ.

Μιμί

Έρωτα, εσύ με προστάζεις!

Ροντόλφο

Η ψυχή μου ριγεί απ' τη γλύκα.

Μιμί

Πόσο γλυκά ηχούν τα λόγια του.

Το φιλί τρέμει από έρωτα!

Έρωτα, εσύ με προστάζεις!

(Ο Ροντόλφο φιλάει τη Μιμί).

Μιμί

Όχι, για τον Θεό!

Ροντόλφο

Είσαι δική μου!

Μιμί

Σε περιμένουν οι φίλοι σου!

Ροντόλφο

Με διώχνεις κίολας!

Μιμί

Θα 'θελα... μα δεν τολμώ...

Ροντόλφο

Πες το!

Μιμί

Να έρθω μαζί σας;

Ροντόλφο

Τι; Μιμί!

Ωραία που θα ήταν να μέναμε εδώ. Κάνει τόσο κρύο έξω!

Rodolfo

Non sono solo. Siamo in due.

Andate da Momus, tenete il posto, ci saremo tosto.

Marcello, Schaunard e Colline

Momus, Momus, Momus, zitti e discreti andiamocene via.

Marcello

Trovo la poesia!

Schaunard e Colline

Momus, Momus, Momus.

Rodolfo

O soave fanciulla...

o dolce viso di mite circonfuso alba lunar

in te, vivo ravviso il sogno ch'io vorrei sempre sognar!

Mimi

Ah! tu sol comandi, amor!

Rodolfo

Fremon gia nell'anima le dolcezze estreme.

Mimi

Oh! come dolci scendono le sue lusinghe al core...

nel bacio freme amor!

Ah! tu sol comandi, amor!

(Rodolfo bacia Mimi.)

Mimi

No, per pieta!

Rodolfo

Sei mia!

Mimi

V'aspettan gli amici...

Rodolfo

Gia mi mandi via?

Mimi

Vorrei dir... ma non oso...

Rodolfo

Di'...

Mimi

Se venissi con voi?

Rodolfo

Che?... Mimi!

Sarebbe cosi dolce restar qui.

C'e freddo fuori.

Μιμί
Θα είμαι κοντά σας!

Ροντόλφο
Και όταν γυρίσουμε;

Μιμί
Περίεργε!

Ροντόλφο
Δώσε μου το μπράτσο, μικρή μου.

Μιμί
Σας υπακούω, κύριε!

Ροντόλφο
Πες μου ότι μ' αγαπάς.

Μιμί
Σ' αγαπώ!

Μιμί, Ροντόλφο
Αχ, έρωτα! Έρωτα! Έρωτα!

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

(Στο Καρτιέ Λατέν. Ένα σταυροδρόμι με μαγαζιά και κάθε λογής μικροπωλητές. Από τη μια μεριά είναι το Καφέ Μόμος. Πολύς και διαφορετικός κόσμος: αστοί, στρατιώτες, αγόρια και κορίτσια, φοιτητές, μοδιστρούλες, χοροφύλακες, κλπ. Ο Ροντόλφο και η Μιμί τριγυρνούν μες στο πλήθος, ξέχωρα από τους άλλους, ο Κολίνε είναι στο μαγαζί μιας μπαλωματούς, ο Σονάρ αγοράζει μια πίπα κι ένα κόρνο, ενώ ο Μαρτσέλο πάει πέρα-δώθε, όπως τον σπρώχνει το πλήθος. Είναι βράδυ. Τα μαγαζιά είναι στολισμένα με λαμπιόνια, ένα μεγάλο φανάρι φωτίζει την είσοδο του Καφέ).

Πωλητές
Πορτοκάλια, χουρμάδες, κάστανα ζεστά!

Το πλήθος
Τι κόσμος! Πάμε, ας τρέξουμε!

Πωλητές
Στολίδια, σταυροί! Νουγκατίνες! Φρέσκια κρέμα!
Καραμέλες!

Το πλήθος
Τι πανζουρλισμός! Κρατήσου πάνω μου! Ανοιξτε δρόμο!

Από το καφέ
Γρήγορα! Γκαρσόν! Ένα ποτήρι!

Mimi
i staro vicina!...

Rodolfo
E al ritorno?

Mimi
Curioso!

Rodolfo
Dammi il braccio, mia piccina.

Mimi
Obbedisco, signor!

Rodolfo
Che m'ami di'...

Mimi
Io t'amo!

Mimi e Rodolfo
Amor! Amor! Amor!

QUADRO SECONDO

(Al Quartiere Latino. Un crocicchio di vie, botteghe, venditori di ogni genere. Da un lato il Caffè Momus. Gran folla e diversa: borghesi, soldati, ragazzi, bambine, studenti, sartine, gendarmi, ecc. Separati in quella gran calca di gente-si aggirano Rodolfo e Mimi da una parte, Colline presso a la bottega di una rappezzatrice; Schaunard sta comperando una pipa e un corno; Marcello spinto qua e la dal capriccio della gente. E sera. Le botteghe sono adorne di lampioncini; un grande fanale illumina l'ingresso al Caffè).

Venditori
Aranci, datteri! caldi i marroni!

La folla
Quanta folla! Su, corriam!

Venditori
Ninnoli, croci. Torroni! Panna montata!
Caramelle!

La folla
Che chiasso! Stringiti a me. Date il passo.

Dal caffè
Presto qua! Camerier! Un bicchier!

Πωλητές

Μηλόπιτα! Καρδερίνες και σπουργίτια! Λουλούδια για τις όμορφες!

Πωλητές

Γάλα καρύδας! Ζακέτες! Καρότα!

Το πλήθος

Τι πλήθος, πάμε να φύγουμε!

Σονάρ (αφού πρώτα φυσάει το κόρνο που παζαρεύει εδώ και ώρα)
Φάλτσο το ρε!

Πόσο κάνει ο αυλός και το κόρνο;

Κολίνε (στην μπαλωματού που του έραψε το στρίφωμα του πανωφοριού του)

Παλιό είναι, αλλά φτηνό.

Μιμί

Πάμε για το μπονέ;

Ροντόλφο

Κράτα με γερά.

Μιμί

Σφίγγομαι πάνω σου.

Μιμί, Ροντόλφο

Πάμε!

(Μπαίνουν στο μαγαζί μιας ράφτρας).

Μαρτσέλο

Μου έρχεται να φωνάξω:

Ποια χαρούμενη κοπελιά θέλει λιγάκι έρωτα;

Πωλητές

Χουρμάδες! Πέστροφες!

Πωλητής

Δαμάσκηνα απ' την Τουρ!

Μαρτσέλο (σε μια κοπέλα)

Να κλείσουμε μια καλή συμφωνία;

Πωλητής

Δαμάσκηνα από την Τουρ!

Μαρτσέλο

Μια πεντάρα για την παρθένα καρδιά μου.

(Η κοπέλα απομακρύνεται γελώντας).

Σονάρ

Ο κόσμος έρχεται πατείς με πατώ σε να γευτεί ανικανοποίητες χαρές.

Venditori

La crostata! Fringuelli, Passeri!

Fiori alle belle!

Venditori

Latte di cocco! Giubbe! Carote!

La folla

Quanta folla, su, partiam!

Schaunard (dopo aver soffiato nel corno che ha contrattato a lungo)

Falso questo re! falso questo re! Pipa e corno quant'e?

Colline (presso la rappezzatrice che gli ha cucito la falda di un zimarrone)

un poco usato... ma e serio e a buon mercato...

Mimi

Andiamo per la cuffietta?

Rodolfo

Tienti al mio braccio stretta...

Mimi

A te mi stringo...

Mimi e Rodolfo

Andiamo !

(Entrano in una bottega di modista).

Marcello

Io pur mi sento in vena di gridar:

Chi vuol, donnine allegre, un po' d'amor!

Venditori

Datteri! Trote!

Un venditore

Prugne di Tours!

Marcello (ad una ragazza)

Facciamo insieme a vendere e a comprar!

Un venditore

Prugne di Tours!

Marcello

Io do ad un soldo il vergine mio cuor!

(La ragazza si allontana ridendo.)

Schaunard

Fra spintoni e testate accorrendo affretta la folla e si diletta nel provar gioie matte... insoddisfatte...

Πωλήτριες
Στολίδια, καρφίτσες! Χουρμάδες, καραμέλες!

Πωλητές
Λουλούδια για τις όμορφες!

Κολίνε (πλησιάζει στο καφέ κραδαίνοντας θριαμβευτικά ένα παλιό βιβλίο)
Σπάνιο αντίτυπο, μοναδικό! Η ρουνική γραμματική!

Σονάρ
Τίμιος έμπορος!

Μαρτσέλο
Πάμε για φαΐ!

Σονάρ, Κολίνε
Ο Ροντόλφο;

Μαρτσέλο
Μπήκε στο μοδιστράδικο.

Ροντόλφο
Έλα, μας περιμένουν οι φίλοι.

Μιμί
Μου πάει το ροζ μπονέ;

Πιτσιρίκια
Γάλα καρύδας!

Ροντόλφο
Ταιριάζει με τα καστανά μαλλιά σου.

Μιμί
Τι όμορφο κοραλλένιο κολιέ!

Ροντόλφο
Έχω ένα θείο εκατομμυριούχο. Αν θελήσει ο Θεός, θα σου αγοράσω ένα πιο όμορφο απ' αυτό!

(Ο Ροντόλφο και η Μιμί, απορροφημένοι ο ένας απ' τον άλλο, χάνονται στο πλήθος. Σε ένα μαγαζί πουλιούνται πλεχτά, νυχτικοί σκούφοι, κ.α. Μια ομάδα παιδιών τρέχει προς το μαγαζί με χαρούμενα γέλια).

Κόσμος
Πάμε με τους άλλους! Κορίτσια, προσοχή!
Πάμε από την οδό Μαζαρέν! Τι χαμός!
Τι κόσμος!
Πνίγομαι, πάμε να φύγουμε!
Να το καφέ!
Πάμε στο Μώμος!

(Ο Κολίνε, ο Σονάρ και ο Μαρτσέλο βγαίνουν απ' το Καφέ κουβαλώντας ένα τραπέζι. Τους ακολουθεί ο σερβιτόρος με

Alcune venditrici
Ninnoli, spillette! Datteri e caramelle!

Venditori
Fiori alle belle!

Colline (s' avvicina al caffè agitando trionfalmente un vacchio libro)
Copia rara, anzi unica: la grammatica Runica!

Schaunard
Uomo onesto!

Marcello
A cena!

Schaunard e Colline
Rodolfo?

Marcello
Entro da una modista.

Rodolfo
Vieni, gli amici aspettano.

Mimi
Mi sta bene questa cuffietta rosa?

Monelli
Latte di cocco!

Rodolfo
Sei bruna e quel color ti dona.

Mimi
Bel vezzo di corallo!

Rodolfo
Ho uno zio milionario. Se fa senno il buon Dio, voglio comprarti un vezzo assai piu bel!

(Rodolfo e Mimi, in dolce colloquio, si perdono nella folla. Ad una bottega un venditore offre delle maglierie, dei berretti da notte, ecc. Un gruppo di ragazzi accorre alla bottega e scoppia in allegre risate.)

Borghesi
Facciam coda alla gente! Ragazze, state attente!
Pigliam via Mazzarino! Che chiasso!
Quanta folla!
Io soffoco, partiamo! Vedi il Caffè e vicin! Andiamo la da Momus!

(Colline, Schaunard e Marcello escono dal Caffè portando fuori una tavola. Li segue un

καρέκλες. Πλησιάζουν ο Ροντόλφο και η Μιμί που κοιτάζει μια παρέα φοιτητές).

Ροντόλφο
Ποιον κοιτάς;

Κολίνε
Μισώ τον όγλο, όπως και ο Οράτιος.

Μιμί
Ζηλεύεις;

Ροντόλφο
Η καχυποψία караδοκεί τους ευτυχισμένους.

Σονάρ
Εγώ για να ευχαριστηθώ, θέλω άπλα!

Μιμί
Είσαι ευτυχισμένος;

Μαρτσέλο (στον σερβιτόρο)
Θέλουμε ένα εκλεκτό γεύμα.

Ροντόλφο
Ναι, πολύ. Εσύ;

Μιμί
Ναι, πολύ!

Φοιτητές και μοδιστρούλες
Πάμε στο Μώμος!

Μαρτσέλο, Σονάρ, Κολίνε
Γρήγορα!

Η φωνή του Παρπινιόλ
Εδώ τα παιχνίδια του Παρπινιόλ!

Ροντόλφο (πάει κοντά στους φίλους του)
Δuo θέσεις!

Κολίνε
Επιτέλους!

Ροντόλφο
Να 'μαστε κι εμείς!
Από δω η Μιμί, η χαρωπή ανθοποιός μου!
Η παρουσία της συμπληρώνει τη συντροφιά μας,
γιατί εγώ είμαι ο ποιητής κι αυτή το ποίημα.
Από τον νου μου ξεπηδούν ποιήματα,
από τα δάχτυλά της λουλούδια.
κι απ' τις ψυχές μας αναβλύζει ο έρωτας.

*cameriere colle seggiole.
S' avanzano Rodolfo e Mimi; questa osserva un gruppo di studenti.)*

Rodolfo
Chi guardi?

Colline
Odio il profano volgo al par d'Orazio.

Mimi
Sei geloso?

Rodolfo
All'uom felice sta il sospetto accanto.

Schaunard
Ed io, quando mi sazio, vo' abbondanza di spazio...

Mimi
Sei felice?

Marcello (al cameriere)
Vogliamo una cena prelibata.

Rodolfo
Ah, si, tanto! E tu?

Mimi
Si, tanto!

Studenti e sartine
La da Momus! Andiamo!

Marcello, Schaunard e Colline
Lesto!

La voce di Parpignol
Ecco i giocattoli di Parpignol!

Rodolfo (si unisce agli amici)
Due posti.

Colline
Finalmente!

Rodolfo
Eccoci qui
Questa e Mimi, gaia fioraia.
Il suo venir completa la bella compagnia,
perche son io il poeta, essa la poesia.
Dal mio cervel sbocciano i canti, dalle sue dita sbocciano i fior;
dall'anime esultanti sboccia l'amor.

Μαρτσέλο
Γι σπάνιες έννοιες!

Κολίνε
'Digna est intrari'.

Σονάρ
'Ingrediat si necessit'.

Κολίνε
Εγώ επιτρέπω μόνον ένα accessit!

Η φωνή του Παρπινιόλ
Εδώ τα παιχνίδια του Παρπινιόλ!

Κολίνε
Σαλάμι!

(Από έναν δρόμο βγαίνει ένα καροτσάκι όλο φρου φρου και στολίδια. Το σπρώχνει ο Παρπινιόλ. Τον ακολουθεί ένα τσούρμο παιδιά που χοροπηδούν χαρούμενα).

Αγοράκια και κοριτσάκια
Παρπινιόλ! Έρχεται ο Παρπινιόλ!
Με το στολισμένο καροτσάκι του! Να ο Παρπινιόλ!
Θέλω την τρομπέτα, το αλογάκι, το τύμπανο, το ταμπούρλο!
Θέλω το κανόνι, το μαστίγιο, το απόσπασμα με τα στρατιωτάκια!

Σονάρ
Ψητό ελάφι!

Μαρτσέλο
Γαλοπούλα!

Σονάρ
Κρασί του Ρήνου!

Κολίνε
Κρασί επιτραπέζιο!

Σονάρ
Λστακό χωρίς το τσόφλι!

Μαμάδες
Αχ, διαβολάκια, τι δουλειά έχετε εδώ;
Σπίτι γρήγορα! Δρόμο, σκασμένα, μην τις φάτε!
Γρήγορα, παλιόπαιδα, σπίτι για ύπνο!

Παιδί
Θέλω την τρομπέτα, το αλογάκι!
Ροντόλφο
Εσύ, Μιμί, τι θες;

Marcello
Dio, che concetti rari!

Colline
'Digna est intrari'.

Schaunard
'Ingrediat si necessit'.

Colline
Io non do che un accessit!

La voce di Parpignol
Ecco i giocattoli di Parpignol!

Colline
Salame!

(Da una via sbocca un carretto tutto fronzoli e fiori.
Chi lo spinge è Parpignol.
Lo seguono una turba dei ragazzi saltellando allegramente.)

Bambine e ragazzi
Parpignol, Parpignol! Ecco Parpignol, Parpignol!
Col carretto tutto fior! Ecco Parpignol, Parpignol!
Voglio la tromba, il cavallin, il tambur, tamburel...
Voglio il cannon, voglio il frustin, dei soldati il drappel.

Schaunard
Cervo arrosto!

Marcello
Un tacchino!

Schaunard
Vin del Reno!

Colline
Vin da tavola!

Schaunard
Aragosta senza crosta!

Mamme
Ah! razza di furfanti indemoniati, che ci venite a fare in questo loco?
A casa, a letto! Via, brutti sguaiati, gli scappel-lotti vi parranno poco!
A casa, a letto, razza di furfanti, a letto!

Un ragazzo
Vo' la tromba, il cavallin!...

Rodolfo
E tu, Mimi, che vuoi?

Μιμί
Κρέμα.

Σονάρ
Βάλε τα δυνατά σου! Έχουμε μαζί μας μια κυρία!

(Οι μητέρες υποκόπτουν και αποφασίζουν ν' αγοράσουν από τον Παρπινιόλ, τα παιδιά χοροπηδούν από χαρά).

Αγοράκια και κοριτσάκια
Ζήτω ο Παρπινιόλ!
Το τύμπανο, το ταμπούρλο! Το απόσπασμα με τα στρατιωτάκια!

Μαρτσέλο
Δεσποινίς Μιμί, τι σπάνιο δώρο σάς έκανε ο Ροντόλφο σας;

Μιμί
Ένα ροζ μπονέ, όλο δαντέλες και κεντήματα.
Θα ταιριάζει όμορφα στα σκούρα μου μαλλιά.
Πόσον καιρό ήθελα ένα τέτοιο μπονεδάκι!
Κι εκείνος διάβασε τον πόθο της καρδιάς μου!
Όποιος νιώθει τις μύχιες επιθυμίες, ξέρει από έρωτα και τ'
αναγνωρίζει.

Σονάρ
Καθηγητής με τα όλα του!

Κολίνε
Διπλωματούχος και με όπλα περισσότερα απ' τα στιχάκια του!

Σονάρ
Τόσο πολύ που γίνεται πειστικός μ' αυτά που λέει.

Μαρτσέλο
Αχ, όμορφα χρόνια με πλάνες και ουτοπίες!
Πιστεύεις, ελπίζεις και όλα σου φαίνονται ωραία!

Ροντόλφο
Το πιο θεϊκό ποίημα είναι αυτό που μας
μαθαίνει ν' αγαπάμε!

Μιμί
Ο έρωτας είναι γλυκύτερος και απ' το μέλι!

Μαρτσέλο
Ανάλογα με τον ουρανίσκο, είναι μέλι ή χολή!

Μιμί
Θεέ μου, τον πρόσβαλα!

Ροντόλφο
Πενθεί, Μιμί μου!
Σονάρ, Κολίνε
Χαμογελάστε, μια πρόποση!

Mimi
La crema.

Schaunard
E gran sfarzo. C'e una dama!

(Le madri intenerite, si decidono a comperare da Parpignol; ragazzi saltano di gioia.)

Bambine e ragazzi
Viva Parpignol, Parpignol! Parpignol
Il tambur! Tamburel! Dei soldati il drappel!

Marcello
Signorina Mimi, che dono raro le ha fatto il suo Rodolfo?

Mimi
Una cuffietta a pizzi, tutta rosa, ricamata;
coi miei capelli bruni ben si fonde.
Da tanto tempo tal cuffietta e cosa desiata!
Egli ha letto quel che il core asconde.
Ora colui che legge dentro a un cuore
sa l'amore ed e lettore.

Schaunard
Esperto professore...

Colline
...che ha gia diplomi e non son armi prime le sue rime...

Schaunard
... tanto che sembra ver cio ch'egli esprime!...

Marcello
O bella eta d'inganni e d'utopie!
Si crede, spera, e tutto bello appare!

Rodolfo
La piu divina delle poesie e quella, amico,
che c'insegna amare!

Mimi
Amare e dolce ancora piu del miele!

Marcello
secondo il palato e miele, o fiele!...

Mimi
O Dio! ... l'ho offeso!

Rodolfo
E in lutto, o mia Mimi
Schaunard e Colline
Allegrì, e un toast!...

Μαρτσέλο

Πέρτε ποτό!

Μιμί, Ροντόλφο, Μαρτσέλο

Μάκριά οι έγνοιες, σηκώστε τα ποτήρια! Ας πιούμε!

Κολί

Πς πιούμε!

Μαρτσέλο

Μαρμάκι πρέπει να πω...

Εμφανίζεται η Μουζέτα, ντυμένη πολυτελώς και συνοδευόμενη από έναν κορδωμένο γέρο θαυμαστή της, τον Αλτσιντόρο ντι Μιτονό).

Μαρτσέλο

Μακείνη!

Ροντόλφο, Σονάρ, Κολί

Μουζέτα!

Μυπόρισες

Μακείνη! Ναι! Η Μουζέτα! Τι τιμή! Τι τουαλέτα!

Η Μουζέτα προχωράει βιαστικά, κοιτάζοντας εδώ κι εκεί σαν να ψάχνει κάποιον, ενώ ο Αλτσιντόρο την ακολουθεί ξεφυσώντας ανευρισμένος).

Αλτσιντόρο

Μαν βαστάζος να τρέχω πέρα δώθε!

Μεν αντέχω πια!

Μουζέτα

Μα, Λουλού!

Βλέποντας τους τέσσερις φίλους καθισμένους έξω απ' το Μώμος, η Μουζέτα βάζει τον Αλτσιντόρο να καθίσει σ' ένα ελεύθερο τραπέζι).

Αλτσιντόρο

Μόι, εδώ έξω;

Μουζέτα

Μιάτσε, Λουλού!

Αλτσιντόρο

Μετά τα χαϊδευτικά να τα κρατάτε για πιο ιδιωτικές στιγμές!

Μουζέτα

Μή μου παριστάνεις τον Κυανοπόγωνα!

Κολί

Μαξιοπρεπής και ανεπαρκής...

Μαρτσέλο

Μαλε την αγνή Σουζάνα του!

Marcello

Qua del liquor!...

Mimi, Rodolfo e Marcello

E via i pensier, alti i bicchier! Beviam!

Tutti

Beviam!

Marcello

Ch'io beva del tossico!

(Compare Musetta, sontuosamente vestita e accompagnata da un pomposo e vecchio ammiratore, Alcindoro di Mitonneaux.)

Marcello

Essa!

Rodolfo, Schaunard e Colline

Musetta!

Bottegaie

To! Lei! Sì! To! Lei! Musetta! Siamo in auge! Che toeletta!

(Musetta avanza con passi rapidi, guardando qua e la come in cerca di qualcuno, mentre Alcindoro la segue, sbuffando e stizzito.)

Alcindoro

Come un facchino... correr di qua... di la... No! No! non ci sta... non ne posso piu!...

Musetta

Vien, Lulu!

(Musetta, vedendo gli amici seduti fuori del Momus, fa sedere Alcindoro ad una tavola libera.)

Alcindoro

Come! qui fuori? Qui?

Musetta

Siedi, Lulu!

Alcindoro

Tali nomignoli, prego, serbateli al tu per tu!

Musetta

Non farmi il Barbablu!

Colline

E il vizio contegnoso...

Marcello

...Colla casta Susanna!

Μιμί
Είναι όμορφα ντυμένη.

Ροντόλφο
Οι άγγελοι είναι γυμνοί.

Μιμί
Την ξέρεις; Ποια είναι;

Μαρτσέλο
Εμένα ρωτήστε!
Όνομα: Μουζέτα. Επώνυμο: Πειρασμός.

Μουζέτα
Δεν με κοιτά ο άτιμος ο Μαρτσέλο!

Μαρτσέλο
Ενασχόληση: φτερό στον άνεμο.

Μουζέτα
Κι ο Σονάρ γελάει! Πάω να σκάσω!

Μαρτσέλο
Αλλάζει εραστές σαν τα πουκάμισα!

Μουζέτα
Αχ, θα τους χτυπήσω, θα τους γδάρω!

Μαρτσέλο
Είναι σωστό όρνιο.

Μουζέτα
Αλλά έχω τούτον τον γέρο πελεκάνο!

Μαρτσέλο
Της αρέσει να τρώει καρδιές.
Τρώει καρδιές. Γι' αυτό κι εγώ δεν έχω πια καρδιά!
Δώστε μου το ραγού!

Μουζέτα (σηκώνοντας ένα πιάτο και μυρίζοντάς το)
Γκαρσόν! Αυτό το πιάτο βρωμά τηγανίλα!

(Πετάει το πιάτο κάτω με δύναμη).

Αλτσιντόρο
Όχι, Μουζέτα! Ησύχασε!

Μουζέτα
Δεν γυρίζει!

Αλτσιντόρο
Ησύχασε! Πού είναι οι τρόποι σου;

Μουζέτα
Δεν γυρίζει!

Mimi
E pur ben vestita!

Rodolfo
Gli angeli vanno nudi.

Mimi
La conosci? Chi e?

Marcello
Domandatelo a me.
Il suo nome e Musetta; cognome: Tentazione!

Musetta
Marcellomi vide...Non mi guarda, il vile!

Marcello
Per sua vocazione fa la Rosa dei venti;

Musetta
Quel Schaunard che ride! Mi fan tutti una bile!

Marcello
gira e muta soventi e d'amanti e d'amore.

Musetta
Se potessi picchiar, se potessi graffiar!

Marcello
E come la civetta e uccello sanguinario;

Musetta
Ma non ho sottomano che questo pellican!

Marcello
Il suo cibo ordinario e il cuore...
Mangia il cuore!... Per questo io non ne ho piu...
Passatemi il ragu!

Musetta (sollevando un piatto e annusandolo)
Cameriere! Questo piatto ha una puzza di rifritto!

(Getta il piatto in terra con forza.)

Alcindoro
No, Musetta... Zitta zitta!

Musetta
Non si volta!

Alcindoro
Zitta! zitta! zitta! Modi, garbo!

Musetta
Ah, non si volta!

Αλτσιντόρο
σε ποιον μιλάς;

Κολίνε
αυτο κοτόπουλο είναι ποίημα!

Μουζέτα
αυτο τον βαρέσω!

Αλτσιντόρο
σε ποιον μιλάς;

Κονάρ
αυτο κρασί είναι εξαιρετικό!

Μουζέτα
αυτο τον σερβιτόρο! Μη μ' ενοχλείς! Θα κάνω ό,τι θέλω!

Αλτσιντόρο
αυτη φωνάζεις!

Μουζέτα
αυτο κάνω ό,τι θέλω! Μη μ' ενοχλείς!

Κοδιστρούλες
αυτο δείτε ποια είναι, η Μουζέτα!

Ποιητές
αυτο εκείνο το ραμολιμέντο!

Μουζέτα
αυτο ζηλεύει αυτη τη μούμια;

Αλτσιντόρο
αυτη θέση σου, τα ήθη, η αρετή...

Μουζέτα
αυτο να δούμε αν μπορώ ακόμα να τον καταφέρω!

Κονάρ
αυτο υπέροχη αυτη η κωμωδία!

Μουζέτα
αυτο σύ μη με κοιτάς!

Αλτσιντόρο
αυτο κοιτα τι καλά που παραγγέλνω!

Κονάρ
αυτο υπέροχη η κωμωδία!

Κολίνε
αυτο υπέροχη!

Κοντόλφο
αυτο ξέρεις ότι δεν είμαι άνθρωπος που συγχωρεί συνέχεια.

Alcindoro
A chi parli?...

Colline
Questo pollo e un poema!

Musetta
Ora lo batto, lo batto!

Alcindoro
Con chi parli?...

Schaunard
Il vino e prelibato.

Musetta
Al cameriere! Non seccar! Voglio fare il mio piacere....

Alcindoro
Parla pian! parla pian!

Musetta
... vo' far quel che mi pare! Non seccar.

Sartine
Guarda, guarda chi si vede, proprio lei, Musetta!

Studenti
Con quel vecchio che balbetta...

Musetta
Che sia geloso di questa mummia?

Alcindoro
La convenienza... il grado... la virtu...

Musetta
Vediam se mi resta tanto poter su lui da farlo cedere!

Schaunard
La commedia e stupenda!

Musetta
Tu non mi guardi!

Alcindoro
Vedi bene che ordino!...

Schaunard
La commedia e stupenda!

Colline
Stupenda!

Rodolfo
Sappi per tuo governo che non darei perdono

Σονάρ

Μιλά στον ένα για ν' ακούει ο άλλος.

Μιμί

Σ' αγαπώ πολύ κι είμαι δική σου!
Γιατί μιλάς για συγγνώμη;

Κολίνε

Κι ο άλλος μάταια παριστάνει τον αδιάφορο.

Μουζέτα

Η καρδιά σου σφυροκοπάει!

Αλτσιντόρο

Μιλά σιγά!

Μουζέτα

Όταν γυρνά μόνη στο δρόμο, όλοι κοντοστέκονται και κοιτούν.
Χαζεύουν την ομορφιά μου απ' την κορφή ως τα νύχια.

Μαρτσέλο

Δέστε με στην καρέκλα!

Αλτσιντόρο

Τι θα πει ο κόσμος;

Μουζέτα

Και χαίρομαι τον κρυφό πόθο που αναβλύζει από τα μάτια τους...
Από τις φανερές μου χάρες μαντεύουν τις κρυφές μου ομορφιές...
κι αυτός ο ασυγκράτητος πόθος με γεμίζει χαρά.

Αλτσιντόρο

Αυτό το αισχρό τραγούδι μ' εξοργίζει!

Μουζέτα

Μα εσύ που ξέρεις...
που θυμάσαι, φεύγεις μακριά μου;

Μιμί

Βλέπω ότι αυτή η καμμενούλα
είναι τρελή για τον Μαρτσέλο.
Είναι τρελή γι' αυτόν!

Μουζέτα

Ξέρω ότι πονάς και δεν τ' ομολογείς!
Κι ας νιώθεις ότι πεθαίνεις!

(Ο Σονάρ και ο Κολίνε σηκώνονται και πηγαίνουν σε μίαν άκρη. Ο Ροντόλφο και η Μιμί κάθονται και μιλούν, ο Μαρτσέλο, όλο και πιο νευρικός, δείχνει ότι θέλει να φύγει, αλλά δεν μπορεί ν' αντισταθεί στη φωνή της Μουζέτα).

in sempiterno.

Schaunard

Essa all'un parla perche l'altro intenda.

Mimi

Io t'amo tanto, e son tutta tua!...
Che mi parli di perdono?

Colline

E l'altro invan crudel... finge di non capir, ma sugge miel...

Musetta

Ma il tuo cuore martella!

Alcindoro

Parla piano.

Musetta

Quando me n'vo soletta per la via, la gente sosta e mira
e la bellezza mia tutta ricerca in me da capo a pie'...

Marcello

Legatemi alla seggiola!

Alcindoro

Quella gente che dira?

Musetta

... ed assaporo allor la bramosia sottil, che dagli occhi traspira
e dai palesi vezzi intender sa alle occulte belta.
Cosi l'effluvio del desio tutta m'aggira, felice mi fa!...

Alcindoro

Quel canto scurrile mi muove la bile!

Musetta

...E tu che sai,
che memori e ti struggi da me tanto rifuggi?

Mimi

Io vedo ben... che quella poveretta,
tutta invaghita di Marcello,
tutta invaghita ell'e!

Musetta

So ben: le angoscie tue non le vuoi dir,
ma ti senti morir!

(Schaunard e Colline si alzano da tavola e si portano da un lato. Rodolfo e Mimi rimangono seduti a parlare; Marcello, sempre nervoso, vorrebbe andarsene, ma non sa resistere alla voce di Musetta.)

Αλτσιντόρο
Θί θα πει ο κόσμος;

Ροντόλφο
Ο Μαρτσέλο κάποτε την αγάπησε...

Μιονάρ
Τι και πάλι θα υποκύψει.

Ροντόλφο
Τι να η άκαρδη τον άφησε για τη μεγάλη ζωή.

Κολίνε
Αίσιος ξέρει τι θα γίνει;

Μιονάρ
Το βάσανο είναι γλυκό
για τους δυο.

Κολίνε
Θεέ μου, σε τέτοιον μπελά...
Ποθεν θα βρεθεί ποτέ ο Κολίνε!

Μουζέτα
Ο Μαρτσέλο λυσσάει...

Αλτσιντόρο
Φοβή φωνάζεις!

Κολίνε
Είναι ωραία, δεν είμαι στραβός, αλλά θα προτιμούσα
για γεμάτη πίπα και ένα αρχαίο ελληνικό κείμενο.

Μουζέτα
Ο γέρορα πρέπει να ξεφορτωθώ τον γέρο!

Αλτσιντόρο
Τι έγινε;

Μουζέτα
Αιχ, τι πόνος! Τι κάψιμο!

Αλτσιντόρο
Πού;

Μουζέτα
Αιχ, στο πόδι μου!

Μαρτσέλο
Μαρά της νιότης,
πεν πέθανες, ούτε η θύμησή σου
θα σβήσει!

Αν χτυπούσες την πόρτα μου,
από 'ρχόταν η καρδιά μου να σου ανοίξει!

Alcindoro
Quella gente che dira?

Rodolfo
Marcello un di l'amo.

Schaunard
Ah, Marcello cederà!

Rodolfo
La fraschetta l'abbandono per poi darsi a miglior vita.

Colline
Chi sa mai quel che avverrà!

Schaunard
Trovan dolce al pari il laccio
chi lo tende e chi ci da.

Colline
Santi numi, in simil briga
mai Colline intoppera!

Musetta
Ah! Marcello smania...

Alcindoro
Parla pian!

Colline
Essa e bella, io non son cieco, ma piaccionmi assai piu
una pipa e un testo greco!

Musetta
Or convien liberarsi del vecchio!

Alcindoro
Che c'e'?

Musetta
Qual dolore, qual bruciore!

Alcindoro
Dove?

Musetta
Al pie'!

Marcello
Gioventu mia,
tu non sei morta, ne di te morto e il
sovenir!

Se tu battessi alla mia porta,
t'andrebbe il mio core ad aprir!

Μαρτσέλο
Σειρήνα μου!

(Ο Μαρτσέλο και η Μουζέτα αγκαλιάζονται).

Σονάρ
Είμαστε στην τελευταία σκηνή!

Ροντόλφο, Σονάρ, Κολίνε
Ο λογαριασμός;

Σονάρ
Τόσο σύντομα;

Κολίνε
Ποιος τον ζήτησε;

Σονάρ
Για να δούμε!

Ροντόλφο, Κολίνε
Πολλά!

Ροντόλφο, Σονάρ, Κολίνε
Βγάλτε τα λεφτά σας!

Σονάρ
Κολίνε, Ροντόλφο και Μαρτσέλο;

Μαρτσέλο
Είμαστε στεγνοί!

Σονάρ
Ορίστε;

Ροντόλφο
Έχω τριάντα σολδιά όλα κι όλα!

Κολίνε, Σονάρ, Μαρτσέλο
Πώς; Τίποτ' άλλο;

Σονάρ
Πού πήγε ο θησαυρός μου;

Χαμίνια
Έρχονται κατά δω!

Μουζέτα
Δώστε μου το λογαριασμό μου!

Χαμίνια
Έρχονται κατά δω!

Μοδιστρούλες και φοιτητές
Όχι, κατά κει!

Marcello
Sirena!

(Marcello e Musetta s' abbracciano.)

Schaunard
Siamo all'ultima scena!

Rodolfo, Schaunard e Colline
Il conto?

Schaunard
Così presto?

Colline
Chi l'ha richiesto?

Schaunard
Vediam!

Rodolfo e Colline
Caro.

Colline, Schaunard e Rodolfo
Fuori il danaro!

Schaunard
Colline, Rodolfo e tu Marcello?

Marcello
Siamo all'asciutto!

Schaunard
Come?

Rodolfo
Ho trenta soldi in tutto!

Colline, Schaunard e Marcello
Come? Non ce n'è più?

Schaunard
Ma il mio tesoro on'è?

Monelli
S'avvicina per di qua!?

Musetta
Il mio conto date a me.

Monelli
S'avvicina per di qua!?!

Sartine e Studenti
No, di là!

Μουζέτα

Γρήγορα, βάλτε και τους δυο μαζί!
Θα πληρώσει ο κύριος που ήταν μαζί μου!

Παιδιά

Θέλω να δω! Θέλω ν' ακούσω! Μαμά, θέλω να δω!
Μπαμπά, θέλω ν' ακούσω! Θέλω να δω την παρέλαση!

Μουζέτα

Κι όταν γυρίσει, στείλτε του τα χαιρετίσματά μου!

Ροντόλφο, Μαρτσέλο, Σονάρ, Κολίνε

Κι όταν γυρίσει, στείλτε του τα χαιρετίσματά μου!

Κόσμος

Η παρέλαση!

Χαμίνια

Έρχεται από δω!
Μόλις έρθει, θα την ακολουθήσουμε!

(Οι στρατιώτες μπαίνουν πίσω από ένα τεράστιο τύμπανο).

Κόσμος και πωλητές

Να και το Πρώτο Τύμπανο! Πιο περήφανο κι από παλιό
πολεμιστή!
Το Πρώτο Τύμπανο! Οι Σκαπανείς, οι Σκαπανείς, ζήτω!
Έρθε η παρέλαση!
Τι λαμπρότητα! Είναι ο ωραιότερος άντρας της Γαλλίας!
Ο ωραίος τυμπανιστής! Που μας κοιτά, περνά και χάνεται!

(Ο Μαρτσέλο και ο Κολίνε σηκώνουν στην αγκαλιά τους την Μουζέτα που δεν μπορεί να περπατήσει με ένα μόνον παπούτσι. Όλοι οι άλλοι τους ακολουθούν. Ο Αλτσιντόρο επιστρέφει και ο σερβιτόρος τού δίνει τον λογαριασμό. Εκείνος, μόλις τον βλέπει, σωριάζεται κεραυνοβολημένος σε μια καρέκλα).

ΤΡΙΤΗ ΠΡΑΞΗ

(Στην Μπαριέρ ντ' Ανφέρ, έναν από τους σταθμούς διοδίων του Παρισιού. Πίσω από τα κάγκελα είναι ο σταθμός του τελωνείου και μια ταβέρνα που έχει απ' έξω τον πίνακα του Μαρτσέλο, ανάλογα τροποποιημένο σαν ταμπέλα. Είναι Φεβρουάριος, πολύ νωρίς το πρωί και όλα είναι χιονισμένα. Οι τελωνοφύλακες κάθονται μπροστά σ' ένα μαγκάλι και ζεσταίνονται).

Οδοκαθαριστές

Φύλακες! Ανοίξτε! (Οέ-λα!)
Είμαστε οι οδοκαθαριστές από το Ζαντιγί!
Χιονίζει! (Οέ-λα!)
Παγώσαμε εδώ πέρα!

Musetta

Presto, sommate quello con questo!
Paga il signor che stava qui con me!

Ragazzi

Voglio veder! Voglio sentir! Mamma, voglio veder!
Papa, voglio sentir! Vo' veder la Ritirata!

Musetta

E dove s'e seduto ritrovi il mio saluto!

Rodolfo, Marcello, Schounard e Colline

E dove s'e seduto ritrovi il mio saluto!

Borghesi

La Ritirata!

Monelli

S'avvicina per di qua!?
Come sara arrivata la seguiremo al passo!

(I soldati entrano preceduti da un gigantesco tamburo maggiore.)

La folla e i venditori

Ecco il Tambur Maggior! Piu fier d'un antico guerrier!
Il Tamburo Maggior! Il Tamburo Maggior!
Gli Zappator, gli Zappatori, ola!
La Ritirata e qua!
Tutto splendor! Di Francia e il piu bell'uom!
Il bel Tambur Maggior Eccolo la! Che guarda, passa; va!

(Musetta, incapaca di camminare senza una scarpa, viene alzata a braccia e portata via da Marcello e Colline. Tutti gli altri li seguono. Alcindoro ritorna, e il cameriere gli presenta il conto, alla cui vista egli cade stupefatto su di una sedia.)

ATTO TERZO

(Alla Barriere d'Enfer; una delle barriere di pedaggio di Parigi. Dentro i cancelli c'e un casello del dazio e una taverna, con fuori il quadro dipinto di Mercello, appropriatamente modificato a guisa d' insegna. E il febbraio, di mattina molto presto, e tutto e ricoperto di neve. Seduti avanti ad un braciere stanno sonnecchiando i doganieri.)

Spazzini

Ohe, la, le guardie!... Aprite!... (Ohe, la!)
Quelli di Gentilly!... Siam gli spazzini!...
Fiocca la neve... (Ohe, la!...)
Qui s'agghiaccia!

Φύλακας
Έρχομαι!

Φωνές από μέσα
Αυτός που πίνοντας, βρήκε χαρά στο ποτήρι του,
βρήκε τον έρωτα στη φλόγα των φιλιών!

Μουζέτα
Αν η χαρά είναι στο ποτήρι, ο έρωτας είναι στα νεανικά χείλη!

Φωνές από την ταβέρνα
(Τρα-λα-ρα-λα, τρα-λα-ρα-λα!)
Η Εύα και ο Νώε!

Γαλατούδες
Οπ-λα! Οπ-λα!

Φύλακας
Ήρθαν κιόλας οι γαλατούδες!

(Ανοίγει την καγκελόπορτα. Κάρα με χωρικούς μπαίνουν μαζί με τις γαλατούδες).

Αμαξάδες
Οπ-λα!

Γαλατούδες
Οπ-λα!
Καλημέρα! Καλημέρα!

Χωρικές
Βούτυρο και κασέρι!
Κοτόπουλα κι αβγά!
Κατά πού πάτε; Κατά το Σεντ Μισέλ!
Θα σας δούμε αργότερα. Το μεσημέρι!

Μιμί *(πλησιάζοντας τον ενωμοτάρχη)*
Κύριε, αυτή είναι η ταβέρνα όπου
δουλεύει ένας ζωγράφος;

Ενωμοτάρχης
Εκεί.

Μιμί
Ευχαριστώ.
Καλή μου κυρία, μπορείτε να μου φωνάξετε τον
ζωγράφο Μαρτσέλο;
Πρέπει να του μιλήσω. Είναι επείγον.
Πείτε του σιγανά ότι τον περιμένει η Μιμί.

Ενωμοτάρχης
Τι έχεις στο πανέρι;

Φύλακας
Τίποτα!

Un Doganiere
Vengo!

Voci interne
Chi nel ber trovo il piacer nel suo bicchier,
ah! d'una bocca nell'ardor, trovo l'amor!

Musetta
Ah! Se nel bicchiere sta il piacer, in giovin bocca sta l'amor!

Voci interne dal Taverna
Tralleralle, tralleralle...
Eva e Noe!

Lattivendole
Hoppla! Hoppla!

Doganiere
Son gia le lattivendole!

(Egli apre il cancello. Una fila di carretti con contadini entra assieme alle lattivendole.)

Carrettieri
Hoppla!

Lattivendole
Hoppla!
Buon giorno! Buon giorno! Buon giorno!

Contadine
Burro e cacio!
Pólli ed uova!
Voi da che parte andate? A San Michele!
Ci troverem piu tardi? A mezzodi!

Mimi *(avvicinandosi e rivolgendosi al sergente)*
Sa dirmi, scusi, qual'e l'osteria...
dove un pittor lavora?

Sergente
Eccola.

Mimi
Grazie.
O buona donna, mi fate il favore
di cercarmi il pittore Marcello?
Ho da parlargli. Ho tanta fretta.
Ditegli, piano, che Mimi lo aspetta.

Sergente
Ehi, quel panier!

Doganiere
Vuoto!

Ενωμοτάρχης
Πέρα!

Μαρτσέλο (βγαίνοντας από την ταβέρνα)
Μιμί!

Μιμί
Ήλιζα να σε βρω εδώ.

Μαρτσέλο
Εδώ και ένα μήνα ζούμε σ' αυτή την ταβέρνα.
Η Μουζέτα δίνει μαθήματα τραγουδιού στους θαμώνες...
κι εγώ ζωγραφίζω στρατιώτες στην πρόσοψη.
Κάνει κρύο, μπες μέσα.

Μιμί
Μέσα είναι ο Ροντόλφο;

Μαρτσέλο
Ναι.

Μιμί
Δεν μπορώ να μπω!

Μαρτσέλο
Γιατί;

Μιμί
Καλέ μου Μαρτσέλο, βοήθησέ με!

Μαρτσέλο
Τι συνέβη;

Μιμί
Ο Ροντόλφο μ' αγαπάει,
αλλά φεύγει μακριά μου, τον τρώει η ζήλια.
Ένα νεύμα, ένα χαμόγελο, ένα λουλούδι τον γεμίζουν υποψίες.
Τότε εκνευρίζεται, θυμώνει.
Παριστάνω ότι κοιμάμαι...
και τον νιώθω να με κοιτά λες και θέλει να δει τα όνειρά μου.
Συνέχεια μου φωνάζει: "Δεν κάνεις για μένα, βρες κάναν άλλον!"
"Δεν κάνεις για μένα!"
Αλίμονο!
Μιλά η σύγχυση μέσα του...
Αλλά τι να του πω, Μαρτσέλο;

Μαρτσέλο
Όταν δυο άνθρωποι είναι έτσι, δεν πρέπει να μένουν μαζί.

Μιμί
Καλά λες. Δεν γίνεται να μείνουμε μαζί, πρέπει να χωρίσουμε.
Βοήθησέ μας!

Μαρτσέλο
Το φλερτ ενώνει εμένα και τη Μουζέτα, ο έρωτάς μας είναι
εύθυμος.

Sergente
Passi!

Marcello (uscendo dalla taverna)
Mimi!

Mimi
Speravo di trovarti qui.

Marcello
E ver. Siam qui da un mese di quell'oste alle spese.
Musetta insegna il canto ai passeggeri;
Io pingo quell'guerrieri sulla facciata.
E freddo. Entrate.

Mimi
C'e Rodolfo?

Marcello
Si.

Mimi
Non posso entrar.

Marcello
Perche?

Mimi
O buon Marcello, aiuto!

Marcello
Cos'e avvenuto?

Mimi
Rodolfo m'ama.
Rodolfo m'ama
ma fugge e si strugge per gelosia.
Un passo, un detto, un vezzo, un fior lo mettono in sospetto...
Onde corrucchi ed ire. Talor la notte fingo di dormire
e in me lo sento fiso spiarmi i sogni in viso.
Mi grida ad ogni istante: "Non fai per me, prenditi un altro
amante".
"Non fai per me" Ahime!
In lui parla il rovello; lo so, ma che rispondergli,
Marcello?

Marcello
Quando s'e come voi non si vive in compagnia.

Mimi
Dite bene. Lasciarci conviene. Aiutateci
aiutateci voi;

Marcello
Son lieve a Musetta ed ella e lieve a me,
perche ci amiamo in allegria.

Τα τραγούδια και το γέλιο
είναι τ' άνθη του έρωτά μας!

Μιμί
Μάταια προσπαθήσαμε.
Κάνε εσύ ό,τι μπορείς.

Μαρτσέλο
Εντάξει. Θα τον ξυπνήσω.

Μιμί
Κοιμάται;

Μαρτσέλο
Ήρθε μια ώρα πριν το ξημέρωμα και αποκοιμήθηκε σ' έναν πάγκο.
Τον βλέπεις;
Τι βήχας!

Μιμί
Από χτες πονάω ολόκληρη.
Χτες το βράδυ, πριν φύγει, μου είπε "Όλα τελειώσαν!"
Έφυγα απ' το σπίτι και ήρθα να σας βρω.

Μαρτσέλο
Ευπνάει... σηκώνεται... Με ψάχνει.
Έρχεται.

Μιμί
Να μη με δει!

Μαρτσέλο
Πρέπει να γυρίσεις σπίτι, Μιμί. Μην κάνεις σκηνές εδώ.

(Η Μιμί κρύβεται, ενώ ο Μαρτσέλο πάει κοντά στον Ροντόλφο.)

Ροντόλφο
Μαρτσέλο, επιτέλους! Εδώ κανείς δεν μας ακούει.
Θέλω να χωρίσω απ' τη Μιμί.

Μαρτσέλο
Τόσο επιπόλαιος είσαι;

Ροντόλφο
Κάποτε πίστεψα ότι η καρδιά μου είχε πεθάνει.
Αλλά η λάμψη από εκείνα τα γαλάζια μάτια την
ξαναζωντάνεψαν.
Τώρα όμως, την τυραννάει η ανία.

Μαρτσέλο
Και θες να της ξανακάνεις κηδεία;

Ροντόλφο
Για πάντα!

Μαρτσέλο
Άλλαξε τροπάρι!

Canti e risa, ecco il fiord'invariabile amor!

Mimi
Noi s'e provato piu volte, ma invano.
Fate voi per il meglio.

Marcello
Sta ben! Ora lo sveglio.

Mimi
Dorme?

Marcello
E piombato qui un'ora avanti l'alba; s'assopi sopra una panca.
Guardate?
Che tosse!

Mimi
Da ieri ho l'ossa rotte.
Fuggi da me stanotte dicendomi: E finita.
A giorno sono uscita e me ne venni a questa volta.

Marcello
Si desta... s'alza, mi cerca...
viene.

Mimi
Ch'ei non mi veda!

Marcello
Or rincasate...Mimi... per carita, non fate scene qua!

(Mimi si nasconde, mentre Marcello va ad incontrare Rodolfo.)

Rodolfo
Marcello. Finalmente! Qui niun ci sente.
Io voglio separarmi da Mimi.

Marcello
Sei volubil cosi?

Rodolfo
Gia un'altra volta credetti morto il mio cor,
ma di quegli occhi azzurri allo splendor esso e risorto.
Ora il tedio l'assale.

Marcello
E gli vuoi rinnovare il funerale?

Rodolfo
Per sempre!

Marcello
Cambia metro.

Μόνο η θλιμμένη αγάπη φέρνει δάκρυα.
Αν η αγάπη δεν γελά και δεν σπιθίζει, τότε είναι αδύναμη και
πνιχτή.
Ζηλεύεις.

Ροντόλφο
Λίγο.

Μαρτσέλο
Θερμοκέφαλος, δύσθυμος, προκατειλημμένος, βαρετός και
πεισματάρης.

Μιμί
Τώρα τον θυμώνει. Αχ, δυστυχία μου!

Ροντόλφο
Η Μιμί είναι φιλάρεσκη, φλερτάρει με όλους.
Ένας δανδής υποκόμης της κάνει τα γλυκά μάτια
κι αυτή σηκώνει τις φούστες της
και δείχνει τους αστραγάλους.

Μαρτσέλο
Χρειάζεται να το πω; Δεν πιστεύω ότι λες αλήθεια.

Ροντόλφο
Εντάξει, δεν λέω.
Μάταια προσπαθώ να κρύψω το βάσανό μου.
Η Μιμί είναι το παν για μένα, αλλά φοβάμαι.
Η Μιμί είναι πολύ άρρωστη.
Κάθε μέρα χειροτερεύει.
Η καημενούλα είναι καταδικασμένη!

Μαρτσέλο
Η Μιμί;

Μιμί
Τι εννοεί;

Ροντόλφο
Ένας τρομερός βήχας συγκλονίζει τα στήθη της...
και τα βουλιαγμένα της μάγουλα πλημμυρίζουν από αίμα.

Μαρτσέλο
Καημένη Μιμί!

Μιμί
Αλίμονο, πεθαίνω!

Ροντόλφο
Η κάμαρά μου είναι μια υγρή τρύπα, η φωτιά σβησμένη.
Η τραμουντάνα μπαίνει και στριφογυρνά στο δωμάτιο.
Η Μιμί τραγουδά και γελά και εγώ πνίγομαι απ' τις τήψεις.
Εγώ είμαι η αιτία της μοιραίας αρρώστιας που τη σκοτώνει!

Dei pazzi e l'amor tetro che lacrime distilla.
Se non ride e sfavilla l'amore
e fiacco e roco.
Tu sei geloso.

Rodolfo
Un poco.

Marcello
Collerico, lunatico, imbevuto di pregiudizi, noioso,
cocciuto!

Mimi
Or lo fa incollerir! Me poveretta!

Rodolfo
Mimi e una civetta che frascheggia con tutti.
Un moscardino di Viscontino le fa l'occhio di triglia.
Ella sgonnella e scopre la caviglia con un far promettente e lus-
inghier.

Marcello
Lo devo dir? Non mi sembri sincer.

Rodolfo
Ebbene no, non lo son.
Invan, invan nascondo la mia vera tortura.
Amo Mimi sopra ogni cosa al mondo, io l'amo, ma ho paura, ma
ho paura!
Mimi e tanto malata!
Ogni di piu declina. La povera piccina e condannata!

Marcello
Mimi?

Mimi
Che vuol dire?

Rodolfo
Una terribil tosse l'esil petto le scuote
e gia le smunte gote di sangue ha rosse...

Marcello
Povera Mimi!

Mimi
Ahime, morire!

Rodolfo
La mia stanza e una tana squallida... il
fuoco spento.
V'entra e l'aggira il vento di tramontana.
Essa canta e sorride e il rimorso m'assale.
Me, cagion del fatale mal che l'uccide!

Μαρτσέλο

Τι θα κάνεις, λοιπόν;

Μιμί

Αχ, ζωή μου!

Ροντόλφο

Η Μιμί είν' ένα άνθος της σέρας. Η φτώχεια τη μαραΐνει.
Ο έρωτας δεν αρκεί για να την κρατήσει στη ζωή.

Μαρτσέλο

Τι κρίμα! Η δύστηχη! Καημένη Μιμί!

Μιμί

Αλίμονο! Όλα τέλειωσαν! Αχ, ζωή μου! Αλίμονο, πεθαίνω!

Ροντόλφο (ακούγοντας τους λυγμούς της Μιμί)

Εσύ εδώ; Με άκουσες; Μ' άκουσες, λοιπόν;

Μαρτσέλο

Ωστε άκουγε;

Ροντόλφο

Μην ανησυχείς, με το τίποτα φοβάμαι. Έλα μέσα, στη ζέστη.

Μιμί

Όχι, είναι ασφυκτικά, πνίγομαι.

Ροντόλφο

Αχ, Μιμί!

(Σφίγγει τη Μιμί στην αγκαλιά του).

Μαρτσέλο

Η Μουζέτα γελάει; Με ποιον;
Αχ, την επιπόλαιη! Θα της δείξω εγώ!

Μιμί

Αντίο. Τι;

Ροντόλφο

Τι; Φεύγεις;

Μιμί

Βγήκα χαρούμενη στο κάλεσμα του έρωτά σου...
μα τώρα επιστρέφω μόνη στην φωλιά μου.
Ξαναγυρνώ να φτιάξω μεταξωτά λουλούδια.
Αντίο, χωρίς καμιά κακία.

Άκουσέ με! Μάζεψε τα λίγα πράγματά μου
που άφησα σκόρπια.

Στο συρτάρι μου, είναι ένα χρυσό
βραχιολάκι και το βιβλίο των προσευχών
μου.

Τύλιξέ τα όλα σε μια ποδιά και θα
στείλω τον θυρωρό.

Κάτω απ' το μαξιλάρι μου, είναι το ροζ

Marcello

Che far dunque?

Mimi

O mia vita!

Rodolfo

Mimi di serra e fiore. Poverta l'ha sfiorita;
per richiamarla in vita non basta amore!

Marcello

Oh, qual pieta! Poveretta ! Povera Mimi!

Mimi

Ahime! E finita O mia vita! E finita! Ahime, morir!

Rodolfo (sentendo Mimi che sinhgiozza)

Che? Mimi! Tu qui? M'hai sentito?

Marcello

Ella dunque ascoltava?

Rodolfo

Facile alla paura per nulla io m'arrovello. Vien la nel tepor!

Mimi

No, quel tanfo mi soffoca!

Rodolfo

Ah, Mimi!

(Stringe Mimi fra le sue braccia.)

Marcello

E Musetta che ride? Con chi ride?
Ah, la civetta! Imparerai.

Mimi

Addio.

Rodolfo

Che! Vai?

Mimi

Donde lieta uscì al tuo grido d'amore,
torna sola Mimi al solitario nido.
Ritorna un'altra volta a intesser finti fior.
Addio, senza rancor.
Ascolta, ascolta. Le poche robe aduna che lasciai sparse.
Nel mio cassetto stan chiusi quel cerchietto
d'or e il libro di preghiere.
Involgi tutto quanto in un grembiale e manderò il portiere...
Bada, sotto il guanciaie c'è la cuffietta rosa.
Se vuoi, serbarla a ricordo d'amor!...
Addio,
addio, senza rancor.

μπονέ.

Αν θες, κράτα το για ενθύμιο του έρωτά μας.

Αντίο...

Αντίο, χωρίς καμιά κακία.

Ροντόλφο

Δηλαδή, όλα τελείωσαν;

Πρέπει να φύγεις, μικρή μου;

Αντίο, όνειρο του έρωτά μας!

Μιμί

Αντίο, γλυκό πρωινό ξύπνημα!

Ροντόλφο

Αντίο, ζωή σαν όνειρο!

Μιμί

Αντίο, καβγαδάκια και ζήλιες...

Ροντόλφο

Που μ' ένα σου χαμόγελο γίνονταν καπνός!

Μιμί

Αντίο, υποψίες...

Ροντόλφο

Φιλιά!

Μιμί

Κακίες τσουχτερές!

Ροντόλφο

Που εγώ σαν ποιητής, τις ρίμαρα με αγκαλιές!

Μιμί

Είναι θάνατος να μένουμε μόνοι τον χειμώνα.

Ροντόλφο

Μόνοι! Είναι θάνατος!

Μιμί

Μόνοι!

Μιμί, Ροντόλφο

Την άνοιξη, έχουμε τον ήλιο για παρέα.

Mimi

Τον ήλιο για παρέα !

Μαρτσέλο

Τι έλεγες σ' εκείνον τον κύριο
κοντά στο τζάκι;

Μουζέτα

Μα τι λες;

Rodolfo

Dunque e proprio finita!

Te ne vai, te ne vai, la mia piccina?!

Addio, sogni d'amor!...

Mimi

Addio, dolce svegliare alla mattina!

Rodolfo

Addio, sognante vita...

Mimi

Addio, rabbuffi e gelosie!

Rodolfo

...che un tuo sorriso acqueta!

Mimi

Addio, sospetti!...

Rodolfo

...baci...

Mimi

Pungenti amarezze!

Rodolfo

Ch'io da vero poeta rimavo con carezze!

Mimi

Soli d'inverno e cosa da morire!

Rodolfo

Soli! e cosa da morire!

Mimi

Soli!

Mimi e Rodolfo

Mentre a primavera c'e compagno il sol!

Mimi

C'e compagno il sol!

Marcello

Che facevi, che dicevi presso al fuoco a
quel signore?

Musetta

Che vuoi dir?

Μιμί
Κανείς δεν είναι μόνος τον Απρίλη.

Μαρτσέλο
Άλλαξες χρώμα μόλις ήρθα!

(Από αυτό το σημείο και πέρα, η Μιμί και ο Ροντόλφο συνεχίζουν τα νοσταλγικά ερωτόλογά τους, ενώ η Μουζέτα και ο Μαρτσέλο τσακώνονται άγρια).

Μουζέτα
Με ρώτησε: "Μαντμαζέλ, σας αρέσει ο χορός;"

Ροντόλφο
Μιλάς με τα ρόδα και τα κρίνα!

Μαρτσέλο
Επιπόλαιη, άμυαλη, κοκέτα!

Μουζέτα
Και είπε κοκκινίζοντας: "Θα χόρευα μερόνυχτα..."

Μιμί
Τα πουλιά κελαϊδούν στις φωλιές τους.

Μαρτσέλο
Έχει άτιμους σκοπούς!

Μουζέτα
Θέλω απόλυτη ελευθερία!

Μαρτσέλο
Θα σε κανονίσω εγώ!

Μιμί, Ροντόλφο
Όταν ανθίζουν τα λουλούδια, ο ήλιος είναι η παρέα μας!

Μαρτσέλο
Δεν θέλω να μου στολίσεις το κούτελο!

Μουζέτα
Δεν μ' αρέσουν οι εραστές
που παριστάνουν τους συζύγους!

Μιμί, Ροντόλφο
Το κελάρυσμα των πηγών στη βραδινή αύρα...
γιατρεύει τ' ανθρώπινα βάσανα.

Μαρτσέλο
Σας χαιρετώ!

Μιμί, Ροντόλφο
Θέλεις να περιμένουμε την άνοιξη;

Μουζέτα
Μπογιατζή!

Mimi
Niuno e solo l'april.

Marcello
Al mio venire hai mutato colore!

(Da ora in poi, Mimi e Rodolfo continuano le loro nostalgiche pene d'amore, mentre Musetta e Marcello litigano aspramente.)

Musetta
Quel signore mi diceva: "Ama il ballo, signorina?"...

Rodolfo
Si parla coi gigli e le rose.

Marcello
Vana, frivola, civetta!

Musetta
...Arrossendo rispondeva: Ballerei sera e mattina.

Mimi
Esce dai nidi un cinguettio gentile...

Marcello
Quel discorso asconde mire disoneste.

Musetta
Voglio piena liberta!

Marcello
Io t'acconcio per le feste...

Mimi e Rodolfo
Al fiorir di primavera c'e compagno il sol!

Marcello
Bada, sotto il mio cappello non ci stan certi ornamenti...

Musetta
Io detesto quegli amanti
che la fanno da mariti...

Mimi and Rodolfo
Chiacchieran le fontane la brezza della sera
balsami stende sulle doglie umane.

Marcello
Vi saluto.

Mimi e Rodolfo
Vuoi che spettiam la primavera ancor?

Musetta
Pittore da bottega!

Μαρτσέλο
Οχιά!

Μουζέτα
Βάθρακα!

Μαρτσέλο
Στρίγκλα!

Μιμί
Είμαι παντοτινά δική σου.

Μιμί, Ροντόλφο
Θα χωρίσουμε όταν έρθει πάλι η εποχή των λουλουδιών.

Μιμί
Μακάρι να κρατήσει για πάντα ο χειμώνας!

Μιμί, Ροντόλφο
Θα χωρίσουμε όταν έρθει πάλι η εποχή των λουλουδιών.

ΠΡΑΞΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

(Η σοφίτα της πρώτης πράξης. Ο Μαρτσέλο και ο Ροντόλφο παριστάνουν ότι δουλεύουν, ενώ το μόνο που κάνουν είναι να κουβεντιάζουν).

Μαρτσέλο
Σε ένα κουπέ;

Ροντόλφο
Με συνοδό και λιβρέα.
Με χαιρέτησε γελώντας.
"Μουζέτα", της είπα, "τι κάνει η καρδιά σου;"
"Δεν χτυπά ή δεν τη νιώθω κάτω από τόσα βελούδα", μου είπε.

Μαρτσέλο
Χάρηκα που το έμαθα. Στ' αλήθεια!

Ροντόλφο
Φύγε από δω, Ιησουίτη! Ενώ υποφέρεις, γελάς!

Μαρτσέλο
Δεν χτυπά; Ωραία!
Εγώ είδα τη...

Ροντόλφο
Τη Μουζέτα;

Μαρτσέλο
Τη Μιμί!

Ροντόλφο
Την είδες; Αλήθεια;

Marcello
Vipera!

Musetta
Rospo!

Marcello
Strega!

Mimi
Sempre tua per la vita...

Mimi, Rodolfo
Ci lasceremo alla stagion dei fior...

Mimi
Vorrei che eterno durasse il verno!

Mimi e Rodolfo
Ci lascerem alla stagion dei fior!

ATTO QUARTO

La soffita come nel atto primo. Marcello e Rodolfo stanno fingendo di lavorare, mentre invece non fanno che chiacchierare.)

Marcello
In un coupe;?

Rodolfo
Con pariglia e livree. Mi saluto ridendo.
"To', Musetta!" Le dissi: e il cuor? -
"Non batte o non lo sento grazie
al velluto che il copre."

Marcello
Ci ho gusto davvero...

Rodolfo
Loiola, va! Ti rodi e ridi.

Marcello
...Non batte? Bene!
Io pur vidi...

Rodolfo
Musetta?

Marcello
Mimi.

Rodolfo
L'hai vista? Oh, guarda?

Μαρτσέλο

Σε μια άμαξα ντυμένη σαν βασίλισσα,

Ροντόλφο

Ζήτω! Χαίρομαι πολύ.

Μαρτσέλο

Τον ψεύτη, καίγεται από έρωτα.

Ροντόλφο

Ας δουλέψουμε!

Μαρτσέλο

Ας δουλέψουμε!

Ροντόλφο (πετώντας πέρα την πένα του)

Τι φριχτή πένα!

Μαρτσέλο (πετώντας πέρα το πινέλο του)

Τι φριχτό πινέλο!

Ροντόλφο

Μιμί, δεν θα ξανάρθεις ποτέ! Αχ, όμορφες μέρες...
Χεράκια μικρά, μαλλιά μυρωμένα...

Μαρτσέλο

Δεν ξέρω πώς το πινέλο μου δουλεύει...

Ροντόλφο

Χιονάτος λαιμός...

Μαρτσέλο

...και βάζει χρώματα παρά τη θέλησή μου.

Ροντόλφο

Μιμί, πόσο σύντομα ήταν τα νιάτα μου!

Μαρτσέλο

Μπορεί να πάω να ζωγραφίσω ουρανούς, τοπία, την άνοιξη ή το χειμώνα...

μα ζωγραφίζω δυο μαύρα μάτια...

και χείλη προκλητικά...

και προβάλλει πάλι το πρόσωπο της Μουζέτα!

Ροντόλφο

Μικρό μπονέ, που
σε άφησε φεύγοντας...

Μαρτσέλο

Προβάλλει η χάρη και τα τερτίπια της!

Ροντόλφο

Εσύ ξέρεις την ευτυχία μας, έλα στην
καρδιά μου!

Marcello

Era in carrozza vestita come una regina.

Rodolfo

Evviva! Ne son contento.

Marcello

Bugiardo, si strugge d'amor

Rodolfo

Lavoriam.

Marcello

Lavoriam.

Rodolfo (gettando la penna)

Che penna infame!

Marcello (gettando il pennello)

Che infame pennello!

Rodolfo

O Mimi tu piu non torni. O giorni belli,
piccole mani, odorosi capelli...

Marcello

Io non so come sia che il mio pannel lavori.

Rodolfo

...collo di neve!

Marcello

ed impasti colori contro la voglia mia...

Rodolfo

Ah! Mimi, mia breve gioventu!

Marcello

...Se pingere mi piace o cieli o terre o inverni o primavera,
egli mi traccia due pupille nere
e una bocca procace,
e n'esce di Musetta e il viso ancor...

Rodolfo

E tu, cuffietta lieve, che sotto
il guancial partendo ascose,

Marcello

...E n'esce di Musetta il viso tutto vezzi e tutto frode.

Rodolfo

tutta sai la nostra felicità,
vien sul mio cuor!

Μαρτσέλο

Εκείνη ζει τη ζωή της, μα η καρδιά μου...

Ροντόλφο

Η καρδιά μου πέθανε αφ' ότου πέθανε η αγάπη μας.

Μαρτσέλο

Η καρδιά μου την καλεί.

Ροντόλφο

Τι ώρα είναι;

Μαρτσέλο

Ωρα να φάμε το χτεσινό γεύμα.

Ροντόλφο

Κι ο Σονάρ δεν γύρισε ακόμα!

(Μπαίνουν ο Σονάρ και ο Κολίνε, ο πρώτος με τέσσερα καρβέλια, ο δεύτερος με μια χάρτινη σακούλα).

Σονάρ

Να 'μαστε!

Ροντόλφο

Το λοιπόν;

Μαρτσέλο

Το λοιπόν; Ψωμί;

Κολίνε

Και ένα έδεσμα αντάξιο του Δημοσθένη: μια ρέγκα!

Σονάρ

Παστή!

Κολίνε

Το γεύμα σερβιρίστηκε!

Μαρτσέλο

Είναι το κέρας της Αμάλθειας!

Σονάρ

Ας βάλουμε την σαμπάνια στον πάγο!

Ροντόλφο

Τι θα πάρετε, άρχοντά μου; Σολομό ή πέστροφα;

Μαρτσέλο

Κύριε δουξ, μια γλώσσα παπαγάλου;

Σονάρ

Ευχαριστώ, δεν αντέχω άλλο.

Απόψε θα πάω στον χορό.

Marcello

Musetta intanto gode e il mio cuor vil la chiama

Rodolfo

Sul mio cuor morto, poich'e morto amor.

Marcello

e aspetta il vil mio cuor...

Rodolfo

Che ora sia?

Marcello

L'ora del pranzo di ieri.

Rodolfo

E Schaunard non torna?

(Entrano Schaunard e Colline; il primo porta quattro pagnotte e l'altro un cartocchio.)

Schaunard

Eccoci.

Rodolfo

Ebben?

Marcello

Ebben? Del pan?

Colline

E un piatto degno di Demostene: un' aringa...

Schaunard

... salata.

Colline

Il pranzo e in tavola.

Marcello

Questa e cuccagna da Berlingaccio.

Schaunard

Or lo sciampagna mettiamo in ghiaccio.

Rodolfo

Scelga, o barone; trota o salmone?

Marcello

Duca, una lingua di pappagallo?

Schaunard

Grazie, m'impingua.

Stasera ho un ballo.

Ροντόλφο
Χορτάσατε κιόλας;

Κολίνε
Βιάζομαι. Με περιμένει ο βασιλεύς.

Μαρτσέλο
Κάποια συνωμοσία;

Ροντόλφο
Ένα μυστήριο;

Μαρτσέλο
Ένα μυστήριο;

(Ο Κολίνε περπατάει κορδωμένος με ύφος περισπούδαστο).

Κολίνε
Ο βασιλεύς θα με ονομάσει υπουργό.

Ροντόλφο, Σονάρ, Μαρτσέλο
Υπέροχα!

Κολίνε
Ωστόσο, θα δω... τον Γκιζό!

Σονάρ
Πέρασέ μου τον κάλυκα!

Μαρτσέλο
Πιες εσύ, εγώ το παράκανα!

Σονάρ
Ας μου επιτραπεί...

Ροντόλφο, Κολίνε
Αρκετά!

Μαρτσέλο
Αργοκίνητε!

Κολίνε
Τι αφέγημα!

Μαρτσέλο
Κούνα τα πόδια σου!

Κολίνε
Δώσε την κούπα!

Σονάρ
Με συνεπήρε ο οίστρος του τραγουδιού!

Οι άλλοι
Όχι!

Rodolfo
Gia sazio?

Colline
Ho fretta. Il Re m'aspetta!

Marcello
C'e qualche trama?

Rodolfo
Qualche mister?

Marcello
Qualche mister?

(Colline passeggia pavoneggiandosi con aria di grande importanza.)

Colline
Il Re mi chiama al Minister.

Rodolfo, Schaunard e Marcello
Bene!

Colline
Pero... vedro... Guizot!

Schaunard
Porgimi il nappo!

Marcello
Si, bevi, io rappo!

Schaunard
Mi sia permesso al nobile consesso...

Rodolfo e Colline
Basta!

Marcello
Fiacco!

Colline
Che decotto!

Marcello
Leva il tacco!

Colline
Dammi il gotto!

Schaunard
...M'ispira irresistibile l'estro della romanza!...

Gli altri
No!

Σονάρ
Τότε κάτι χορευτικό;

Οι άλλοι
Ναι! Ναι!

Σονάρ
Ένας χορός με φωνητική συνοδεία!

Κολίνε
Ας αδειάσει ο χώρος!
Γκαβότα!

Μαρτσέλο
Μινουέτο!

Ροντόλφο
Παβάνα!

Σονάρ
Φαντάνγκο!

Κολίνε
Προτείνω την καντρίλια!

Σονάρ
Διαλέξτε ντάμες!

Κολίνε
Τα κανονίζω εγώ!

Σονάρ
Λα-λα-ρα, λα-λα-ρα, λα-λα-ρα, λα!

Ροντόλφο
Γλυκιά μου δεσποσύνη...

Μαρτσέλο
Αιδώς, κύριε, σας παρακαλώ!

Σονάρ
Λα-λα-ρα, λα-λα-ρα, λα-λα-ρα, λα!

Κολίνε
Μπαλανσέ!

Μαρτσέλο
Λα-λα-ρα, λα-λα-ρα, λα-λα-ρα, λα!

Σονάρ
Πρώτα το ρόντο!

Κολίνε
Όχι, κτήνος!

Schaunard
...Azione coreografica allora?...

Gli altri
Sì! Sì!...

Schaunard
La danza con musica vocale!

Colline
Si sgombrino le sale...
Gavotta.

Marcello
Minuetto!

Rodolfo
Pavanella!

Schaunard
Fandango.

Colline
Propongo la quadriglia.

Rodolfo
Mano alle dame.

Colline
Io detto!

Schaunard
Lallera, lallera, lallera, la!

Rodolfo
Vezzosa damigella...

Marcello
Rispetti la modestia. La prego.

Schaunard
Lallera, lallera, lallera, la!

Colline
Balancez.

Marcello
Lallera, lallera, lallera!

Schaunard
Prima c'è il 'Rondo'.

Colline
No, bestia!!

Σονάρ

Πώς μιλάτε έτσι; Πού είν' οι τρόποι σας;

Κολίνε

Με θίγετε! Βγάλτε το σπαθί σας!

(Ο Κολίνε τρέχει στο τζάκι και αρπάζει τη μασιά, ο Σονάρ πιάνει την παλέτα).

Σονάρ

Έτοιμοι! Για δοκίμασε τούτο!

Θα σου πιω το αίμα!

Κολίνε

Θα σε ξεκοιλιάσω!

Σονάρ

Ετοιμάστε το φορείο!

Κολίνε

Ετοιμάστε το νεκροταφείο!

Ροντόλφο και Μαρτσέλο

Όσο μαλώνουν αυτοί, ας χοροπηδήσουμε ζωηρά στο ριγκοντόν!

(Χορεύουν γύρω από τους δύο μονομάχους που παριστάνουν τους όλο και πιο εξαγριωμένους. Ξαφνικά ανοίγει η πόρτα και μπαίνει η Μουζέτα ταραγμένη).

Μαρτσέλο

Μουζέτα!

Μουζέτα

Η Μιμί έρχεται πίσω μου και δεν είναι καλά.

Ροντόλφο

Πού είναι;

Μουζέτα

Δεν μπορεί ν' ανέβει τα σκαλιά.

(Από την ανοιχτή πόρτα φαίνεται η Μιμί καθισμένη στο πάνω σκαλοπάτι).

Σονάρ

Ας τραβήξουμε πιο κοντά το κρεβάτι.

Ροντόλφο

Εκεί... Φέρτε της κάτι να πει.

Μιμί

Ροντόλφο!

Ροντόλφο

Σώπα τώρα, ξεκουράσου!

Schaunard

Che modi da lacche!

Colline

Se non erro, lei m'oltraggia. Snudi il ferro!

(Colline corre al caminetto e afferra le molle; Schaunard prende le paletta.)

Schaunard

Pronti! Assaggia!

Il tuo sangue io voglio ber.

Colline

Uno di noi qui si sbudella!

Schaunard

Apprestate una barella!

Colline

Apprestate un cimiter!

Rodolfo e Marcello

Mentre incalza la tenzone, gira e balza Rigodone.

(Danzano intorno ai due duellanti chi fingono di essere sempre più inferociti. Improvvisamente se spalanca la porta, ed entra Muse in grande agitazione.)

Marcello

Musetta!

Musetta

C'e Mimi... C'e Mimi che mi segue e che sta male...

Rodolfo

Ov'e?

Musetta

...Nel far le scale piu non si resse.

(Si vede per l'uscio aperto, Mimi seduta sul piu alto gradino de la scala.)

Schaunard

Noi accostiam quel lettuccio.

Rodolfo

La! Da bere.

Mimi

Rodolfo!

Rodolfo

Zitta, riposa.

Μιμί

Ροντόλφο μου! Με θες μαζί σου;

Ροντόλφο

Αγαπημένη μου Μιμί, για πάντα!

Μουζέτα

Άκουσα ότι η Μιμί παράτησε τον υποκόμη και ότι ήταν ετοιμοθάνατη.

Πού να ήταν; Έψαχνα, έψαχνα...

Την είδα στο δρόμο να περπατάει με κόπο.

Μου λέει: "Δεν αντέχω άλλο... Πεθαίνω, το νιώθω..."

"Θέλω να πεθάνω κοντά του. Ίσως να με περιμένει..."

Μαρτσέλο

Σστ!

(Ο Ροντόλφο πείθει τη Μιμί να ξαπλώσει.)

Μιμί

Νιώθω καλύτερα...

Μουζέτα

"Έρχεσαι μαζί μου, Μουζέτα;"

Μιμί

Άσε με να κοιτάξω γύρω μου.

Αχ, τι ωραία που είναι εδώ!

Εδώ ξαναγεννιέται κανείς...

Ροντόλφο

Ουράνια χείλη, ακόμα μου μιλάτε;

Δεν θα μ' αφήσεις πια!

Μουζέτα

Τι έχετε στο σπίτι;

Μαρτσέλο

Τίποτα.

Μουζέτα

Ούτε καφέ; Ούτε κρασί;

Μαρτσέλο

Τίποτα! Αχ, φτώχεια!

Σονάρ

Σε μισή ώρα θα 'ναι νεκρή...

Μιμί

Κρυώνω τόσο πολύ...

Αν είχα ένα μανσόν!

Μα δεν θα ζεσταθούν

ποτέ τα χέρια μου;

Mimi

O mio Rodolfo! Mi vuoi qui con te?

Rodolfo

Ah! mia Mimi, sempre, sempre!

Musetta

Intesi dire che Mimi, fuggita dal Viscontino, era in fin di vita.

Dove stia? Cerca, cerca...

la veggo passar per via trascinandosi a stento.

Mi dice: "Piu non reggo..."

Muoio! lo sento"...

...Voglio morir con lui! Forse m'aspetta...

Marcello

Sst!!

(Rodolfo persuade Mimi a sdraiarsi sul letto.)

Mimi

Mi sento assai meglio...

Musetta

M'accompagni, Musetta?...

Mimi

Lascia ch'io guardi intorno.

Ah, come si sta bene qui!

Si rinasce, ancor sento la vita qui...

Rodolfo

Benedetta bocca, tu ancor mi parli!

No! tu non mi lasci piu!

Musetta

Che ci avete in casa?

Marcello

Nulla!

Musetta

Non caffè? Non vino?

Marcello

Nulla! Ah! miseria!

Schaunard

Fra mezz'ora e morta!

Mimi

Ho tanto freddo!

Se avessi un manicotto!

Queste mie mani riscaldare non si potranno mai?

Ροντόλφο

Βάλ' τα στα δικά μου. Και μη μιλάς. Κουράζεσαι.

Μιμί

Έχω λίγο βήχα. Αλλά είμαι μαθημένη πια...
Γεια σου, Μαρτσέλο, Σονάρ, Κολίνε, γεια σας.
Όλοι εδώ... χαμογελάτε στη Μιμί.

Ροντόλφο

Σώπα, μη μιλάς.

Μιμί

Μιλάω σιγά, μη φοβάσαι.
Μαρτσέλο, ακούστε με: η Μουζέτα είναι καλή κοπέλα.

Μαρτσέλο

Το ξέρω, το ξέρω.

Μουζέτα

Πούλα τα να πάρεις κάνα τονωτικό. Και φέρε γιατρό.

Ροντόλφο

Ξεκουράσου τώρα.

Μιμί

Δεν θα μ' αφήσεις;

Ροντόλφο

Όχι, όχι!

Μουζέτα

Ακουσέ με!
Ίσως να είναι η τελευταία της επιθυμία, της καημενούλας...
Πάω να αγοράσω ένα μανσόν. Έρχομαι μαζί σου.

Μαρτσέλο

Είσαι καλή, Μουζέτα μου.

Κολίνε

Πιστό μου ρούχο, εγώ θα μείνω εδώ...
αλλά εσύ θα ανέβεις τον Γολγοθά του ενεχυροδανειστηρίου.
Δέξου τις ευχαριστίες μου.
Ποτέ δεν έσκυψες μπροστά στους πλούσιους και στους
ισχυρούς.
Μέσα στις βαθιές σου τσέπες, σαν σε σπηλιές,
φιλοξένησες...
φιλόσοφους και ποιητές.
Τώρα που πέρασαν οι ευτυχισμένες μέρες μας,
πρέπει να σου πω...
αντίο, πιστέ μου φίλε.
Αντίο, αντίο!
Σονάρ, ο καθένας με τον τρόπο του... ας
κάνουμε μια πράξη ευσπλαχνίας.
Εγώ... αυτό! Κι εσύ... άφησέ τους
μόνους.

Rodolfo

Qui nelle mie! Taci! Il parlar ti stanca.

Mimi

Ho un po' di tosse! Ci sono avvezza.
Buon giorno, Marcello, Schaunard, Colline... buon giorno.
Tutti qui, tutti qui sorridenti a Mimi.

Rodolfo

Non parlar, non parlar.

Mimi

Parlo piano, non temere.
Marcello, date retta: e assai buona Musetta.

Marcello

Lo so, lo so.

Musetta

A te, vendi, riporta qualche cordial, manda un dottore!...

Rodolfo

Riposa.

Mimi

Tu non mi lasci?

Rodolfo

No! No!

Musetta

Ascolta!
Forse e l'ultima volta che ha espresso un desiderio, poveretta!
Pel manicotto io vo. Con te verro.

Marcello

Sei buona, o mia Musetta.

Colline

Vecchia zimarra, senti, io resto al pian,
tu ascendere il sacro monte or devi.
Le mie grazie ricevi.
Mai non curvasti il logoro dorso ai ricchi ed ai potenti.
Passar nelle tue tasche come in antri tranquilli
filosofi e poeti.
Ora che i giorni lieti fuggir, ti dico:
addio, fedele amico mio.
Addio, addio.
Schaunard, ognuno per diversa via... mettiamo insiem due atti
pieta;
io... questo! E tu... ..lasciali soli la!...

Σονάρ

Φιλόσοφε, έχεις δίκιο!

Ερχομαι!

Μιμί

Εφυγαν; Παρίστανα ότι κοιμόμουν...

γιατί ήθελα να μείνω μόνη μαζί σου.

Έχω πολλά να σου πω...

ή ένα μόνον, αλλά πελώριο σαν τη θάλασσα,

σαν τη θάλασσα βαθύ κι απέραντο.

Είσαι η αγάπη μου και όλη μου η ζωή.

Ροντόλφο

Αχ, Μιμί, όμορφη μου Μιμί!

Μιμί

Είμαι ακόμα όμορφη;

Ροντόλφο

Όμορφη σαν την αυγή.

Μιμί

Ανάποδα το είπες.

Έπρεπε να πεις: όμορφη σαν το ηλιοβασίλεμα.

"Με φωνάζουν Μιμί,

δεν ξέρω το γιατί..."

Ροντόλφο

Το χελιδονάκι ξαναγύρισε στη φωλιά του και κελαηδάει.

Δείχνει στη Μιμί το σκουφάκι που είχε φυλάξει).

Μιμί

Το μπονέ μου...

θυμάσαι την πρώτη φορά που ήρθα εδώ;

Ροντόλφο

Αν τη θυμάμαι!

Μιμί

Είχε σβήσει το φως...

Ροντόλφο

Ήσουν τόσο ταραγμένη! Και μετά, έχασες το κλειδί σου.

Μιμί

Και βάλθηκες να το βρεις ψηλαφητά!

Ροντόλφο

Και ψάξε-ψάξε...

Μιμί

Ζηραίε μου νεαρέ, τώρα μπορώ να σ' το πω...

το είχες βρει πολύ σύντομα.

Schaunard

Filosofo, ragioni!

E ver!... Vo via!

Mimi

Sono andati? Fingevo di dormire

perche volli con te sola restare.

Ho tante cose che ti voglio dire,

o una sola, ma grande come il mare,

come il mare profonda ed infinita...

Sei il mio amore e tutta la mia vita!

Rodolfo

Ah, Mimi, mia bella Mimi!

Mimi

Son bella ancora?

Rodolfo

Bella come un'aurora.

Mimi

Hai sbagliato il raffronto.

Volevi dir: bella come un tramonto.

"Mi chiamano Mimi,

il perche non so..."

Rodolfo

Torno al nido la rondine e cinguetta.

(Mostra a Mimi la cuffietta che egli aveva conservato.)

Mimi

La mia cuffietta... Ah!

Te lo rammenti quando sono entrata la prima volta, la?

Rodolfo

Se lo rammento!

Mimi

Il lume si era spento...

Rodolfo

Eri tanto turbata! Poi smarristi la chiave...

Mimi

E a cercarla a tastoni ti sei messo!...

Rodolfo

...e cerca, cerca...

Mimi

Mio bel signorino, posso ben dirlo adesso:

lei la trovo assai presto...

Ροντόλφο
Βοήθησα τη μοίρα.

Μιμί
Ήταν σκοτεινά και δεν φαινόταν το κοκκίνισμά μου.
"Τι παγωμένο χεράκι... Άσε μου να σ' το ζεστάνω..."
Ήταν σκοτεινά και μου κράτησες το χέρι.

(Την πιάνει κρίση δύσπνοιας και αφήνει το κεφάλι της να γείρει, αποκαμωμένη).

Ροντόλφο
Θεέ μου! Μιμί!

Σονάρ
Τι συμβαίνει;

Μιμί
Τίποτα, καλά είμαι.

Ροντόλφο
Σώπα, για τον Θεό...

Μιμί
Συγγνώμη, θα κάτσω φρόνιμα...

(Μπαίνουν η Μουζέτα και ο Μαρτσέλο, η πρώτη με ένα μανσόν, ο δεύτερος με ένα μπουκαλάκι).

Μουζέτα
Κοιμάται;

Ροντόλφο
Ξεκουράζεται.

Μαρτσέλο
Βρήκα τον γιατρό! Του είπα να βιαστεί.
Να και το τονωτικό.

Μιμί
Ποιος μιλάει;

Μουζέτα
Εγώ, η Μουζέτα.

Μιμί
Τι όμορφο και μαλακό που είναι!
Δεν θα 'ναι πια μελανά τα χέρια μου.
Η ζέστη θα τα ομορφύνει.
(στον Ροντόλφο) Εσύ μου το πήρες;

Μουζέτα
Ναι.

Μιμί
Άμναλε! Σ' ευχαριστώ...

Rodolfo
Aiutavo il destino...

Mimi
Era buio; e il mio rossor non si vedeva...
"Che gelida manina... Se la lasci riscaldar!..."
Era buio e la man tu mi prendevi...

(E presa da un spasimo di soffocazione e lascia ricadere il capo, sfinita.)

Rodolfo
Oh Dio! Mimi!

Schaunard
Che avvien?

Mimi
Nulla, sto bene.

Rodolfo
Zitta, per carita.

Mimi
Si, si, perdona, ora sarò buona.

(Musetta e Marcello ritornano; lei porta un monicotto, e lui una bottiglietta.)

Musetta
Dorme?

Rodolfo
Riposa.

Marcello
Ho veduto il dottore! Verra; gli ho fatto fretta.
Ecco il cordial.

Mimi
Chi parla?

Musetta
Io, Musetta.

Mimi
Oh, come è bello e morbido!
Non piu le mani allividite.
Il tepore le abbellira...
(a Rodolfo) Sei tu che me lo doni?

Musetta
Sì.

Mimi
Tu, spensierato! Grazie.

αλλά θα πρέπει να 'ναι ακριβό.

(Ο Ροντόλφο ξεσπάει σε κλάματα).

Κλαις; Είμαι καλά... Γιατί κλαις έτσι;
Εδώ, αγάπη μου... πάντα μαζί σου...
Τα χέρια μου στη ζέστη...
και να κοιμηθώ...

Ροντόλφο

Τι είπε ο γιατρός;

Μαρτσέλο

Θα έρθει.

Μουζέτα

Παναγιά μου, λυπήσου αυτή την κακομοίρα.

Μην την αφήσεις να πεθάνει.

Πρέπει να βάλουμε κάτι να μην τρεμοσβήνει η φλόγα.

Έτσι...

Ας γιατρευτεί, Παναγιά μου. Εγώ δεν αξίζω συχώρηση...
αλλά η Μιμί είναι ένας άγγελος από τον ουρανό.

Ροντόλφο

Έχω ακόμα ελπίδες. Λες να 'ναι σοβαρό;

Μουζέτα

Δεν νομίζω.

Σονάρ

Μαρτσέλο, ξεψύχησε...

Κολίνε

Πάρτε, Μουζέτα.

(Ο Ροντόλφο, βλέποντας ότι ο ήλιος χτυπά τη Μιμί στο πρόσωπο, παίρνει το σάλι της Μουζέτα και προσπαθεί να το κρεμάσει στο παράθυρο).

Πώς πάει;

Ροντόλφο

Βλέπεις; Ησύχασε.

(βλέποντας το ανήσυχο ύφος των άλλων)

Τι σημαίνουν αυτά τα πηγαινέλα;

Γιατί με κοιτάτε έτσι;

Μαρτσέλο

Κουράγιο!

Ροντόλφο

Μιμί! Μιμί!

ΤΕΛΟΣ

Απόδοση: Έφη Καλλιφατίδου

Ma costera.

(Rodolfo scoppia in piante.)

Piangi? Sto bene... Pianger cosi, perche?

Qui... amor,... sempre con te!

Le mani... al caldo...

e... dormire...

Rodolfo

Che ha detto il medico?

Marcello

Verra.

Musetta

Madonna benedetta, fate la grazia a questa poveretta che non debba morire...

Qui ci vuole un riparo perche la fiamma sventola.

Cosi.

E che possa guarire. Madonna santa, io sono indegna di perdono, mentre invece Mimi e un angelo del cielo.

Rodolfo

Io spero ancora. Vi pare che sia grave?

Musetta

Non credo.

Schaunard

Marcello, e spirata...

Colline

Musetta, a voi!

(Rodolfo, vedend che il sole batte sul viso di Mimi, prende la mantiglia di Musetta e carica di appenderla alla finestra.)

Come va?...

Rodolfo

Vedi?... E tranquilla.

(nota l'aria costernata degli altri)

Che vuol dire quell'andare e venire, quel guardarmi cosi?...

Marcello

Coraggio!

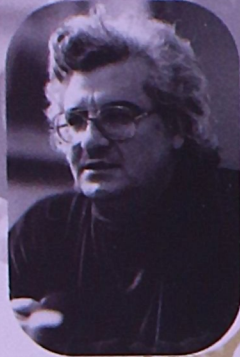
Rodolfo

Mimi... Mimi!...

FINE

Άλκης Μπαλτάς

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε βιολί και ανώτερα θεωρητικά στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης.

Ήταν από τα ιδρυτικά μέλη της "Εβδομάδας νέων καλλιτεχνών" που εξακολουθεί να διοργανώνει η Δ.Ε.Θ ("Διεθνείς Μουσικές Μέρρες").

Το 1970 παρουσιάστηκε το πρώτο του έργο για ορχήστρα από την Κ.Ο.Θ. υπό τη διεύθυνση του δασκάλου του Σόλωνα Μιχαηλίδη. Την ίδια περίοδο έγραψε τη μουσική για αρκετά θεατρικά έργα.

Συνέχισε τις μουσικές του σπουδές στην σύνθεση και διεύθυνση ορχήστρας στην Ανωτάτη Ακαδημία Τεχνών του Βερολίνου.

Από το 1983 έως το 1992 ήταν Καλλιτεχνικός Διευθυντής της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης. Από το 1994 έως το 1997 κατείχε τη θέση του Καλλιτεχνικού Διευθυντή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Κατά την περίοδο 1997-1999 υπήρξε Καλλιτεχνικός Διευθυντής των Μουσικών Συνόλων της Ε.Ρ.Τ. Σήμερα είναι ο Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Φεστιβάλ Πάτμου, του Ωδείου "Μουσικό Κολλέγιο" στη Θεσσαλονίκη και του "Ελληνικού Ωδείου" στην Αθήνα. Παράλληλα διδάσκει στη Σχολή Μουσικολογίας του Τμήματος Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ. και από τον Οκτώβριο του 2004 είναι καλλιτεχνικός διευθυντής της Δημοτικής Ορχήστρας Κέρκυρας

Έργα του (μουσικής δωματίου, χορωδιακά, συμφωνικά, όπερα κ.τ.λ.) έχουν πολλές φορές εκτελεστεί και βραβευτεί τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Έχει διευθύνει επίσης στην Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, Βέλγιο, Τσεχοσλοβακία, Σουηδία, Αυστρία, Γερμανία, Γιουγκοσλαβία, Σοβιετική Ένωση, Ηνωμένες Πολιτείες, Αργεντινή, Αυστραλία, Αγγλία κ.α.

Είναι μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών.

Bruno Berger-Gorski

Ο σκηνοθέτης Bruno Berger-Gorski έχει σπουδάσει θεατρολογία, μουσικολογία και ιστορία της Τέχνης. Μετά τις σπουδές του εργάστηκε στις όπερες της Καρλσρούης των Παρισίων και, επί τέσσερις καλλιτεχνικές περιόδους, στην Κρατική Όπερα της Βιέννης, όπου και ζει. Από το 1993 εργάζεται σε διεθνές επίπεδο ως σκηνοθέτης όπερας. Έχει σκηνοθετήσει σε μεγάλα λυρικά θέατρα της Γερμανίας, της Ισπανίας, της Αυστρίας, της Ελβετίας, της Αργεντινής, της Βραζιλίας, της Κορέας, του Ισραήλ, της Τσεχίας, της Ουγγαρίας, των Η.Π.Α. Το ρεπερτόριό του φθάνει από τον 18ο έως τον 21ο αιώνα. Από την πληθώρα των έργων που έχει σκηνοθετήσει αναφέρονται δειγματοληπτικά τα εξής: *Μαγικός Αυλός*, *Norma*, *Το ελιξήριο του έρωτα*, *Carmen*, *Ιπτάμενος Ολλανδός*, *Tannhauser*, *Lohengrin*, *Aida*, *Cavalleria Rusticana*, *Pagliacci*, *Ο ιππότης με το ρόδο*, *Η αργυρή λίμνη* (Kurt Weill), *Το λευκό ρόδο* (Udo Zimmermann), *Einstein*, *Τα ίχνη του φωτός* (Dirk D' Ase). Μετά την εξαιρετική επιτυχία αυτής της τελευταίας όπερας στην Ulm το 2004, ο σκηνοθέτης προσκλήθηκε να συμμετάσχει στο "Έτος Mozart" της Βιέννης με την πρώτη παγκόσμια παρουσίαση του έργου *Ο Δον Ζουάν εξηνταρίζει* του Dirk D' Ase.

Ως επισκέπτης καθηγητής ο Bruno Berger-Gorski διδάσκει στις Μουσικές Ακαδημίες του Ελσίνκι, της Κοπεγχάγης, του Goteborg και του Detmold καθώς και στο Τμήμα Θεατρολογίας του Πανεπιστημίου του Erlangen.

Daniel Dvorak

Σπούδασε αρχιτεκτονική και σκηνογραφία με καθηγητή τον J. Svoboda στην Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών της Πράγας και συνέχισε στην Ακαδημία Καλών Τεχνών στην Βιέννη με τον L. Egg. Αφού ολοκλήρωσε τις σπουδές του στις Η.Π.Α. εργάστηκε ως ελεύθερος σκηνογράφος από το 1982, ως σκηνογράφος στο Θέατρο Olamouc (1983-84) και στο Bmo (1986-1987). Συνεργάστηκε με το Εθνικό Θέατρο της Πράγας από το 1984 αναλαμβάνοντας την σκηνογραφία για μπαλέτα και όπερες. Επίσης εργάστηκε σε ταινίες, σε τηλεοπτικά προγράμματα και σε μιούζικαλς (*Dracula, The Mission*).

Το 1988 υπήρξε συνιδρυτής της πειραματικής Opera Furore με τον Jiri Nekvasil. 2 χρόνια αργότερα την μετονόμασε σε Opera Mozart. Υπήρξε συμπαραγωγός σε όλες τις παραγωγές της Opera Mozart.

Από τις αρχές του 1990 άρχισε να διευθύνει ένα καλλιτεχνικό πρακτορείο, το MozART στην Πράγα, το οποίο σε συνεργασία με την Opera Mozart οργάνωσε για πρώτη φορά το καλοκαιρινό φεστιβάλ στο Estates Theatre (τελευταία παραγωγή ήταν ο *Don Giovanni* το 1998). Επίσης είναι ιδρυτής ενός συνόλου το οποίο ειδικεύεται στο Παραδοσιακό Τσεχικό Θέατρο Μαριονετών. Διοργανώνει εκθέσεις τόσο στην Τσεχία όσο και στο εξωτερικό. Από τον Ιούλιο του 1998 είναι Διευθυντής στην Κρατική Όπερα της Πράγας.

Florian - George Zamfir

Γεννήθηκε στην Craiova όπου και άρχισε σπουδές βιολιού. Συνέχισε στο Μουσικό Ωδείο του Βουκουρεστίου Ciprian Porumbescu όπου και πήρε το δίπλωμά του το 1978.

Ξεκίνησε την επαγγελματική του σταδιοδρομία διδάσκοντας στο Γυμνάσιο Καλών Τεχνών Marin Sorescu και αργότερα έγινε διευθυντής της Χορωδίας της Φιλαρμονικής Oltenia της Craiova.

Ως ιδρυτής της Χορωδίας Carmina Nova έχει συμμετάσχει σε πολλούς διαγωνισμούς και έχει κερδίσει σημαντικές διακρίσεις όπως το 2ο βραβείο στον Διεθνή Διαγωνισμό Χορωδιών στην πόλη Chisinau στην Μολδαβία το 1995, το 3ο βραβείο στον Διεθνή Διαγωνισμό στην πόλη Cluj κ.α.

Ήταν επίσης ο νικητής του διαγωνισμού "George Simonis" το 1996. Το 1999 άρχισε την συνεργασία του με το Λυρικό Θέατρο Elena Teodorini αρχικά ως διευθυντής χορωδίας και αργότερα ως γενικός διευθυντής του Θεάτρου.

Με την χορωδία του Λυρικού Θεάτρου Elena Teodorini κέρδισε το πρώτο βραβείο στο Διεθνές Φεστιβάλ D. Kiriac. Έχει πραγματοποιήσει εμφανίσεις σε διάφορες πόλεις της Ρουμανίας όπως και στο εξωτερικό (Γαλλία, Ιταλία, Γερμανία, Μολδαβία) και το ρεπερτόριο του περιλαμβάνει έργα όπερας, οπερέτας, φωνητικής-συμφωνικής μουσικής κ.ά. Προσεκλήθει ως μέλος της κριτικής επιτροπής του Διεθνούς Διαγωνισμού Umberto Giordani το 2001 στην πόλη Foggia (Ιταλία).

Παράλληλα συνεχίζει την διδασκαλική του καριέρα. Από το 1992 έως το 2002 ήταν βοηθός καθηγητής στο Μουσικό Πανεπιστήμιο του Βουκουρεστίου και από το 2003 διδάσκει στο Μουσικό Τμήμα του Πανεπιστημίου της Craiova.

Αγγελική Κρίσιλα

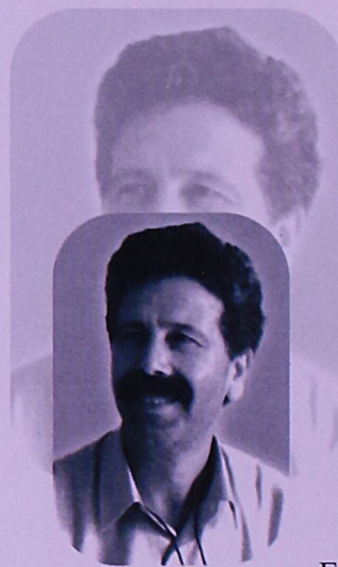
Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε πιάνο και ανώτερα θεωρητικά στο Κρατικό Ωδείο Θεσ/νίκης, διεύθυνση χορωδίας στο Ωδείο "Ηχομορφές" στην Αθήνα, παιδαγωγική της Μουσικής Εκπαίδευσης με ειδικεύση στο πιάνο στην Ανώτατη Κρατική Ακαδημία Μουσικής και Χορευτικής Τέχνης-Plondin, και διεύθυνση χορωδίας στο Πανεπιστήμιο της Σόφιας (μεταπτυχιακή ειδίκευση με υποτροφία του Υ.Π.Ε.Π.Θ.) και στην Ανώτατη Μουσική Ακαδημία Σόφιας (master).

Έχει παρακολουθήσει σεμινάρια και μαθήματα διεύθυνσης χορωδίας στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Μελέτησε τραγούδι με την Μαρίνα Βουλογιάννη και την I.Stinglitch και έχει λάβει μέρος σε σεμινάρια πιάνου, τραγουδιού και θεωρητικών.

Έχει διευθύνει τη χορωδία του Debreceen, τη χορωδία του I.N. Αλεξάντερ Νιέφσκι, τη χορωδία δωματίου και τη συμφωνική ορχήστρα της Μουσικής Ακαδημίας της Σόφιας και έχει συνεργαστεί με την Όπερα Θεσσαλονίκης και την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης. Απέσπασε Α' βραβεία σε πανελλήνιους διαγωνισμούς και αργυρά μετάλλια σε διεθνείς διαγωνισμούς. Έχει λάβει μέρος σε σεμινάρια του Υ.Π.Ε.Π.Θ. και έχει αντιπροσωπεύσει την Ελλάδα σε συναυλίες, ευρωπαϊκά προγράμματα και διεθνείς συναντήσεις.

Έχει ηχογραφήσει 2 CD με τη χορωδία του Μ.Σ.Θ. "Ευ ηχείν" και "By the riverside". Σήμερα διευθύνει τη χορωδία του Μουσικού Σχολείου Θεσσαλονίκης και τη χορωδία του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης.

Γιώργος Ταρκάσης

Γεννήθηκε στον Πολύγυρο Χαλκιδικής.

Είναι απόφοιτος Α.Σ. Ηλεκτρονικών και Δραματικής Σχολής. Από το 1971 εργάζεται στο Κ.Θ.Β.Ε.

Επί εικοσαετίας ήταν υπεύθυνος Τμήματος Φωτισμού. Συνεργάστηκε με όλους σχεδόν τους γνωστούς Έλληνες σκηνοθέτες θεάτρου, καθώς και με αρκετούς ξένους. Φωτιστής πολλών έργων όπερας και μπαλέτου. Συνεργάτης, σύμβουλος θεατρικού φωτισμού σε ομάδες μελέτης για την κατασκευή νέων θεάτρων. Σήμερα συνεχίζει να υπηρετεί στο Κ.Θ.Β.Ε. ως σχεδιαστής φώτων.

Αλεξία Βουλγαρίδου

Ξεκίνησε την μουσική της σταδιοδρομία σπουδάζοντας πιάνο στο Ωδείο της γενέτειρας πόλης της, Καβάλας.

Παράλληλα με τις σπουδές της στην Νομική Σχολή Αθηνών σπούδασε τραγούδι και θεωρητικά στο Εθνικό Ωδείο Αθηνών.

Το 1992 άρχισε μαθήματα με την Δάφνη Ευαγγελάτου στη Μουσική Ακαδημία του Μονάχου, από όπου και αποφοίτησε με διάκριση.

Ήταν μέλος του Studio Όπερας της Κρατικής Όπερας της Βαυαρίας και αργότερα εξέχον μέλος του Εθνικού Θεάτρου του Mannheim.

Με αφορμή την επαναλειτουργία του Prinzregententheater του Μονάχου, ερμήνευσε τον ρόλο της Sophie στον *Ιππότη με το Ρόδο*.

Υπό την διεύθυνση του Sir Collin Davis εμφανίστηκε στο Μόναχο στις όπερες *ο Μαγικός Αυλός* και *οι Γάμοι του Φίγκαρο*.

Ερμήνευσε στο Mannheim πρωταγωνιστικούς ρόλους από διάφορες μεγάλες όπερες.

Έχει πραγματοποιήσει εμφανίσεις στην Όπερα του Kassel, στο Φεστιβάλ του Bregenz, στην Ρώμη, στην Γενεύη, στο Mannheim και έχει επίσης πραγματοποιήσει πολλές εμφανίσεις στην Αθήνα.

Στο ρεπερτόριο της συμπεριλαμβάνονται σημαντικοί πρωταγωνιστικοί ρόλοι της Όπερας όπως της Mimi από την *Bohème*, της Violetta από την *Traviata*, της Liu από την *Turandot* κ.ά.

Έχει ήδη προγραμματίσει μελλοντικές εμφανίσεις στο Darmstadt, στο Mannheim, στο Τορίνο, στο Λουξεμβούργο κ.α.

Αντωνία Καλογήρου

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε πιάνο με τον Max Hallecker. Το 1990, πήρε δίπλωμα μονωδίας με Άριστα παμψηφεί και Α' Βραβείο (Ελληνικό Ωδείο, τάξη Γιολάντας ντι Τάσσο). Την ίδια χρονιά, κέρδισε την υποτροφία ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΛΑΣ και συνέχισε τις σπουδές της στο Βέλγιο (Βασιλική Ακαδημία της Λιέγης) με την Jane Berbie και υπό την επίβλεψη της Jose van Dam, και στην Ιταλία με τον Arrigo Pola. Έχει διακριθεί σε διεθνείς διαγωνισμούς στο εξωτερικό (Άντρια - 1992, Concerto Verdi di Parma - 1993, Tito Schipa - 1998). Το 1997, κέρδισε το Α' Βραβείο στον διαγωνισμό ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΛΑΣ στην κατηγορία Oratorio - Lied.

Σε ηλικία 19 ετών, έκανε την πρώτη της εμφάνιση σαν σολίστ, ερμηνεύοντας τη *Φαντασία* για πιάνο, σολίστ, χορωδία και ορχήστρα του Μπετόβεν.

Το ντεμπούτο της στην όπερα το έκανε τραγουδώντας στο έργο του Purcell, *Διδώ και Αινείας* το ρόλο της Διδούς. Έχει συνεργαστεί με την Εθνική Λυρική Σκηνή, με την Όπερα Δωμάτιου, με την Ορχήστρα των Χρωμάτων και με την Ορχήστρα του Αμερικάνικου Κολλεγίου (Deree). Έχει δώσει ρεσιτάλ στην Ελλάδα και το εξωτερικό (Κύπρο, Βέλγιο, Ελβετία, Νορβηγία).

Έχει ασχοληθεί ιδιαίτερα με το Ορατόριο και έχει ερμηνεύσει τον ριθμό από Καντάτες και άλλα έργα των J. S. Bach, Mozart και άλλων συνθετών.

Σιρανούς Τσαλικιάν

Σπούδασε στο Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης και αποφοίτησε με πτυχίο αρμονίας και δίπλωμα μονωδίας από την τάξη της Βαρβάρας Τσαμπαλή. Ολοκλήρωσε τις σπουδές της παίρνοντας δίπλωμα από την Μουσική Ακαδημία της Βιέννης, όπου μελέτησε με την Ελένη Καρούσο (τραγούδι), την Edith Matis (Lied- Ορατόριο) και τον Kurt Malm (Σχολή Όπερας). Παρακολούθησε σεμινάρια τραγουδιού και ερμηνείας όπερας με την Jessica Cash, τον Nicola Zaccaria και τον Κώστα Πασχάλη.

Ως μόνιμη σολιστ του θεάτρου Dessau (Γερμανία) ερμήνευσε σημαντικούς ρόλους υπό την καθοδήγηση του αρχιμουσικού C. Kalmar και τον σκηνοθέτη J. Felsenstein, και συμμετείχε σε περιοδείες του θεάτρου στην Γερμανία και την Ελβετία. Συνεργάστηκε παράλληλα με την Volksoper της Βιέννης, όπου ερμήνευσε για δύο συνεχείς χρονιές τον ρόλο της Titania (*Όνειρο Καλοκαιρινής Νύχτας*).

Από το 1997 έχει εμφανιστεί στην Εθνική Λυρική Σκηνή και την Όπερα Θεσσαλονίκης ερμηνεύοντας πρωταγωνιστικούς ρόλους σε παραγωγές όπερας. Έχει συμπράξει ως σολιστ με την ορχήστρα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης και την Δημοτική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης και έχει επίσης εμφανιστεί στα πλαίσια του Διεθνούς Φεστιβάλ Θρησκευτικής Μουσικής Πάτμου.

Το ρεπερτόριο της περιλαμβάνει όπερα, Lied, ορατόριο, οπερέτα και μιούζικαλ.

Διδάσκει μονωδία στο Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης.

Andrea Cesare Coronella

Γεννήθηκε στην Νάπολη το 1976 και σπούδασε στην σχολή μονωδίας του Arrigo Pola. Συμπλήρωσε τις σπουδές του παρακολουθώντας σεμινάρια τελειοποίησης στην Accademia Chigiana της Siena με τον Carlo Bergonzi, στο Εργαστήριο Όπερας του "Verdi Festival" στο Teatro Regio της Πάρμας με την Renata Scotto και στο Teatro Lirico Sperimentale του Spoleto με τους Luigi Alva και Renato Bruson.

Διακρίθηκε σε εθνικούς και διεθνείς διαγωνισμούς, όπως ο διαγωνισμός "Belli" του Spoleto (πρώτη θέση) και ο διαγωνισμός "Tito Schipa" του Lecce (δεύτερη θέση) και κέρδισε το βραβείο "Ανερχόμενος τενόρος 2002" της "Λευκής Αίθουσας" του Ελσίνκι της "Εταιρείας Beniamino Gigli".

Αρχισε την επαγγελματική του σταδιοδρομία τον Ιανουάριο του 1997 στο Teatro Comunale της Modena στον ρόλο του Daniele από την όπερα *Betty* του Donizetti υπό την διεύθυνση του Corrado Rovaris.

Εν συνεχεία συμμετείχε μεταξύ άλλων σε παραγωγές του Θεάτρου "La Fenice" της Βενετίας (2003 *Messa di Gloria* του Antonio Buzzolla), του Θεάτρου Donizetti του Bergamo και του Θεάτρου Carlo Felice της Γένουας (*Η κόρη του συντάγματος*), του Θεάτρου "Vincenzo Bellini" της Κατάνης και του Θεάτρου Magnani της Fidenza (*Η υπνοβάτις*), του Teatro Municipal του Caracas (*Don Pasquale*), του Teatro Regio της Πάρμας (*Rigoletto*, *Lucia di Lammermoor*). Τον ρόλο του Rodolfo στην όπερα *La Bohème* τον ερμήνευσε για πρώτη φορά στην Fidenza.

Edgardo Zayas

Κατάγεται από το Puerto Rico. Ξεκίνησε τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο του Puerto Rico και αποφοίτησε από το Ωδείο του Puerto Rico. Μαθήτευσε δίπλα στις Maria Esther Robles, Patricia McCafrey και στην Beverly Johnson στην Juilliard School of Music.

Συνεργάστηκε με την Όπερα του Puerto Rico ερμηνεύοντας πολλούς ρόλους μεταξύ των οποίων τον ρόλο του Berre στους *Παλιάτσους* (δίπλα στον Placido Domingo), του Edmondo στην *Manon Lescaut*, του Don Ottavio στον *Don Giovanni*, του Ferrando στο *Ετσι κάνουν όλες*, του Naraboth στην *Σαλώμη* με τον Placido Domingo και την June Anderson.

Έχει περιοδεύσει με την New York City Opera και έχει συνεργαστεί με την American Tour Opera, την Όπερα του Colorado, την Augusta Opera, την Palm Beach Opera κ.ά. Έχει επίσης εμφανιστεί με την Εθνική Ορχήστρα του Puerto Rico ως σολιστ στα *Carmina Burana*, στο *Requiem* του Mozart, στην *Λειτουργία σε Ντο Ελάσσονα* και στην *9η Συμφωνία* του Beethoven.

Τις τρεις τελευταίες καλλιτεχνικές περιόδους είναι μέλος του Wuerrtalter Buenchen με το οποίο έχει ερμηνεύσει τους ρόλους του Ramiro στην *Σταχτοπούτα*, του Αλφρέντο στην *Νυχτερίδα* και του Werther στην ομότιτλη όπερα.

Ως φιναλίστ του Διαγωνισμού Τραγουδιού Angelica Catalani στην Ιταλία, πραγματοποίησε πολλές συναυλίες στην Ιταλία και την Σικελία. Κέρδισε επίσης το 1990 μία υποτροφία για την Μουσική Ακαδημία της Βιέννης και ήταν φιναλίστ το 1994 στον Διαγωνισμό Τραγουδιού της Metropolitan Opera.

Έχει ήδη προγραμματίσει εμφανίσεις στο Shreveport, στην Γερμανία, στο Puerto Rico και με την Opera De Las Americas.

Adrian Marcan

Γεννήθηκε το 1970 στην Ρουμανία.

Αποφοίτησε το 1988 από το Μουσικό Ινστάσιο S. Toduta στην πόλη Cluj στην περιοχή του βιολοντσέλλου.

Το 1996 πήρε το Δίπλωμα μονωδίας στην Μουσική Ακαδημία G. Dima.

Έχει παρακολουθήσει σεμιναριακά μαθήματα με καθηγητές Ionel Pantea στο Λουξεμβούργο, τον Cornel Stavruc και την Eugenia Moldoveanu.

Το διάστημα 1995 -2000 κατείχε την θέση του καθηγητή μονωδίας στο Μουσικό Πανεπιστήμιο της πόλης Brashov.

Στο ρεπερτόριο του συμπεριλαμβάνονται γνωστοί ρόλοι του δόξου οπερατικού ρεπερτορίου όπως αυτοί του Figaro από το *Κουρέα της Σεβίλλης* του Rossini, του Conte Almaviva από το *Γάμους του Φίγκαρο* του W. A. Mozart, του Belcore από το *Ελιόριο του Έρωτα* του G. Donizetti, του Don Giovanni από την ομοτιτλη όπερα του W. A. Mozart, του Marcello από την *La Bohème* του G. Puccini, του Germont από την *Traviata* του Verdi κ.α.

Έχει πραγματοποιήσει εμφανίσεις στις πόλεις Cluj, Napoca, Constanta και στο Ιάσιο.

Έχει επίσης περιοδεύσει με την Όπερα του Brashov στην Αυστρία, την Γερμανία, την Μεγάλη Βρετανία και την Ισπανία, με την Όπερα του Cluj στην Ολλανδία, με την Όπερα του Ιασιού και με την Φιλαρμονική Ορχήστρα της ίδιας πόλης στην Γερμανία ερμηνεύοντας γνωστούς πρωταγωνιστικούς ρόλους.

Έχει συνεργαστεί με γνωστούς διευθυντές ορχήστρας της Ρουμανίας όπως οι Christian Mandeal, Cornel Groza, Emil Maxim, Ilarion Ionescu Galati, Dorel Munteanu, Corneliu Callistru, Adrian Morar, Alfonso Saura Llacer, Vadim Maxim κ.α.

μονωδοί

Γιάννης Γιαννίσης

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε μονωδία στο Ωδείο Αθηνών απ' όπου και αποφοίτησε το 1989, με Αριστείο και Διάκριση. Το 1990 κέρδισε υποτροφία του ιδρύματος "Μαρία Κάλλας" και συνέχισε τις σπουδές του στην Νέα Υόρκη, με τον Charles Kellis της Juilliard School. Είναι κάτοχος πολλών βραβείων και διακρίσεων διεθνών διαγωνισμών, όπως των "Maria Callas" το 1987, "M.E.F International Competition" το 1991 στη Νέα Υόρκη κ.α

Το ντεμπούτο του έγινε στην Αθήνα το 1987, ερμηνεύοντας στο Ηρώδειο τον ρόλο του Cecil στην όπερα του Donizetti Maria Stuarda. Μετακλήθηκε σε μεγάλα θέατρα όπως στην Metropolitan Opera της Νέας Υόρκης στην Όπερα του San Diego της Αμερικής, στην Όπερα της Σκωτίας, στην Όπερα "La Monnaie" του Βελγίου, στην Όπερα της Φραγκφούρτης και άλλες. Με την Metropolitan Opera της Νέας Υόρκης έχει συνεργαστεί σε πληθώρα παραγωγών, ερμηνεύοντας -μεταξύ άλλων- τους ρόλους του Colline από την όπερα του Puccini *La Bohème*, του Καπουλέτου από την όπερα του Gounod *Romeo et Juliette* με την Ruth Ann Swenson, του Cirillo από την όπερα του Giordano *Fedora* υπό την διεύθυνση του Abbado με τους Mirella Freni και Placido Domingo κ.ά.

Στην Ελλάδα έχει επίσης συνεργαστεί επανειλημμένως με την Εθνική Λυρική Σκηνή. Έχει λάβει μέρος σε πλήθος κοντσέρτων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό όπως στο φεστιβάλ του Spoleto στην Ιταλία όπου ερμήνευσε την *Δημιουργία* του Haydn με την Katia Ricciareli. Η δισκογραφική του δουλειά περιλαμβάνει συνεργασίες με τα μεγαλύτερα ονόματα του χώρου της όπερας όπως των James Levine, Placido Domingo, Luciano Pavarotti, Cheryl Studer, Aprile Mollo, Mirella Freni, James Morris, Juan Pons, κ.ά.

Τάσος Αποστόλου

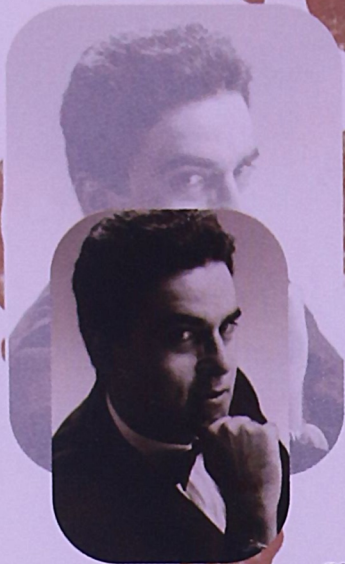
Σπούδασε κλασικό τραγούδι με καθηγητή τον Φ.Βουτσίνο. Με υποτροφία του Ιδρύματος "Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης" τελειοποίησε τις σπουδές του με καθηγητές τους M. L. Cioni και R. Negri στο Μιλάνο της Ιταλίας, όπου κέρδισε το 2ο βραβείο σε διεθνή διαγωνισμό τραγουδιού. Είναι απόφοιτος της Σχολής Δραματικής Τέχνης "Βεάκη". Παρακολούθησε μαθήματα και διαδικασίες παράστασης με τον L. Ronconi στο Piccolo Teatro του Μιλάνου με υποτροφία του Ιδρύματος "Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης".

Ως μονωδός τραγούδησε μεταξύ άλλων σε παραγωγές της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και έχει συνεργαστεί με την Ορχήστρα των Χρωμάτων, την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, την Ορχήστρα του Δήμου Αθηνών, την Όπερα Δωματίου Αθηνών, την Κρατική Ορχήστρα Κύπρου και έχει πραγματοποιήσει εμφανίσεις στο Θέατρο Ηρώδου Αττικού, στους Δελφούς, στο Μιλάνο κ.α.

Έχει συνεργαστεί σε συναυλίες, πρώτες εκτελέσεις έργων και ηχογραφήσεις με σημαντικούς Έλληνες συνθέτες (Μ. Χατζιδάκις, Α. Κουνάδης, Γ. Κουρουπός, Δ. Παπαδημητρίου, Κ. Καραμεσίνη, Σ. Γυφτάκης κ.α.)

Έχει παίξει αρχαίο και σύγχρονο ρεπερτόριο σε θεατρικές παραστάσεις του Εθνικού Θεάτρου, του Θεάτρου Τέχνης, του Θεάτρου "Αμόρε", του Θεάτρου "Λαμπέτη", στην Επίδαυρο, στο Ηρώδειο και αλλού και έχει συνεργαστεί με σκηνοθέτες όπως οι Μ. Βολανάκης, Α. Βουτσινάς, Γ. Λαζάνης, Μ. Κουγιουμτζής, Δ. Μαυρίκιος, Ν. Κοντούρη κ.α. Συμμετείχε σε παραστάσεις του χοροθεάτρου "Ροές" της Σ. Σπυράτου. Έπαιξε για τον κινηματογράφο σε ταινίες των Θ. Αγγελόπουλου, Λ. Ξανθοπούλου, Μ. Ηλιού, Α. Αγγελίδη και σε τηλεοπτικές παραγωγές της ΕΤ1 και ΕΤ2.

Παύλος Μαρόπουλος

Τελείωσε τις σπουδές του στο τραγούδι στο Ελληνικό Ωδείο, στην τάξη της Γιολάντας Ντι Τάσσο. Το 1992 παρακολούθησε Master Class Όπερας με τον Luigi Alva και την Ileana Cotrubas. Πήρε μαθήματα τραγουδιού από τον Τζων Μοδινό.

Από το 1991 ως σολιστ της Εθνικής Λυρικής Σκηνής ερμηνεύει ρόλους από γνωστές όπερες.

Έχει λάβει μέρος σε δύο παγκόσμιες πρεμιέρες Ελληνικής Όπερας στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, την *Μόμο* του Άλκη Μπαλτά και τους *Δραπέτες της Σκακιάρας* του Γιώργου Κουρουπού στην Εθνική Λυρική Σκηνή καθώς και στην πρώτη παρουσίαση στην Αμερική της όπερας του Μίκη Θεοδωράκη *Ηλέκτρα* στο Carnegie Hall της Νέας Υόρκης.

Πρωταγωνίστησε επίσης στα musical *Mary Poppins*, *ο Γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες* στο Εθνικό Θέατρο και στο *Victor-Victoria* στο Θέατρο Ιλίσια- Ντενίση.

Γιώργος Αργυράτος

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αθήνα. Επέκρινε τις μουσικές του σπουδές στο Ελληνικό Ωδείο και συνεχίζει μέχρι σήμερα στο Ελληνικό Ωδείο.

Από 12 ετών ήταν μέλος της βυζαντινής χορωδίας του Δημήτρη Παπαποστόλου, με την οποία και συμμετείχε σε διάφορα φεστιβάλ χορωδίας στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Επίσης, ως σολίστας έχει λάβει μέρος σε διεθνείς διαγωνισμούς με επιτυχία.

Στην Ελλάδα έχει καθηγήτρια την σοπράνο Τζίνα Πούλου ενώ έχει παρακολουθήσει μαθήματα στην Νέα Υόρκη με τον Charles Kellis, καθηγητή της Julliard School.

Στο ρεπερτόριο του περιλαμβάνονται οι όπερες *Tosca*, *Pagliacci*, *Aida*, *La Bohème*, *Το ελιξήριο του έρωτα*, *La Gioconda*, *Rigoletto* και *Eugene Onegin*.

Α' βιολιά

Παπάνας Σίμος
Πετρόπουλος Γεώργιος
Παπαδημήτρης Ενάγγελος
Αρχοντής Κρυστάλλης
Παππά Γκρέτα
Σουέρεφ Μαρία
Λαζαρίδου Χριστίνα
Κακάμπουρας Ευστράτιος
Λάμπας Έκτορας
Γαρυφαλλάς Γιώργος

Β' βιολιά

Τζιαφέρης Αλκέτας
Θεοδωρίδης Θανάσης
Both Isabelle
Μυλαράκη Πόπη
Αδαμόπουλος Ελευθέριος
Κουγιουμτζόγλου Γεώργιος
Σελαμαζίδης Τγκορ
Μιχαηλίδης Μικέλ

Βιόλες

Σειρά Χαρά
Πορίχης Αντώνης
Ποπικά Φελίτσια

Παραλίκα Ειρήνη
Βλάχος Χρήστος
Δελφινόπουλος Δημήτριος

Βιολοντσέλα

Σαΐτης Βασίλειος
Δάβαρης Βίκτωρ
Πολυζωΐδης Δημήτρης
Γρίμπας Χρήστος

Κοντραμπάσα

Χειμαριός Χαράλαμπος
Χατζής Ιωάννης
Παρθενάκη Αγάπη
Κυρίδης Λεωνίδα

Φλάουτα

Δημόπουλος Νικόλαος
Κουκής Νικόλαος
Χατζή Μάλαμα

Όμποε

Καπαξίδης Δημήτριος
Καπαξίδης Νικόλαος
Ραζάκωφ Γιάννης

Κλαρινέτα

Παπαδόπουλος Κοσμάς
Σμιθ-Διαμαντή Πόλα
Σταυρίδης Αλέξανδρος

Φαγκότα

Πολίτης Γιώργος
Πουλιούδη Μαρία

Κόρνα

Ελευθεριάδης Τραιανός
Δεσποτόπουλος Δημήτριος
Φέιζο Παντελής
Ιορδανίδης Εμμανουήλ

Τρομπέτες

Νέτσκας Γρηγόρης
Μπαχαρίδης Νίκος

Σεβαστιάδης Βαγγέλης

Τρομπόνα

Στεφανίδης Φιλήμων
Ντώννες Αθανάσιος
Κόκκορας Γιώργος

Τούμπα

Γεωργιάδης Παύλος

Τύμπανα - Κρουστά

Αφανάσιεφ Βλαντιμίρ
Χουζούρη Βίκυ
Φλορεντίν Νταβίνα
Αγγουριδάκης Ελευθέριος
Διττόπουλος Γιάννης

Άρπα

Γίμα Αικατερίνη

Συμμετέχοντες -μόνιμοι & έκτακτοι- μουσικοί της Κ.Ο. στην συγκεκριμένη παραγωγή

ΧΟΡΗΓΟΣ
ΤΗΣ Κ.Ο.Θ.

GALAXIA
VACATION CLUB

ορχήστρα

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης είναι ένα από τα δύο σημαντικότερα συμφωνικά σχήματα της Ελλάδας. Το ρεπερτόριό της ξεκινά από το μπαρόκ και φθάνει μέχρι τις πρωτοποριακές συνθέσεις του 21ου αιώνα.

Ιδρύθηκε το 1959 από τον Έλληνα μουσουργό Σόλωνα Μιχαηλίδη και κρατικοποιήθηκε το 1969. Πολλοί και σημαντικοί Έλληνες καλλιτέχνες ανέλαβαν τη διευθυντική "σκυτάλη" της: Πρώτος ο ιδρυτής της και στη συνέχεια ο Γεώργιος Θυμής, ο Άλκης Μπαλτάς, ο Κάρολος Τρικολίδης, ο Κοσμάς Γαλιλαίας, ο Κωνσταντίνος Πατσαλίδης, ο Λεωνίδας Καβάκος και ο Μίκης Μιχαηλίδης. Σήμερα η ορχήστρα αριθμεί εκατό περίπου μουσικούς και διευθυντής της είναι ο αρχιμουσικός Μύρων Μιχαηλίδης.

Πέρα από τις τακτικές συμφωνικές συναυλίες της καλύπτει ένα ευρύ φάσμα καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, πραγματοποιώντας τακτικά παραστάσεις όπερας, μπαλέτου, συνοδείας βωβού κινηματογράφου κλπ. Στα πλαίσια της διαμόρφωσης του μελλοντικού φιλόμουσου κοινού εντάσσεται η έντονη δραστηριότητά της με εκπαιδευτικές συναυλίες για παιδιά, νέους και για όλη την οικογένεια.

Βασικός στόχος της ορχήστρας είναι η προβολή της ελληνικής μουσικής παρακαταθήκης, πραγματοποιώντας πολλές πανελλήνιες και παγκόσμιες πρώτες εκτελέσεις. Στα ίδια πλαίσια εντάσσεται και η προώθηση νέων καλλιτεχνών, πολλοί από τους οποίους σήμερα είναι καταξιωμένοι στην ελληνική και διεθνή μουσική σκηνή. Πρωτοπορώντας στον ελληνικό χώρο ηχογραφεί με διεθνούς κύρους δισκογραφικές εταιρείες, όπως η BIS και η NAXOS.

Στον κατάλογο των Ελλήνων και ξένων αρχιμουσικών και σολίστ που έχουν συμπράξει με την Κ.Ο.Θ., συμπεριλαμβάνεται ένας μεγάλος αριθμός διάσημων προσωπικοτήτων: P. Domingo, L. Pavarotti, S. Mintz, A. Khatchaturian, Y. Horenstein, E. Kurtz, Y. Simonov, Οδ. Δημητριάδης, M. Rostropovich, N. Gutman, M. Maisky, Δ. Σγούρος, V. Ashkenazy, P. Badura-Skoda, N. Magalov, L. Kogan, R. Ricci, Α. Καβάκος, V. Tretjakov, V. Spinakov, C. Katsaris, L. Berman, P. Fournier, B.L. Gelber, W. Nelson, C. Mandeal, K. Paskalis, M. Τιρίμο, Θ. Κερκέζος και άλλοι.

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης πραγματοποιεί τις συναυλίες της στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης. Πέρα από τη συχνή και συστηματική παρουσία της σε πόλεις ολόκληρης της Βόρειας Ελλάδας, περιοδεύει σε όλο τον ελλαδικό χώρο, ενώ εμφανίζεται ετησίως στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και συμπράττει στα σημαντικότερα φεστιβάλ τόσο της χώρας όσο και του εξωτερικού (Φεστιβάλ Αθηνών-Ηρώδειο, Δημήτρια, Φιλίππων, Διεθνές Φεστιβάλ "Κύπρια"- Κύπρος, International Festival "Zino Francescatti"- Μασσαλία, Φεστιβάλ Eclectic-Βαλένθια κ.ά.)

ορχήστρα

Σοπράνο

Anuta Carmen
 Petrencu Iolanda
 Duta Maria Mirela
 Gatan Georgeta
 Draniceanu Petronia
 Savu Aimee Agripina
 Lacriceanu Ramona Marusia
 Treanta Adriana Cristina
 Craciunescu Ionela Madalina
 Iota Mihaela Valeria
 Stuparu Gabriela Daniela
 Tuta Anisoara Alina

Άλτο

Tanase Isabelle Arabela
 Man Karin
 Saceanu Victoria
 Gavrilesu Mihaela Dorina
 Mandru Roxana
 Constantin Elena Daniela
 Dina Verginica
 Popescu Dorina
 Predoi Raluca Irina
 Brebenel Maria
 Moldovancraita Oana
 Grigore Georgeta

Τενόροι

Iorga Nelu
 Tudora Mircea Mihail
 Grigoroiu Emilian
 Micu Justinian Ionut
 Baloiu Mircea
 Zehan Doru
 Filip Ion Sandu
 Pop Radu Liviu
 Pandrea Celestin
 Radina Remus Cristian
 Duta Sorinel Catalin
 Tudor Dumitru

Μπάσοι

Capusan Dumitru
 Talinga Cristian
 Zamfir Adrian Iulian
 Vintilescu Mihail Constantin
 Voroneanu Ilie Alexei
 Popescu Dan Ioan
 Constantin Traian Petre
 Saftciu Catalin Florin
 Bonk Iosif Stefan
 Iordache Valentin
 Gosnea Costel Laurentiu

χορωδία

Χορωδία του Λυρικού Θεάτρου Elena Teodorini

Το Λυρικό Θέατρο της Craiova ιδρύθηκε το 1979. Το 2002 με αφορμή το Διεθνές Φεστιβάλ Elena Teodorini πήρε το όνομα της διάσημης λυρικής τραγουδίστριας.

Η χορωδία του Λυρικού Θεάτρου ιδρύθηκε το 1979. Υπό την διεύθυνση γνωστών Ρουμάνων διευθυντών χορωδίας όπως οι Paul Draghici, Alexandru Racu, Constantin Ungureanu, Florian-George Zamfir κ.ά. η χορωδία έχει ερμηνεύσει πάνω από 120 συνολικά έργα στα οποία περιλαμβάνονται όπερες, οπερέτες, συμφωνικά χορωδιακά έργα.

Έχει πραγματοποιήσει συναυλίες και έχει συμμετάσχει σε παραγωγές σε διάφορες χώρες του εξωτερικού όπως στην Ιταλία (παραστάσεις των *La Bohème*, *Nabucco*, *Aida*, *Turandot*), στην Ελβετία (*Χορός Μεταμφισμένων*, *Il Trovatore*, *Carmen*, *Madama Butterfly*), στην Γερμανία (*Turandot*, *Carmen*, *Madama Butterfly*, *Cavalleria Rusticana*), στην Γαλλία, στην Αυστρία και την Ισπανία.

Χορωδία της Φιλαρμονικής Ορχήστρας Oltenia

Ιδρύθηκε το 1953.

Στο ρεπερτόριο της περιλαμβάνονται πάνω από 1000 οπερατικά έργα όλων των ειδών της μουσικής.

Αποτελείται από 60 μουσικούς και ειδικεύεται κυρίως στα χορωδιακά έργα a capella (χωρίς συνοδεία οργάνων) και στα συμφωνικά χορωδιακά έργα (requiem, ορατόρια, καντάτες κ.ά.)

Μερικά από τα έργα τα οποία περιλαμβάνονται στο ρεπερτόριο της είναι το *Χριστουγεννιάτικο Ορατόριο* του Bach, *Οι Εποχές*, η *Μεγάλη Λειτουργία σε Ντο Ελάσσονα* του W. A. Mozart, ο *Μεσσίας* του Haendel, το *Stabat Mater* του Rossini, τα *Carmina Burana* του C. Orff, το *Βυζαντινό Ορατόριο των Χριστουγέννων* του P. Constantinescu κ.ά.

χορωδία

Σοπράνο

Γεωργιάδου Ανδρομάχη
 Ρίσοβ Έλενα
 Στεφανοπούλου Ευαγγελία
 Μπατζώνη Εμμανουέλα
 Βογιατζή Στελλίνα
 Ιακωβίδου Ελευθερία
 Αζούδη Μελίνα
 Θωΐδου Άννα
 Κρυσταλλίδης Νέστορας
 Σιδηρόπουλος Θεόδωρος
 Συκιώτη Μαριάνθη

Άλτο

Σουργκούνης Ανδρέας
 Πασσαλής Ιωάννης
 Καρδαμάκη Αντωνία
 Περκουλίδης Δημήτρης
 Μπακαλάκη Ελένη
 Πιτούλιας Αλέξανδρος
 Παπαδοπούλου Σοφία
 Κίτσιου Νιόβη - Βασιλική
 Ζορμπά Χριστίνα
 Μαυρίδου Άσπα
 Σαμαράς Δήμος

παιδική χορωδία

Παιδική Χορωδία Μουσικού Σχολείου

Η παιδική χορωδία του Μουσικού Σχολείου Θεσσαλονίκης λειτούργησε με την ίδρυση του Σχολείου το 1992 και από το Σεπτέμβριο του 1996 τη διευθύνει η Αγγελική Κρίσιλα. Η χορωδία αποτελείται από 40 μέλη και το ρεπερτόριο της περιλαμβάνει έργα όλων των εποχών.

Σκοπός της χορωδίας είναι να φέρει τα παιδιά σε άμεση επαφή με τη χορωδιακή πράξη και παράλληλα να πλουτίσει τις μουσικές τους γνώσεις μέσα από τα έργα των συνθετών της χορωδιακής μουσικής.

Η χορωδία έχει λάβει μέρος σε συναυλίες, χορωδιακά φεστιβάλ, διαγωνισμούς και έχει αντιπροσωπεύσει την Ελλάδα σε ευρωπαϊκά προγράμματα και διεθνείς συναντήσεις.

Πήρε μέρος στις θεατρικές παραστάσεις *Βάτραχοι* του Αριστοφάνη, *Τρωάδες* του Ευριπίδη (παραγωγές του Μουσικού Σχολείου Θεσσαλονίκης) και στην Όπερα *Tosca* του G.Puccini (παραγωγή της Όπερας Θεσσαλονίκης).

Μεγάλη τιμή για τη χορωδία ήταν η πρόσκληση του Υπουργείου Παιδείας για τη συμμετοχή της στην τελετή έναρξης του Ευρωπαϊκού Έτους Γλωσσών προς τιμήν του τέως Προέδρου της Δημοκρατίας, κ. Κ. Στεφανόπουλου. Σημαντική ήταν η συμμετοχή της χορωδίας στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης στην "3rd World Summit on Media for children" και στην Χριστουγεννιάτικη εορταστική συναυλία προς τιμήν των Παλλινοστούντων Ομογενών, που διοργάνωσε το Υπουργείο Πολιτισμού. Το Δεκέμβριο του 2004, με πρόσκληση του Υπουργείου Μακεδονίας-Θράκης, εκπροσώπησε τη χώρα μας στο Παρίσι κατά την ελληνική συμμετοχή της Θεσσαλονίκης για τη διεκδίκηση της EXPO του 2008. Επίσης, συνεργάστηκε με την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης στο έργο *Όλβιος Τάφος* του Μ.Αδάμη (Α' εκτέλεση).

Τα έτη 1997, 1999 και 2000 απέσπασε πρώτα βραβεία στους Πανελλήνιους Μαθητικούς Αγώνες του Υπουργείου Παιδείας. Επίσης απέσπασε αργυρά μετάλλια στο 2ο Διεθνή Διαγωνισμό Ρόδου (1999), στον 6ο Διεθνή Διαγωνισμό Αθηνών (2000) και στον 7ο Διεθνή Διαγωνισμό Αθηνών "Χορωδιακή Ολυμπιάδα" (2004) που διοργάνωσε η Αθηναϊκή Πολυφωνία.

Η χορωδία έχει ηχογραφήσει δύο CD μετά το 2000 με τίτλους "Ευ ηχείν" και "By the riverside".

παιδική χορωδία

Jongleurs

Κώστας Καραμήτρος
Αχιλλέας Χαρίσκοσ

Μουσικοί μπάντας επί σκηνής

Piccoli

Λυδία Κοκόρια
Δανάη Τικόφ
Μάριος Μαυροκωστίδης
Νίκος Παπαπαρασκευάς

Τρομπέτες

Κωνσταντίνος Δαμιανίδης
Νίκος Νικολαΐδης
Μαριάνθη Θεμελή
Ιωάννης Μπαργιώτας

Ταμπούρο

Αγάπη Μαρίνη
Δημήτρης Τασούδης
Άκης Παπαδόπουλος
Κωνσταντίνος Βελένης

Κομπάρσοι

Σοφία Αθανασιάδου
Δέσποινα Καλτσόγλου
Βασιλική Φακή
Μανώλης Καλτσόγλου
Κώστας Μελίδης
Ιωσήφ Στεφανίδης
Βασίλης Ισόπουλος

Τμήμα Παραγωγής Όπερας Θεσσαλονίκης

Άννα Σινιώρη
Φωτεινή Αθανασιάδου
Αναστασία Ηλιοπούλου

Οδηγοί σκηνής

Φωτεινή Αθανασιάδου
Τατιάνα Μύρκου
Αναστασία Ηλιοπούλου

Κείμενα προγράμματος

Αντώνης Κωνσταντινίδης

Μετάφραση libretto

Έφη Καλλιφατίδου

Επιμέλεια υπέρτιτλων

Έφη Καλλιφατίδου

Επιμέλεια έκδοσης

Άννα Καρατσιουμπάνη

Σχεδιασμός εξωφύλλου

Γιάννης Τοκαλατσίδης

Επιμέλεια προγράμματος

D&B adv

Τεχνικός Υπεύθυνος

Γιώργος Ταρκάσης

Μηχανικοί σκηνής

Γιώργος Γεωργούλας
Χρήστος Βάσσοσ
Γεώργιος Αντωνιάδης
Αλέξανδρος Αυγερινός

Τεχνικός ήχου

Βαγγέλης Καρκαλίνης

Χειριστής κονσόλας φωτισμ

Ιωάννης Τούμπασ

Ηλεκτρολόγος σκηνής

Αναστάσιος Δαηλίδης

Φροντιστές

Νικόλαοσ Τσώνης
Ιωάννης Κλειδέρης

Ενδύτριες

Μαρία Σαρηγιάννη
Χάιδω Κατσαντώνη

Κοστούμια

Βεστιάριο της Όπερας της
Νυρεμβέργης,
Βεστιάριο Όπερας
Θεσσαλονίκης,
Εργαστήρια Κ.Θ.Β.Ε.
(υπεύθυνη: Δάφνη Τσακότα)

Καλλιτεχνικό Μακιγιάζ

Τμήμα Αισθητικής Τ.Ε.Ι.
Θεσσαλονίκης

Κατασκευή σκηνικού

Εργαστήρια Κ.Θ.Β.Ε.
(υπεύθυνος Ζ. Παπαδόπουλοσ)
Εργαστήριο κατασκευής
σκηνικών Αφοί Βάσσου

Ζωγραφική εκτέλεση

σκηνικού
Εργαστήρια Κ.Θ.Β.Ε.
(υπεύθυνος: Β. Ξάνογλου)

Ευχαριστίες : η Όπερα Θεσσαλονίκης ευχαριστεί θερμά

- το Τμήμα Αισθητικής του Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης για την εθελοντική εργασία που προσέφεραν οι σπουδάστριες Ειρήνη Δανδαρή, Ιφιγένεια Καρτσαφλέκη, Χαρίκλεια Κορφιάτη, Μαρία Ταυρίδου, Καλλιόπη Σεμερτζίδου, Κωνσταντίνα Κισκιδίνουγλου
- την επιχείρηση του κ. Φάνη Αναγνώστου (ξενοδοχειακόσ εξοπλισμόσ, Μοναστηρίου 43) για την δωρεάν διάθεση φροντιστηριακού υλικού.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΟΠΕΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

